

TARIM VE MÜHENDİSLİK

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI YAYIM ORGANI SAYI: 83/2008 ISSN-1300-0071

HÜKÜMETİN CARGILL ISRARI BİTMİYOR

TOPRAK KORUMA KURULLARI

HÜKÜMETİN KURAKLIK KARNESİ

YÜKSELEN FİYATLARIN SORUMLUSU
SPEKÜLATÖRLER Mİ ?

TOHUMDA TEKELLEŞME VE ETKİLERİ

ÇEVRESEL MAHŞERİN DÖRT ATLISI:

Küresel Isınma ve İklim Değişimi

Kuraklaşma-Erozyon-Çölleşme

SU FORUMLARI VE İSTANBUL 2009

TARIM VE MÜHENDİSLİK

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI YAYIM ORGANI
ÜÇ AYDA BİR YAYIMLANIR-YEREL SÜRELİ YAYIN
ISSN-1300-0071

SAHİBİ

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

SORUMLU YAZIŞLARI MÜDÜRÜ

Özden GÜNGÖR

YAYIN KURULU

Özden GÜNGÖR

Doç. Dr. Melahat AVCI BİRSİN
Kamil BAYRAM

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Ekrem KÜN
Prof. Dr. Gülcan ERAKTAN
Prof. Dr. Mustafa ARLI
Prof. Dr. Hasan ÇELİK
Prof. Dr. Filiz ERTUNÇ
Prof. Dr. Mehmet ERTUĞRUL
Prof. Dr. Celalettin KOÇAK
Prof. Dr. Koray HAKTANIR
Prof. Dr. İlhami ÜNVER
Prof. Dr. Fikri AYDIN
Prof. Dr. Belgin ÇAKMAK
Prof. Dr. Metin GÜNER
Prof. Dr. Aydın ÖZTAN

YÖNETİM YERİ

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası
Karanfil Sokak 28/19 Kızılay / ANKARA
Tel: 0 (312) 425 05 55 - Faks: 0 (312) 418 51 98
www.zmo.org.tr zmo@zmo.org.tr

BASIM

KOZAN OFSET MATBAACILIK SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.
Büyük Sanayi 1. Cd. 95/11 İskitler/ANKARA
TEL: (312) 384 20 03 FAKS: (312) 341 28 60

TASARIM - DİZGİ

ZMO
10.000 Adet Basılmıştır.
15.05.2008

YAZI YAYIN KOŞULLARI

Gönderilen yazılar yayınlansın, yayınlanmasın yazarına geri verilmez. Özgün derleme yazılarda fikir ve görüşler yazarına, çeviriden doğacak sorumluluklar ise çevirene aittir. Ziraat Mühendisleri Odası ve Tarım ve Mühendislik Dergisi yazılardan hiçbir şekilde sorumlu değildir. Yayın Kurulu gönderilen yazı üzerinde gerekli gördüğü değişikliği yapmaya yetkilidir. Dergide yayımlanmış yazılar kaynak gösterilmek koşuluyla başka yayım organlarında kullanılabilir ya da aktarılabilir.

İÇİNDEKİLER

- 2 Sunuş
- 9 TOPRAK DOSYASI 1/Hükümetin Cargill Israrı Bitmiyor
- 15 TOPRAK DOSYASI 2/Milletvekillerimizi Tanıyalım
- 17 Toprak Koruma Ve Arazi Kullanımı Kanunu İle Mera Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
- 18 TOPRAK DOSYASI 3/Toprak Kurullarının İşleyişi
- 22 TOPRAK DOSYASI 4/ Cargill Basın Açıklaması
- 24 Bir Alyans İçin 18 Ton Toprak/Erkan AKTAŞ
- 25 Hükümetin Kuraklık Karnesi Zayıf
- 28 Basın Toplantısı
Güneydoğu Anadolu Kuraklıktan Kavruluyor
- 30 Yükselen Fiyatların Sorumlusu Spekülatörler mi?
Dr. Gökhan GÜNAYDIN
- 32 TMO'da Makine Mühendisi, Kentleşme Uzmanı Var,
Tarım Ticareti Uzmanı Yok
- 35 Çevresel Mahşerin Dört Atlısı/Doç. Dr. Ergin DUYGU
- 41 Dünya Su Konseyi, Su Forumları ve İstanbul 2009
Serhat SALİHOĞLU
- 46 Tohumda Tekelleşme ve Etkileri
Prof. Dr. Tayfun ÖZKAYA
- 52 Tire'de Süt Üreticileri Yol Gösterdi!
Prof. Dr. Mustafa KAYMAKÇI
- 53 Bitki Koruma Ürünleri Yönetmeliği Bilgi Notu
- 54 Sizden Gelenler

SUNUŞ

Merhaba Sevgili Meslektaşlarım,

“Tarım ve Mühendislik” Dergimizin 83. sayısı ile sizlerle yeniden buluşurken, hepimize, şahsım ve Yönetim Kurulu Üyesi arkadaşlarım adına, içtenlikle sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Öncelikle ODA'mız, mesleğimiz ve üyelerimizle ilişkilerimiz açısından büyük önem taşıyan gelişmeleri sizlerle paylaşmak istiyorum. Oda'mızın 41 inci Olağan Genel Kurul'u, 8-9 Mart 2008 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. ODA Başkanımız ve siyasi parti temsilcilerinin birer konuşma yaptıkları açılış ardından Genel Kurulda, ZMO Çalışma Raporu, Mali Rapor ve Denetleme Kurulu Raporu oybirliğiyle kabul edildi. Daha sonra komisyonlar tarafından hazırlanan TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmelik Değişikliği, Birlikçi Yönergesi, Bütçe Tasarısı, Mesleki Denetim ve Asgari Ücret Yönetmeliği, Meslek Dalı Ana Komisyonları Uygulama Yönetmeliği, Meslek İçi Eğitim Merkezi Yönergesi Değişikliği ve Sonuç Bildirgesi oybirliğiyle benimsendi.

Ana Yönetmelik değişikliği ile illerde “her 50 üye için bir delege” seçilmesi kuralı, “her 100 üye için bir delege” olarak hükme bağlanırken, artan her 50 üye için bir delege daha belirlenmesi kararlaştırıldı. İlde üye sayısının yüzün altında olması durumunda da sayıya bakılmaksızın ili temsilen bir delege seçilmesi öngörüldü.

Genel Merkezin bulunduğu il dışında Şube açılabilmesi için gereken, “üye sayısının 300’ü aşması” koşulu, “üye sayısının 500’ü aşması” olarak değiştirildi. Şube Başkanlığı ya da İl Temsilciliğinin önerisi üzerine, üye sayısı yüzü aşan ve merkez ilçeye en az yüz kilometre uzaklıkta bulunan ilçelerde, Oda Yönetim Kurulu kararıyla, o ile bağlı olmak üzere İlçe Temsilciliği açılabilmesi hükme bağlandı. Şube

Yönetim Kurullarının üye sayısına bakılmaksızın 7 kişiden oluşması kararlaştırıldı.

Ana Yönetmelik değişikliği ile ayrıca üye sayısı 200’ü aşan illerdeki İl Temsilciliklerinde; Temsilci ve Temsilci yardımcısı yanında, yazman ve sayman üyeden oluşan dört kişilik Yürütme Kurulu’nun görev yapması hükme bağlandı.

Mesleki Denetim ve Asgari Ücret Yönetmeliği de “Serbest ziraat mühendisliği müşavirlik hizmetlerinin ülkenin çıkarlarına, mesleğin gereklerine uygun bir şekilde uygulanmasını, koordinasyonunu ve gelişimini sağlamak, haksız rekabeti önlemek, üretilen hizmetler için uygulanacak asgari ücretleri ve mesleki denetim esaslarını düzenlemek” amacıyla çıkarıldı.

Birlikçi Yönergesi, Meslek Dalı Ana Komisyonları Uygulama Yönetmeliği ve Meslek İçi Eğitim Merkezi Yönergesi Değişikliği’ni ise ODA’mızın yayınladığı Haber Bülteni’nin 86. sayısında bulabilirsiniz.

Değerli meslektaşlarım, Olağan Genel Kurulumuzda kabul edilen 2 genel düzenleyici işlem, Oda çalışmalarını açısından önem taşıyor. Birlikçi Yönergesi’yle, Ziraat Mühendisleri Odası’nın her kademedeki yöneticisinin birlikçilik yapması, Oda Genel Kurulu kararı ile engellendi. Yönergeyi hazırlayanların Oda Yöneticileri olduğu düşünülürken, bu durum, ülkenin her alanına yayılan çıkar ilişkilerinin tersine, Oda Kurullarında görev alan üyelerimizin ortaya koyduğu özveri ve ilkel tutumu yansıtıyor. Bu durum, ODA’mızın gücünü ilkelere alan tavrını bir kez daha açık bir şekilde yansıtması açısından önem taşımaktadır.

Ayrıca, Meslek Dalı Ana Komisyonları Uygulama Yönetmeliği ile ODA’mıza üye su ürünleri mühendisleri, tütün teknolojisi mühendisleri ve balıkçılık teknolojisi mühendislerine ODA örgütlü yapısı içinde demokratik katılım kanalları açılmış oldu.

Büyük ilgi gören Genel Kurulumuzda, pek çok delege söz aralar görüş ve önerilerini dile getirdi. “Çağdaş Ziraat Mühendisleri Grubu”nun tek liste olarak girdiği seçimler sonucunda Yönetim Kurulumuz; Dr. Gökhan GÜNAYDIN, Dr. Turhan TUNCER, Hamdi ARPA, Fatih TAŞDÖĞEN, Özden GÜNGÖR, Doç. Dr. Melahat AVCI BİRSİN, Dr. Kadriye KALINBACAK’tan oluştu. Genel Kurul kapsamında bir Sonuç Bildirisi ile 8 Mart Dünya Kadınlar Günü Bildirisi yayımlandı.

Değerli üyelerimiz, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Çankırı İl Temsilciliği’nin hizmet binası 27 Şubat 2008 tarihinde törenle açıldı. Çankırı’da aynı gün ODA Başkanımız tarafından “Ziraat Mühendislerinin Özlük Hakları ve Tarım Sektöründeki Gelişmeler” konulu bir konferans verildi. Konferansın ardından gerçekleştirilen hizmet binası açılış töreninde, İl Temsilciliğimizin kuruluşunda destekleri bulunan kurum ve kuruluşlara teşekkür plaketi sunuldu.

Sevgili Meslektaşlarım,

Özlük haklarımız ve Meslek İçi Eğitim Merkezi’mizin faaliyetleri konusunda, bu dönemde çalışmalarımızı etkinlikle sürdürdük. Bilindiği üzere TEDGEM’in, Tarımsal Yayım ve Danışmanlık

Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik ile ilgili değişiklik önerilerimizi kabul etmesi ve buna göre Yönetmelik değişikliği yapacağını yazılı olarak taahhüt etmesine üzerine, ODA'mız 26 Aralık 2007'de Yönetmeliğe karşı açtığı davayı geri çekmişti. TEDGEM Genel Müdürlüğü'nce, Yönetmelik değişikliğine yönelik olarak yürütülen çalışmalar devam etmektedir.

ODA'mız Genel Merkezi, Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Eğitimi Düzenleme Yetki Belgesi'ni de 24 Mart 2008 tarihinde Tarım İl Müdürlüğü'nde düzenlenen törenle aldı. ODA'mız Yetki Belgesini almasının hemen ardından 31 Mart-18 Nisan 2008 tarihleri arasında Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Eğitimi düzenledi. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Tayfun ÖZKAYA, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Dilek BOSTAN BUDAK ve Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Orhan ÖZÇATALBAŞ tarafından verilen eğitim 3 hafta (15 iş günü) sürdü.

28 Nisan-2 Mayıs 2008 tarihleri arasında Konya'da Toprak Koruma Projesi Eğitimi yapıldı. Önümüzdeki dönemde Mayıs ayında Adana ve İzmir'de, Haziran ayında da Ankara, Erzurum ve şanlıurfa'da Toprak Koruma Projesi Eğitimi gerçekleştirilecektir.

Adana, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, Hatay, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Manisa, Mersin, Rize, Tekirdağ, Trabzon ve şanlıurfa şubelerimiz de Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Eğitimi Düzenleme konusunda yetki belgelerini almışlardır. Geriye kalan 7 şubemiz de başvurularını yapmış, TEDGEM'de işlemlerinin tamamlanmasını beklemektedir.

Nisan ayında Antalya, Adana ve İzmir'de de Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Eğitimi gerçekleştirilmiştir. Önümüzdeki dönemde Mayıs 2008'de Adana, şanlıurfa, Kayseri ve Mersin'de; Haziran 2008'de Aydın, Bursa ve Tekirdağ'da; Temmuz 2008'de de Çanakkale ve Balıkesir'de Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Eğitimi düzenlenecektir.

ODA'mızca 25-29 Şubat 2008 tarihleri arasında 5 gün süreli Toprak Koruma Projesi Eğitimi düzenlendi. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğretim üyeleri Prof. Dr. İlhami ÜNVER, Prof. Dr. Mustafa ÇANGA, Doç. Dr. İlhami BAYRAMİN, Doç. Dr. Günay ERPUL ve Araç. Gör. Selen DEVİREN tarafından verilen eğitime 36 kişi katıldı. Eğitime katılan kursiyerlerin tümü, yapılan sınavda başarılı olarak törenle sertifikalarını aldılar.

Öte yandan 31 Mart-11 Nisan 2008 ve 28 Nisan-9 Mayıs 2008 tarihleri arasında iki ayrı "Damla Sulama Sistemlerinin Tasarımı" Eğitimi düzenlendi. 12 saat teorik, 54 saat uygulamalı proje hazırlama olmak üzere toplam 66 saatlik eğitimler, 10 iş günü süresince, alanında uzman öğretim üyeleri olan Prof. Dr. Osman YILDIRIM ve Doç. Dr. Halit APAYDIN tarafından verildi. Büyük ilgi gören eğitim kapsamında Kalecik BAK tesislerine teknik bir gezi düzenlenerek, burada üzüm bağları için kurulan damla sulama projesi yerinde incelendi. Ayrıca bu alanda faaliyet gösteren firmalar ODA'mızda bir sunum yaparak, uyguladıkları projeleri tanıttılar. Eğitimin tamamlanmasının ardından kursiyerlere sertifikaları törenle verildi.

ODA'mızca 12-16 Mayıs 2008 tarihlerinde Ankara'da Tarım Makinaları Projelendirme Eğitimi gerçekleştirilecektir.

Eğitim çalışmalarımız kapsamında ayrıca, Şubat ve Mart aylarında, Antalya, Ankara, Samsun ve Hatay'da HACCP ve ISO 22000 eğitimleri yapıldı. Mayıs 2008'de Samsun, Rize ve Trabzon'da HACCP ve ISO 22000 eğitimleri düzenlenecektir.

Ankara ili 2008 Yılı Kamulaştırma ve Mülk Bilirkişileri Eğitimi, 5-6 Ocak 2008 tarihlerinde ODA'mızda gerçekleştirildi.

Değerli üyelerimiz,

ODA'mızın meslektaşlarımızın hak ve yetkileri konusunda kazandığı davalara bir yenisi daha eklenmiştir. TMMOB Peyzaj Mimarları

SUNUŞ

Odası'nca, Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği'nin, "peyzaj ve çevre düzenleme"yi ziraat mühendislerinin uzmanlık alanı içinde sayan 6. maddesinin (s) bendine karşı açılan iptal davası, Danıştay 8. Dairesi tarafından 27.11.2007 tarihinde reddedilmiştir. Bu kararla, ilgili mevzuatta tanımlanan, Ziraat Mühendisi üyelerimizin peyzaj-çevre düzenleme ile ilgili yetkileri bir kez daha tescillenmiştir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın, 11 Ekim 2007'de çıkardığı ve aradan 3.5 ay geçmeden 2 Şubat 2008 tarihinde değiştirmek zorunda kaldığı, "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik" ile ilgili sıkıntı devam etmektedir. Hatırlanacağı üzere Yönetmeliğe karşı açtığımız davanın ve yürüttüğümüz protesto faksları kampanyasının ardından yapılan değişiklikle, ODA'mızın itiraz ettiği konular arasında yer alan ve mevcut bayilere yönelik sınav zorunluluğu getiren madde tümüyle iptal edilmişti. Ayrıca, bölüm zorunluluğu da kaldırılmıştı. Ancak Bakanlık, bayilik için yeni başvuracak ziraat mühendislerine yönelik sınav koşulunu, Yönetmelik değişikliğinde de muhafaza etmiş, Bakanlık - ZMO - Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi tarafından ortaklaşa hazırlanan ve Bakanlar Kurulu'nun hükümlerini yürütmekle sorumlu olduğu, "Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük"ü Yönetmeliğin dayanak maddesine eklememişti.

ODA'mız, Şubat ayındaki Yönetmelik değişikliğinden sonra bir basın açıklaması yaparak, Tarım ve Köyişleri Bakanlığını, bir an evvel yaptığı yanlıştan dönmeye ve ziraat mühendisliği mesleğine saygılı bir tutum geliştirmeye davet etmişti. Ancak aradan geçen sürede herhangi bir olumlu açılım sağlanamamıştır. Bunun üzerine Ziraat Mühendisleri Odası bu kez de, 2 Şubat 2008 tarihli Yönetmelik Değişikliğinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle yargı yoluna başvurmuştur. ODA'mız, meslektaşlarımızın haklarında kayıplara yol açacak bu düzenleme konusunda, sonuna kadar mücadeleye devam edecektir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nca hazırlanan "Veteriner Hizmetleri, Gıda ve Yem Kanunu"nun gıda güvenliğine yönelik sorunlara çözüm getirmediğine ilişkin bir ODA görüşü oluşturarak, kamuoyunun bilgisine sunduk. Ayrıca konuyla ilgili basın açıklaması yaptık.

Bal İthalatında Kontrol Belgesi Düzenlenirken Aranacak Şartlar Ve İthalat Aşamasındaki Veteriner Kontrolleri Hakkında Tebliğ'in iptali istemiyle dava açtık.

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasa Tasarısı'na karşı DİSK, KESK, TMMOB, TTB ve TDB'nin aldığı ortak karar doğrultusunda, 1 Nisan 2008'de yapılan eyleme büyük destek verdik. Eylem kapsamında TMMOB önünde buluşularak, TBMM'ye doğru yürüyüşe geçildi. Ancak güvenlik güçleri, Akay Kavşağı'nda grubu durdurarak, TBMM'ye gidilmesini engelledi. Bunun üzerine burada bir süre slogan ve alkışlar eşliğinde tepki gösteren grup, polislin engellemelerine karşın Kızılay Meydanı'na yürüyerek, burada emekçilerle buluştu. Kızılay Meydanı'nda konuşmaların yapılmasının ardından eylem sona erdi.

SSGSS Tasarısına karşı 10 Nisan 2008 de TBMM önünde gerçekleştirilen eyleme katıldık. Söz konusu tasarı ayrıca milletvekillerine gönderilen fakslarla protesto edildi. Ankara'da 15

Nisan 2008 tarihinde Kızılay Postanesi önünde yapılan eyleme de etkin destek verdik.

ODA'mız üniversitelerde türbanı serbest bırakan Anayasa değişikliğine karşı emek ve meslek örgütlerince 6 Şubat 2007'de TBMM Dikmen Kapısı önünde yapılan kitlesel basın açıklamasına da katıldı. Anayasa değişikliğine karşı, 9 Şubat 2008'de Ankara'da yapılan "Bağımsızlık ve Laiklik Mitingi"nde de üyelerimizle birlikte yer aldık. Burada ODA Başkanı'mız topluluğa hitap etti.

ODA'mız, 12 Nisan 2008 Cumartesi günü Ankara'da yüzbinlerce kişinin bulunduğu "Ulusal Egemenlik Mitingi"ne etkin katılım sağladı.

ODA Başkanımız Dr. Gökhan GÜNAYDIN, Kahramanmaraşlı çiftçilerin hükümetin tarımsal destekleme uygulamalarını protesto etmek için 13 Nisan 2008'de düzenlediği mitinge katılarak, bir konuşma yaptı. GÜNAYDIN, 28 Nisan 2008'de İzmir-Tire'de süt üreticilerinin gerçekleştirdiği mitingde de yer alarak, üreticilerin sesi oldu.

TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu'nun, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Tasarısı konusunda, 14 Şubat 2008 Perşembe günü yaptığı toplantıya katılarak, görüşlerimizi aktardık.

ODA'mız II. Başkanı Dr. Turhan TUNCER, 3 Nisan 2008'de TÜGEM'de yapılan "Ülkesel Tohumculuk Planlama Toplantısı"na katılarak, görüşlerimizi dile getirdi.

41. Dönem İşyeri Temsilcileri ile ilk toplantı, 19 Nisan 2008 tarihinde ODA'mızda yapıldı. Görüş alışverişinde bulunulan toplantıda, üyelerimizin ODA'mızdan beklentileri de dile getirildi.

TEKEL'in sigara işletmelerinin özelleştirilmesine karşı açılacak dava konusunda, 26 Mart 2008'de ODA'mızda Prof. Dr. Mümtaz SOYSAL, ODA'mız Başkanı Dr. Gökhan GÜNAYDIN, KİGEM'den Ayla YILMAZ, ODA'mız Avukatı Zuhal DÖNMEZ, Tütün Ekspertleri Derneği'nden Savaş SEYHAN, Mehmet Emin ASLAN ve Mustafa SEYDİAĞAOĞULLARI ile KESK/ESM'den Kemal BULUT'un katılımıyla bir toplantı yaparak, görüş alışverişinde bulunduk.

TMMOB'un 26 Nisan 2008'de yapılan Danışma Kurulu toplantısına geniş katılım sağladık.

ODA'mız Gıda Komisyonu, 3 Ocak 2008'de bir toplantı yaparak, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na hazırlanan Veterinerlik Hizmetleri, Gıda ve Yem Kanunu Taslağı'nı değerlendirdi. Ayrıca Gıda Mühendisleri Odası'nda 23 Ocak, 18 Şubat ve 27 Mart 2008 tarihlerinde yapılan Gıda Komisyonu toplantılarına katıldık. Konuyla ilgili olarak en son

7 Mayıs 2008'de ODA'mızda yapılan toplantıya, ODA Başkanımız Gökhan GÜNAYDIN ve Yönetim Kurulu Üyemiz Sn. Fatih TAŞDÖĞEN yanında, Gıda ve Kimya Mühendisleri Odalarının Başkan ve Yöneticileri katıldı.

ODTÜ Bilim Teknik Grubu'nun 10 Nisan 2008'de Gıda Mühendisleri Odası'nda yaptığı toplantıya katılarak, görüşlerimizi aktardık.

Sigara ve Sağlık Ulusal Komitesi'nin (SSUK) 1 Nisan 2008'de yaptığı toplantıya katılarak, görüşlerimizi sunduk.

ODA Başkanımız Dr. Gökhan GÜNAYDIN, 12 Mart 2008'de Uğur Mumcu Araştırmacı Gazeteci Vakfı'nda, Araştırmacı Gazetecilik Eğitim Programı öğrencilerine ders verdi.

Sevgili Üyelerimiz,

Türkiye'nin Gündemi ve Tarım Sektörü'nde Yaşanan Gelişmeler Karşısında ODA'mızın Tavrı konusunda, güncel olayları yakından izledik. Yaşanan gelişmeler karşısında kamuoyunu aydınlatmak amacıyla ülkenin birçok yerinde konferanslar verdik; panel, toplantı ve çeşitli etkinliklerde yer aldık, basın açıklamaları yaptık. Ayrıca çok sayıda radyo ve televizyon programına katılarak, görüşlerimizi sunduk.

Tarımsal Öğretimin Başlangıcının 162 nci Yıldönümü nedeniyle 10 Ocak 2008 tarihinde "Tarımda Yeni Özelleştirme Dönemi" konulu bir sempozyum düzenledik. DSP Genel Başkanı Zeki SEZER, CHP Genel Başkan Yardımcısı Cevdet SELVİ, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Müsteşarı Vedat MİRMAHMUTOĞULLARI'nın da katıldığı Sempozyumda, ZMO Bilim, Hizmet ve Teşvik Ödülleri ile 50. Yılıni Dolduran Meslektaşlarımızın Ödülleri törenle sunuldu. Sempozyumda yapılan 3 ayrı oturumda, tütün ve şekerde özelleştirme sürecinin Türkiye ekonomisi ve sosyolojisi, kamu çalışanları, işçiler

SUNUŞ

ve üreticiler üzerine etkileri masaya yatırıldı. Sempozyum başından sonuna kadar büyük bir ilgiyle izlendi.

Tarımsal Öğretimin 162. Yıldönümü kapsamında düzenlediğimiz etkinlikler kapsamında Sempozyumun tamamlanmasının ardından, "Makarna ve Şarap Şenliği" gerçekleştirildi. Meslektaşlarımız yoğun ilgi gösterdikleri şenlikte keyifli dakikalar geçirdiler. ZMO Türk Sanat Müziği Korosu da Milli Kütüphane'de akşam bir konser vererek, sevilen şarkıları seslendirdi. Koronun konseri alkışlarla karşılandı. ODA'mızın Geleneksel Başak Balosu, 12 Ocak 2008'de Hilton Oteli'nde yapıldı. Üyelerimizin büyük ilgi gösterdiği Balo coşku içinde gerçekleştirildi.

ODA Başkanımız Dr. Gökhan GÜNAYDIN, Gazeteci-yazar Uğur Mumcu ve öldürülen tüm aydınları anmak amacıyla düzenlenen "15. Adalet ve Demokrasi Haftası" kapsamında, 27 Ocak 2008'de yapılan

"Tam Bağımsızlık Bilinci" konulu bir açikoturuma katılarak, "Tarımda Tam Bağımsızlık" konulu bir sunum yaptı. Bağımsız Cumhuriyet Partisi Genel Başkanı Prof. Dr. Mümtaz SOYSAL'ın yönettiği panele konuşmacı olarak ayrıca Eski Devlet Bakanı Hikmet ULUGBAY ve Yargıtay Onursal Cumhuriyet Başsavcısı Sabih KANADOĞLU da katıldı.

ODA Başkanımız Dr. Gökhan GÜNAYDIN ve İTÜ Öğretim Üyesi Prof. Dr. Levent ŞAYLAN'ın konuşmacı olarak katıldığı "Küresel Isınma ve Tarıma Etkileri" paneli, 14 Ocak 2008'de Denizli'de, 15 Ocak 2008'de de Aydın'da gerçekleştirildi. ODA'mız Başkanı Dr. Gökhan GÜNAYDIN, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Osman YILDIRIM ve Ankara Üniversitesi Fen

Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ergin DUYGU'nun konuşmacı olarak yer aldığı "Küresel Isınma ve Tarıma Etkileri" Paneli, 15 Mart 2008 tarihinde Kayseri'de yapıldı. Çanakkale'de 22 Mart 2008'de düzenlenen "Su Kaynaklarının Sürdürülebilirliği" konulu Panele yönetici olarak katıldık. Muğla'da 18 Nisan 2008'de "Küresel Isınma ve Küresel Politikaların Tarım Sektörüne ve Doğaya Etkileri" konulu bir konferans verdik.

İzmir'de 7 Ocak 2008'de "2007 Yılında Tarım" konusunda bir konferans verdik. Şanlıurfa'da 11 Ocak 2008'de, Bursa'da da 15 Şubat 2008'de "Ziraat Mühendislerinin Özlük Hakları" konusunda birer konferans gerçekleştirdik. Düzce'de 23 Şubat 2008'de "Türkiye'de Gıda Denetimi ve Sorumlu Yöneticilik Uygulamaları" konulu bir konferans düzenledik. Nevşehir'de 14 Mart 2008'de "Ülkemizde Gıda Güvenliğinin İdari ve Denetim Boyutu" konulu panele katılarak, ODA'mız görüşlerini aktardık. Gaziantep'te 5 Nisan 2008 tarihinde yapılan "Ülkemiz Hayvancılığı ve Yem Sektörü" konulu bir Panele katıldık.

ODA'mızın düzenlediği "Bahar Etkinlikleri" kapsamında, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Tayfun ÖZKAYA, 3 Nisan 2008'de ODA'mızda, "Tarımda Biyoçeşitlilik, Tohum Sorunu ve UPOV (Yeni Bitki Çeşitlerini Koruma Birliği)" konulu bir konferans verdi.

Değerli üyelerimiz,

Türk Ziraat Yüksek Mühendisleri Birliği (TZYMB) 69. kuruluş yıldönümü nedeniyle düzenlediği tören kapsamında, 29 Nisan 2008 tarihinde, Türk Tarımı ve Ziraat Mühendisliğine Katkıları ve Üstün Hizmetleri nedeniyle ODA'mız Başkanı Dr. Gökhan GÜNAYDIN'a Üstün Hizmet Plaketi verdi.

Yerel Yönetim Araştırma Yardım ve Eğitim Derneği (YAYED),

Türkiye Sulama Kooperatifleri Merkez Birliği (TÜSKOOP-BİR) ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile birlikte Dünya Su Günü nedeniyle, 20 Mart 2008'de "Dünya'da ve Türkiye'de Su: Gündemi ve Geleceği Yönetmek" konulu bir Sempozyum gerçekleştirdik.

Köy Dernekleri Federasyonu tarafından 3 Şubat 2008'de Ankara'da düzenlenen Panele katıldık. Koçubaba Köy Derneği Lokali'nde 2 Mart 2008'de yapılan "Ulusal Dayanışma Paneli"nde görüşlerimizi dile getirdik.

ODA'mızda 28 Şubat ve 24 Mart 2008 tarihlerinde yapılan toplantılarda, GDO'lu ürünler, Ulusal Biyogüvenlik Yasa Taslağının hazırlanması ve konuyla ilgili kampanyalar düzenlenmesi konuları ele alındı. ODA'mızın da içinde yer aldığı GDO'ya Hayır Platformu, 30 Mart 2008'de bir basın toplantısı düzenleyerek, Biyogüvenlik Yasası'nın ulusal çıkarlarımız doğrultusunda bir an önce çıkartılması için, "Biyogüvenlik Hemen Şimdi, Gıda Tohum Haktır" sloganıyla kampanya başlattığını duyurdu. Basın Açıklaması, ODA'mız Başkanı Dr. Gökhan GÜNAYDIN tarafından yapıldı. Ayrıca 12 ve 19 Nisan 2008 tarihlerinde Ankara Barosu'nda gerçekleştirilen Biyogüvenlik Yasa Taslağı çalıştaylarına katıldık.

ODA'mızca 6 Ocak 2008 Pazar günü Briç Turnuvası düzenlendi. Büyük bir ilgi ve coşkuyla gerçekleştirilen turnuvada dereceye girenlere törenle ödülleri verildi.

Samsun Sanat Tiyatrosu'nun Turgut Özakman'ın eserinden uyarladığı "Şu Çılgın Türkler" adlı oyunu, 5 Şubat 2008'de Ankara'da üyelerimizle birlikte izledik.

ODA'mız tüm demokratik kitle örgütleri, siyasi partiler ve kamu yönetimi organları ile ilişkilere de gereken önemi vermektedir. Bağımsız Cumhuriyet Partisi Genel Başkanı Prof. Dr. Mümtaz SOYSAL, Genel Başkan Yardımcısı Ayla YILMAZ ve Genel Sekreteri Sefa YENİCE, 16 Ocak 2008'de ODA'mızı ziyaret ederek, görüş alışverişinde bulundular.

ODA Başkanımız Gökhan GÜNAYDIN ve Denetleme Kurulu Üyemiz Tevfik KIZGINKAYA, 4 Nisan 2008'de Mısır Büyükelçisi Dr. Alaa El Hadidi'yi ziyaret ederek, Mısır Ziraat Mühendisleri Odası ile ODA'mız arasında doğrudan ilişki kurulması ve Mısırlı ziraat mühendislerine Türkiye'de damla sulama eğitimi verilmesi konusunda görüş alışverişinde bulundular. Toplantının olumlu sonuçlarının önümüzdeki döneme yansımaları bekleniyor.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği Başkanı Şemsi BAYRAKTAR, 27 Mart 2008'de ODA'mızı ziyaret ederek, Başkanımız Dr. Gökhan GÜNAYDIN ve II.

SUNUŞ

Başkanımız Dr. Turhan TUNCER ile görüştü.

Tütün Ekspertleri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Oktay ÇELİK ve beraberindeki Yönetim Kurulu üyeleri, 12 Mart 2008'de ODA'mızı ziyaret ederek, Başkanımız Dr. Gökhan GÜNAYDIN ile görüş alışverişini yaptılar.

Ziyarette ODA'mız II. Başkanı Dr. Turhan TUNCER de hazır bulundu.

Adıyaman İl Temsilcimiz Ali Türker YENER, 2 Nisan 2008 tarihinde ODA'mızı ziyaret ederek, Başkanımız Dr. Gökhan GÜNAYDIN, II. Başkanımız Dr. Turhan TUNCER ve Saymanımız Hamdi ARPA ile görüştü.

Halkevleri yöneticileri, 17 Nisan 2008'de ODA Başkanımız Dr. Gökhan GÜNAYDIN'ı ziyaret ederek, görüş alışverişinde bulundular.

Düzce İl Temsilciliğimizi 29 Mart 2008'de ziyaret ederek, meslektaşlarımızla görüş alışverişini yaptık.

Değerli üyelerimiz, önümüzdeki dönemde, ODA'mız 41. Dönem I. Danışma Kurulu, 23-25 Mayıs 2008 tarihleri arasında Hatay Şubemizin ev sahipliğinde gerçekleştirilecek.

2 Mayıs 2008'de Malatya Tarım Fuarı kapsamında "Avrupa Birliği ve Türk Tarımı" konulu bir konferans vereceğiz.

Rize Şubemiz tarafından 3 Mayıs 2008 tarihinde "Çay Çalıştayı" gerçekleştirilecek.

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Mezunlar Günü etkinliği, 4 Mayıs 2008'de yapılacak.

Antalya'da 8-11 Mayıs 2008 tarihleri arasında düzenlenecek Türkent Toplantısı'na katılarak, ODA'mız görüşlerini aktaracağız.

Ankara'da 10-11 Mayıs 2008 tarihinde gerçekleştireceğimiz Gıda Egemenliği ve Biyogüvenlik Forumu ile de tohumun ve gıdanın hakça paylaşılması, gıdanın demokratikleştirilmesinin ve halkın gıda üzerinde egemenlik hakkını nasıl kurabileceğini tartışacağız.

Prof. Dr. Ayhan ELİÇİN onuruna düzenlenen "Türkiye'de Koyun Yetiştiriciliği Sempozyumu", 13 Mayıs 2008'de Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde yapılacak.

Değerli Meslektaşlarım,

Elinize ulaşan 83 sayılı Dergimizde, "Toprak" ve "Küresel Isınma – Kuraklık" konularında hazırladığımız iki ayrı çalışmayı sizlerin beğenisine sunuyoruz.

Toprak Dosyamızda, ABD'li Cargill şirketinin tüm yargı kararlarına rağmen çalışmasına olanak tanımak amacıyla Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Yasası'nda yapılan değişikliklerle ilgili, TBMM Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu'nda yapılan görüşmelerin tutanaklarını açıklıyoruz. Yasanın yaratacağı sakıncalar ve Toprak Koruma Kurullarının işleyişindeki sıkıntılara yönelik olarak, Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu'nda, tüm engelleme çabalarına karşın dile getirdiğimiz görüşlerimizi, yurt genelinde yaptığımız araştırmanın sonuçları ile birleştirerek sizlere sunuyoruz. Bu dosyamızda, Komisyonun bazı üyelerine yönelik tanıtıcı bilgiler ve Cargill konusunda yaptığımız basın açıklamalarını da bulabilirsiniz. Ayrıca, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İİBF Öğretim Üyesi Erkan AKTAŞ'ın, "Bir alyans için 18 ton toprak" başlıklı makalesine de yer veriyoruz.

İlk işaretleri daha 2006 yılı sonundayken ortaya çıkan, ancak yönetim zafiyeti nedeniyle önlem almakta gecikilmesi sonucu ağır faturalara yol açan kuraklık konusunu da ayrıntılı biçimde işliyoruz. Söz konusu çalışmamızda, gıda fiyatlarındaki artış, pirinç ve baklagil konusunda yaşanan krize de, nedenleri ve sonuçları ile yer veriyoruz.

ODA'mızın 27 Nisan 2008'de yaptığı "Güneydoğu Anadolu Kuraklıktan Kavruluyor ! Kırmızı Mercimekte 'Kırmızı' Alarm" başlıklı basın açıklaması ile "Yükselen Fiyatların Sorumlusu Spekülatörler mi?" başlıklı makaleyi de ilerleyen sayfalarımızda bulabilirsiniz.

Dergimizde ayrıca Doç. Dr. Ergin DUYGU'nun "Çevresel Mahşerin Dört Atlısı", Serhat SALİHOĞLU'nun "Dünya Su Konseyi, Su Forumları ve İstanbul 2009", Prof. Dr. Tayfun ÖZKAYA'nın "Tohumda Tekelleşme ve Etkileri" ve Prof. Dr. Mustafa KAYMAKÇI'nın "Tire'de Süt Üreticileri Yol Gösterdi!" konulu makalelerini de bulabilirsiniz.

Sevgili meslektaşlarım,

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, ülkemiz ve tarımımızın içinde bulunduğu sıkıntılı günleri en kısa sürede atlatabilmesi için üzerine düşen görevi sonuna kadar yerine getirmeye kararlıdır.

ODA'mız tarım sektörü ve ülke sorunlarının çözümüne katkı koymayı sürdürecektir, her platformda üyelerinin mesleki hak ve yetkilerini geliştirmeye çalışacaktır.

Selam ve saygılarımla,

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

TOPRAK DOSYASI - 1

HÜKÜMETİN CARGILL ISRARI BİTMİYOR

**ZMO Başkanı GÜNAYDIN:
"Toprak Koruma Kurulları emir-
komuta zinciri içerisinde çalışı-
yor"**

AKP Hükümeti, Anayasa Mahkemesi, Danıştay ve idare mahkemeleri kararlarıyla "hukuka aykırılığı" belgelenen ABD'li Cargill şirketine af getiren bir düzenlemeye daha imza attı. Üstelik söz konusu yasa değişikliğinin ele alındığı TBMM Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu'nda, yine demokrasiye tahammül edemeyen bir tavırla demokratik kitle örgütlerinin sesi kısılmaya çalışıldı. Ancak tüm engellemelere karşın ODA Başkanımız Dr. Gökhan GÜNAYDIN, yasanın yaratacağı sakıncalar ve Toprak Koruma Kurullarının işleyişindeki sıkıntıları aktararak, kamuoyunun bilgilendirilmesini sağladı.

Kamuoyunda "Cargill Yasası" olarak tanınan ve "verimli tarım arazilerinin izinsiz ve hukuka aykırı biçimde işgal edilmesi" eylemlerine af getiren 5578 sayılı Kanun 9 Şubat 2007 tarihinde yasalaşmıştı. Cargill firması bu Kanunun sağladığı af olanağından yararlanmak amacıyla aynı gün başvuruda bulundu ve Bursa Valiliği tarafından 20 Şubat 2007 tarihinde izin verildi.

Valilik işleminin iptali için Bursa İdare Mahkemelerinde iptal davaları açıldı. Bu davalar devam ederken, sayın Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet SEZER'in açtığı dava sonucu ve 19 Şubat 2007 tarihli Anayasa Mahkemesi kararıyla 5578 sayılı Kanunun yürürlüğü durduruldu.

Bu karar Resmi Gazete'de 22 Şubat 2007 tarihinde yayımlanarak, yürürlüğe girdi.

Anayasa Mahkemesi tarafından verilen bu karar değerlendirilerek, artık yasal dayanağı kalmamış bulunan Valilik işlemi hakkında Bursa 1. İdare Mahkemesince 23 Mart 2007 ve 3. İdare Mahkemesince de 8 Kasım 2007 tarihlerinde iki ayrı "yürütmeye durdurma" kararı verildi.

Ancak Cargill'i tekrar yasal zemine çekmek amacıyla, M. Altan KARAPAŞAOĞLU ve arkadaşları tarafından 16 Ocak 2008 tarihinde yeni bir kanun teklifi sunuldu.

TBMM Tarım Orman ve Köyüşleri Komisyonunca 14 Şubat 2008 tarihinde benimsenen kanun teklifi 26.03.2008 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi ve Cumhurbaşkanı Abdullah GÜL'ün onay vermesiyle, 2 Nisan 2008 tarih ve 26835 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. 5751 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Mera Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile "tarım arazisinde izinsiz gerçekleştirilmiş yatırımlara hukuksallık kazandırmak amacıyla" 1 yıllık yeni bir af süresi getirildi.

ODA Başkanımız Dr. Gökhan GÜNAYDIN, TBMM Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu'ndaki görüşmelere katılarak, yasanın yaratacağı sakıncaları anlattı. Anayasa Mahkemesinin kararlarına aykırı davranıldığı uyarısında bulunan GÜNAYDIN'ın, Toprak Koruma Kurullarının üzerinde siyasi baskı olduğuna yönelik sözleri üzerine komisyonda tartışma çıktı. TBMM tutanaklarına göre, GÜNAYDIN'ın konuşması ve yaşanan tartışma şöyle:

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI GÖKHAN GÜNAYDIN - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Müsteşar ve demokratik kitle örgütlerinin değerli başkan ve yöneticileri; bizim ülkemizde 77 milyon hektar üzerinde yaşıyoruz, böyle bir yüzölçümümüz var. Bu yüzölçümünün de yalnızca yüzde 7'si ile 8'i birinci ve ikinci sınıf tarım arazisi. Yani bizim kıskançlıkla korumamız gereken alanlar bunlar. Biz geriye kalan 63 milyon hektar alan üzerinde yatırım yapmak ve sanayi faaliyetinde bulunmak ve diğer tüm faaliyetlerde bulunmak için yer bulamıyoruz. Geriye kalan 7 milyon hektar alan üzerinde nasıl bu işi yapabiliriz diye tarım alanlarını amaç dışı kullanmaya gayret ediyoruz ve bunu yaparken de 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Yasası'nın hükümlerinden yararlanmaya çalışıyoruz. Böyle bir yaman çelişki olabilir mi? 5403 sayılı Yasa'dan evvel Türkiye'de tarım toprağını koruyan hüküm yok muydu? 1989 yılında tarım alanlarının amacı dışında kullanılmasının önlenmesine dair yönetmelik vardı. 1989'dan 2005 yılına kadar yapılan bütün işler bu yönetmeliğin ortaya koyduğu düzenlemelerin aleyhine, yani, hukuka aykırı olarak yapılmış şeylerdir. Bir kere bunu saptayalım. Yani, ruhsat alamamış ne demek? Ruhsat için başvurmamış ki. Yönetmeliğin hükmünü, uygulanması gereken, uyulması gereken bir değerlendirme olarak görmemiş ki. Yani, biz örneğin bir otomobil fabrikasını patates tarlası olsa daha mı iyiydi diyerek açmadık mı bu memlekette? O otomobil fabrikası on kilometre ötede üçüncü, dördüncü sınıf marjinal tarım arazisinde yapılabilirdi. Ama, biz bugün son altı yedi yıl içerisinde 1 milyon ton patates üretimimizi kaybetmişiz. Şimdi bunları böyle konuşmak gerekmez mi?

TOPRAK DOSYASI - 1

“Cargill para ödemek istemedi”

Bir de son olarak şunu ifade etmek istiyorum: Şimdi bu yasanın Cargill ile ilişkilendirilmesinin üzüntü verici olduğunu birçok milletvekilimizden duyduk. İzin verirsiniz ben size bir kronolojik sıralama yapmak istiyorum. Kamuoyunun bu konudaki adlandırmasının ve tanımlamasının yanlış olup olmadığını bu kronolojik sıralama önümüze koyacak. Efendim, 3 Temmuz 2005 tarihinde 5403 sayılı Yasa'yı Türkiye Büyük Millet Meclisi çıkardı. 5 Temmuz 2005 tarihinde yasanın çıkmasından yalnızca iki gün sonra Cargill'in 212 bin metrekare alanı Bakanlar Kurulu tarafından özel endüstri bölgesi ilan edildi. Eğer biz 20 bin tane işletme için bunu yapıyorsak niye geriye kalan 19.999 tesis için özel endüstri bölgesi ilan etmedik? Yalnızca Cargill için ilan ettik. Cargill'in ayrıcalığı demek ki buradan başlıyor. Tarih ne: 5 Temmuz. 3 Temmuz'da çıkan 5403 sayılı Yasa ne zaman Resmi Gazetede yayımlandı? 19 Temmuzda yayımlandı. Bu yasanın geçici 1'inci maddesi “Altı ay süreyle başvurabilirsiniz.” diyordu. 19 Ocak 2006 tarihinde altı aylık süre bitti. 8 Şubat tarihinde de, yani, bu sürenin bitmesinden on beş gün sonra, Danıştay, Bakanlar Kurulu'nun özel endüstri bölgesi ilanına ilişkin kararını iptal etti. Cargill metrekareye 5 YTL ödemek için, özel endüstri bölgesinin ilanından yararlanmak için buraya başvurmamıştı. 19 Ocak'ta süre bitmişti. 8 Şubatta Danıştay'ın iptali geldi ve Cargill bir kez daha korumasız kaldı. Yalnızca on beş gün sonra Sayın milletvekilimiz Altan Karapaşaoğlu tarafından, 22 Şubat tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine verilen bir teklif ile 5578 sayılı Yasa tahrir edilmeye başlandı. Şimdi Anayasa Mahkemesi tarafından yürütmesi durdurulan bir iş, yine aynı milletvekilimiz tarafından verilen bir teklifle ortaya konulmaya çalışılıyor.

Yani, hiç somut gerçeği değiştirmeden şunu söyleyelim: Türkiye'de yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik yatırım yapmanın önünde kim engel olarak durabilir? Peki, biz şu gerçeği biliyor muyuz? Türkiye'de 2 milyon hektar alan kullanılabilir olduğu halde, tarıma elverişli olduğu halde ekilmiyor. TÜİK'in rakamları bunlar. Sanki yenilenebilir enerji kaynağı için memlekette alan yok da biz yeni alan açmak zorundayız, yeni alan üretmek zorundayız.

“9 kişilik kurulda 6 kişi devlet memuru”

Yani özetle bu yasanın, bu teklifin ne için getirildiğini Türkiye'de kamuoyu çok iyi biliyor. Bir tek firma ve bir tek kuruluş lehine bir düzenleme yapmanın hukuka aykırı olduğunu hep beraber biliyoruz. 5403 sayılı Toprak Koruma Kanunu çerçevesinde çalışan toprak koruma kurumlarının maalesef -Sayın Müsteşarım da burada- illerde tarım dışına toprağı çıkarmak için, buna bir meşruiyet temeli hazırlamak için çalıştığını biliyoruz. Çünkü, dokuz kişilik kurulun en az altı kişisi devlet memurundan oluşuyor ve devlet memurları emir komuta zinciri içerisinde vali yardımcısının talimatıyla bu emirleri yerine getiriyorlar, Ziraat Mühendisleri Odası, üniversiteler, somut örneklerden söz edersek...

BAŞKAN - Sayın Günaydın...

ALI KOYUNCU (Bursa) - Sayın Başkan, başka mecraya yöneliyor.

BAŞKAN - Arkadaşlar, bir saniye... (Gürültüler)

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI GÖKHAN GÜNAYDIN - Ben size somut örneklerden bahsedebilirim. Her şey ortada.

BAŞKAN - Sayın Günaydın, bakınız, şimdi biz meslek örgütlerini, sivil toplum örgütlerini bu Mecliste çok alışık olmadığımız tarzda bunlara söz veriyoruz yani şimdi Altan Karapaşaoğlu Plan Bütçe Komisyonu Başkan Vekili, o hayretle bana bakıyor diyor ki “Bu kadar konuşma bir teklifle ilgili hakikaten nadir oluyor.” Şimdi bakın burada ben sizin sözünüzü kesmedim ama şimdi siz valiye bir göndermede bulundunuz, oradaki kaymakama göndermede bulundunuz, bayındırlık il müdürüne göndermede bulundunuz, tarım il müdürüne... Arkadaşlar, şimdi yani bu kadar böyle ölçsüz konuşmak şey değil. Haa, eleştirin yani toprağın korunmasıyla ilgili görüşlerinizi burada aktarın, bakın ben size bu imkanı sunuyorum ama kimseyi de suçlamayalım.

Şimdi o dediğiniz dokuz kişilik heyet, Adana'da Pozantı'da Dağdibi diye bir köy var silah zoruyla, kavgayla, gürültüyle bir afet nedeniyle, heyelan nedeniyle köyün yerini taşımaya çalışıyoruz. Öğretim üyesi olanlar da benim üniversiteden arkadaşım olduğu halde ben onlara sözümü geçiremedim. Gidin arkadaşlar o köylünün halini görün, kararınızı ondan sonra verin dediğim halde. Siz diyorsunuz ki “Bir emirle bu iş oluyor.” Yani şimdi bunu böyle yani genel teşmil etmeyelim.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI GÖKHAN GÜNAYDIN - Sözlerimi tamamlayabilir miyim Sayın Başkanım?

BAŞKAN - Ama yalnız eğer, konuşmanın çerçevesi bu ölçüde kalacaksa buyurun, değilse yani hoş bir üslup değil. Buyurun.

ALI İHSAN MERDANOĞLU (Diyarbakır) - Televizyon programında değiliz ki yani.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI GÖKHAN GÜNAYDIN - Sayın Milletvekilim, televizyon programında olup olmayacağı dört yıldır meslek kuruluşu başkanlığı yapan bir insan olarak sizden öğrenmeyeceğim, özür dilerim.

BAŞKAN - Sayın Günaydın, bakın böyle konuşamazsınız.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI GÖKHAN GÜNAYDIN - Bizimle böyle konuşulabilir mi?

TOPRAK DOSYASI - 1

ALI KOYUNCU (Bursa) - Bakın siz burayı germeye mi geldiniz?

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI GÖKHAN GÜNAYDIN - Hayır germeye değil. Bana söylenen, televizyon programında değiliz ne demek?

ALI KOYUNCU (Bursa) - Nezaketsizlik yapıyorsun.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI GÖKHAN GÜNAYDIN -Ne demek televizyon programında değiliz? Ben bilmiyor muyum televizyon programında olmadığımızı.

ALI KOYUNCU (Bursa) - Niye öyle konuşuyorsunuz?

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI GÖKHAN GÜNAYDIN - Bana niye öyle söyleniyor?

BAŞKAN - Sayın Günaydın, ben sözlerinizi burada kesiyorum.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI GÖKHAN GÜNAYDIN - Ben zaten sözlerimi tamamladım. Bu, gökyüzü altında söylenmesi gerekenler bunlar.

ALI KOYUNCU (Bursa) - Hala konuştuğun gibi konuşuyorsun.

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) - Sayın Başkanım, bunları not etmeniz lazım. Tekrar bunları çağırdığımız zaman evvela bir nasihat etmeniz lazım. Domates fidanı ekmekten başka bilgisi olmayan ziraat mühendisi enerji yatırımlarıyla ilgili ahkam kesiyor burada.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI GÖKHAN GÜNAYDIN - Benim birikimimi siz değerlendiremezsiniz.

BAŞKAN - Sayın Karapaşaoğlu...

MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) - Sen domates fidanını ekmesini bilirsin.

BAŞKAN - Arkadaşlar... (Gürültüler)

ALI KOYUNCU (Bursa) - Yaa hayret bir şey dövecek bizi adam yaa.

RAMAZAN KERİM ÖZKAN (Burdur) - Belirli bir görüşü var herkesin.

BAŞKAN - Bir saniye arkadaşlar...

TZOB'un görüşü

Komisyonunda daha sonra söz alan Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Başkan Danışmanı Dr. Nurullah ÖZCAN da düzenlemeye karşı çıktı. ÖZCAN şunları söyledi:

DR. NURULLAH ÖZCAN TÜRKİYE ZİRAAT ODALARI BİRLİĞİ GENEL BAŞKAN DANIŞMANI - Sayın Başkan, komisyonun çok değerli milletvekilleri, Sayın Müsteşarım ve değerli katılımcılar; hepiniz saygıyla selamlıyorum. Bilindiği gibi efendim, çevre faktörleri yaşam kaynaklarını gittikçe sınırlıyor. Bunlar nedir? Hepimizin bildiği gibi toprak, hava, su. Şimdi gerçekten de rakamlara baktığımız zaman Türkiye'de birinci ikinci sınıf işlenebilir yaşam kaynağı olan tarım alanları gittikçe azalmakta ve bunun azalması için gerekli her türlü çaba da sarf edilmektedir. Tabii ki bu çabayı sarf eden insanlar ülkenin kötülüğüne ve zararına olsun diye yapmıyorlar. İş sahası açıyorlar, sanayiye geliştiriyorlar bu da bir ihtiyaçtır. Şimdi burada en önemli sorun, bu birinci ve ikinci sınıf dediğimiz tarım alanlarının azalması ya da yok olması halinde, Türk milleti, Türk vatandaşı yaşamını sürdüremeyecektir. Dolayısıyla, her ne kadar iyi niyetli olduğumu bildiğimiz, düşündüğümüz bu kanun maddesindeki değişikliği veya kanunun toprakları koruma amacının dışına çıkılmasını hepimizin şiddetle önlemesi ve koruması gerekmektedir. Niye? Çünkü, bildiğimiz gibi birinci, ikinci sınıf araziler dışındaki birçok alan hem yerleşim olarak hem sanayileşme olarak değerlendirilebilir. Yani sanayicilerimiz, biz de belki şahsen yatırım yapacak olsak ilk bakacağımız yer şüphesiz, birinci, ikinci sınıf araziler olabilir işimize geldiği için. Yollar yakın, işte çeşitli faydaları var ama bunu korumak gerçekten bir zaruret halini almıştır ve bu kaynaklar bütün dünya ülkelerinin, artık, kıt kaynakları arasında ve Türkiye'nin de kıt kaynakları arasındadır. Bu itibarla ben sözlerimi çok fazla uzatmak istemiyorum, bu tür değişikliklerden ve istisnalardan hepimiz lütfen kaçınalım.

Vatandaşımızın besin kaynağı olan, besin kaynağının üretimine yol açan bu toprakları koruyalım çünkü hiçbir sanayi -hepimizin de gene bildiği gibi- bir gıda maddesi üretmez. Üretimin kaynağı toprağı, mutlaka, birinci, ikinci sınıfı korumamız lazım ve mümkün olduğu kadar diğer alanlarda üretimi teşvik etmemiz lazım düşüncesiyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

TOPRAK DOSYASI - 1

Tarım Bakanlığı'nın görüşü

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Müsteşarı Vedat MİRMAHMUTOĞULLARI ise Cargill'in kurulu bulunduğu alanın tarım alanı vasfını yitirdiği iddiasıyla, yasa teklifine destek çıktı. MİRMAHMUTOĞULLARI şöyle konuştu:

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI VEDAT MİRMAHMUTOĞULLARI - Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Esasen bir cümle ile kanaatimizi Hükümet olarak söyleyebiliriz fakat bir iki konuda açıklama getirmek istiyorum. Burada beraber oluşumuzun, toplantımızın nedeni, yüce yargının tarımsal bütünlüğü bozduğu gerekçesiyle bu konuya çözüm üretilmesi. Doğru mu? Evet, biz de katılıyoruz, yüce yargının kararına ve bu tarımsal bütünlüğü bozmadığı maddesinin, cümlecığının konulmasını istiyoruz. Bunun gerekçelerinden bahsedecek olursak, evet, bu Kanun eğer 2005'ten önce çıkarılmış olsaydı böyle bir sorunu tartışmıyor olacaktık çünkü tarım arazisine bu tür yapılanmanın önüne geçilmiş olacaktı. Tarım arazisinde, kendi arazisinde, kendisinin yaptığı yatırımları engelleyen bir mevzuat olmadığı için 20 bin kişi şu anda 4.500 hektar alan üzerinde, tarım vasfını kaybetmiş alanın üzerinde çeşitli tesisleri var; bunlardan bir kısmı gıdayla ilgili. Gıdayla ilgili ama kendisi bu kanundan yararlanarak yatırım yapma imkanına kavuşturulmadığı için gayri hijyenik şartlarda gıda üretimini yapıyor. Demin bir milletvekili arkadaşımız söyledi, diğer faaliyetleri de var burada. Deneliyoruz onu, arıtma tesisi yapacak, bacasını yapacak bilmem ne yapacak, diyor ki "Güvenemiyorum ki ben." Ee, peki, düşünüyoruz, gidiyoruz diyoruz ki "Bunu vazgeçirsek yüksak ne olur?" hiçbir şey olmaz, tarım arazisi olmaz, 20 bin kişi bu şekilde mağdur. Evet, 450 dolayında kişi Kanun'un ilk çıktığında altı aylık süre içerisinde başvurmuş ancak bunun çok cüzi bir kısmı yararlanmış bundan, alan olarak da bu yararlanan miktar 120 hektarlık bir alan. Halbuki 4.500 hektarlık bir alan şu anda tarım vasfını kaybetmiş. Dolayısıyla bu tarım vasfının kaybetmiş olan alanları da ekonomimize kazandırmamız lazım.

Bir diğer konu -sizler de en az benim kadar biliyorsunuz ki- seralar, polikültür tarımın olduğu bölgelerde yoğunlaştı. Neden seralar polikültür tarımın olduğu bölgelerde yoğunlaştı? Ekoloji, ısı müsaitti. Halbuki, benim, özel sektörde çalıştığım dönemde de yaptığımız incelemelerde gördük ki jeotermal kaynaklar genellikle kırsal alanlarda. Kırşehir'in Kaman'ında örneğin, Balıkesir'in bilmem neresinde. Bakıyorsunuz oralardaki toprakların alternatif kullanım alanları son derece sınırlı. O tür alanlara doğru seracılığın kaydırmamız ülke ekonomisinin son derece hayrına, jeotermal kaynakların da rasyonel kullanımının son derece önünü açacak bir tedbir.

Evet, Gaziantep milletvekilimizin söylediği konunun, o bedelsiz olarak kısmı gerekçeden çıkarılabilir. Bir sakıncası yoksa, eğer ben de haddimi aşmıyorsam onunla ilgili, görüş olarak arz ediyorum.

ABDÜLKADİR AKCAN (Afyonkarahisar) - Bedelin nerede kullanılacağı da söyleniyor.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI VEDAT MİRMAHMUTOĞULLARI - O zaten Tarım Bakanlığıyla, tarım dışı, onun tarım dışına çıkarttığı zaman bir tasarruf hakkı yoktur onda. O Milli Emlak'ın ya da Maliye Bakanı'nın uhdesindedir. Ondan sonraki kısmı tamamen kendileri yönetiyor.

Dolayısıyla sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri; Anayasa Mahkemesinin öngördüğü tarımsal bütünlüğü zikretmediği nedeniyle bu "Tarımsal bütünlüğü bozmadan" cümlesinin yer alması bizce de uygundur. Arz ederim.

EPDK'nin talebi

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) Kamulaştırma Dairesi Başkanı Osman BİRGİN de, 2001 yılından itibaren özel enerji yatırımı yapılabildiğini, ancak "kamu yatırımı" olmadığı için yasa teklifindeki maddenin kapsamına elektrik, doğalgaz, petrolle ilgili bu tür yatırımların girmediğini söyledi. BİRGİN, kanuna, "Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun talebi üzerine 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu, 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu hükümlerine göre elektrik, doğalgaz ve petrol piyasası faaliyetleri için gerekli bulunan" ifadesinin eklenmesini istedi. Meralarda daha fazla yapılaşmaya yol açacak bu teklif tartışma yarattı.

Amaç, meraları korumak değil !

Ancak AKP milletvekilleri, meraları korumak amacıyla değil, yasanın Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesini önlemek amacıyla bu öneriye karşı çıktılar. Bursa Milletvekili Mehmet Altan KARAPAŞAĞLU'nun, "Sayın Başkanım, bu yasa teklifi hazırlanırken çok dikkatli bir şekilde hem Anayasa'ya tekrar takulmasın, hem konu fazla genişletilip de her tarafı ihata eder gibi bir duruma gelmesin diye çok çeşitli komisyonlarda ve çeşitli kurumlarda tek tek değerlendirilmiştir. Dolayısıyla, bununla oynamamak gerekir. Aksi takdirde, Anayasa Mahkemesinde tekrar bozma gerekçelerini biz kendimiz oluşturmuş oluruz" sözleri de bir ibret vesikası olarak tarihe geçti.

AKP'li Ahmet ERTÜRK ve arkadaşları, bu sırada, meralar üzerinde "arazinin % 15'ini geçmemek üzere şirketlerin, birliklerin, kooperatiflerin ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca projesi onaylanan kamu ve özel hayvancılık işletmelerinin yatırım yapabilmesine" olanak sağlayacak bir teklif verdi. TBMM tutanaklarına göre ERTÜRK'ün önergesiyle ilgili görüşmeler şöyle gerçekleşti:

ALİ KOYUNCU (Bursa) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; şimdi, burada, (h) maddesinde, jeotermal kaynaklı teknolojik

TOPRAK DOSYASI - 1

seralar için ihtiyaç duyulan. Biz de burada "Arazinin % 15'ini geçmemek üzere birlikler ve kooperatiflere, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca projeleri onaylanan kamu ve özel hayvancılık işletmelerinin yatırımları için ihtiyaç duyulan" maddesini getiriyoruz yani şimdi, mera tanımına baktığımızda, meyilli, engelbeli, taban suyu derinde olan kıraç arazilerde kısa boylu bitkilerin oluşturduğu, üzerinde hayvan otlatılan alanlara denilir. Yani, ciddi anlamda, son dönemde, hayvancılıkla iştiğal eden arkadaşlarımızın ölçek büyüme noktasında arsayla ilgili sıkıntıları var. Köyde yaşayan insanlarımıza baktığımızda ve Türkiye'de hayvancılığa baktığımızda, 1 ila 9 baş hayvan varlığına sahip işletmelerin oranı yüzde 81 oranında. Hayvancılığın devam etmesi için mutlaka işletme büyüklüklerinin genişletilmesi gerekiyor. Bu anlamda da kooperatiflerimiz ve birliklerimiz projeler yapıyorlar. Projeler yaptıklarında da yer ile ilgili, yer tahsisıyla ilgili sıkıntılar oluşuyor. Biz de teklifimizde şunu getiriyoruz: Hayvancılık tesisleriyle ilgili kooperatiflerimizin ve birliklerimizin böyle bir proje uyguladıklarında Tarım ve Köyişleri Bakanlığımızın uygun bulduğu projelerde, meralarda yüzde 15'i geçmemek üzere arsa tahsisinin, yer tahsisinin yapılması noktasında bir önerimiz var yani meralar kimin için kullanılıyor? Hayvanlar için otlakiyeler olarak kullanılıyor. Jeotermal enerjilere açıyoruz, diğerlerine açarken hayvancılık işletmelerine buraların da açılması gerekliliğine inanıyorum. Türkiye'de 1 hektar meraya düşen hayvan sayısı 1,2 büyükbaş hayvan düşüyor. Türkiye'de, yaklaşık 11 milyon büyükbaş hayvan var, 32 milyon da küçükbaş hayvan var. Son dönemde de artık mera hayvancılığı bitti değerli arkadaşlar. Mera hayvancılığının bitmesiyle birlikte 4,5 milyon sağmal hayvanın tesislerde, işletmelerde salma şekliyle değil, hastalıklardan arı, hijyenik şartlarda işletmeler oluşturulması yönünde, hem Avrupa Birliği Gıda Kodeksi Anlaşması çerçevesinde hem de ülkenin hayvancılığın gelişmesi noktasında mutlaka hayvancılık tesisleriyle ilgili kurulacak kooperatifler ve birliklerin önünün açılması noktasında da bu bendin ilave edilmesini talep ediyoruz değerli arkadaşlar.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum. Sayın Uslu, buyurun.

NURİ USLU (Uşak) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Şimdi, bu önergeyle ilgili olarak biz şu anda Uşak'ta bir problem yaşamaktayız. Bir kooperatifimiz, Tarım ve Köyişleri Bakanlığımızdan projeyi almış. Şimdi, kooperatif güzel bir proje çizdi, ahırları ve yem alanları, silaj alanları, bu projeyi uygulayacak arazi aradılar. Özel araziler var, orman arazisi var, tarım arazisi var. Şimdi, nereye gitmesi lazım bunun? İster istemez meraya gitmesi gerekir. Müracaat ediyorsun, izin yok. Meradan bu tür tesisler için izin almak mümkün değil. Şimdi, geçmişte, evet, yayılır hayvancılık çok yaygındı, çok fazlaydı ülkemizde ama şu anda, ahır hayvancılığı yani tam oran olarak bilmiyorum ama Sayın Müsteşarımız daha iyi bilir, herhalde, yüzde 70'i, 60'ı, hele bizim İç Anadolu, Karadeniz, Akdeniz, Ege, Marmara'da, tamamen ahır hayvancılığına dönmüştür. Şimdi, köylerin etrafında bu tür boş meralarımız var, burada bir hayvancılık tesisi, organize hayvancılık bölgesi yapacağız, yer bulamıyoruz. Meralardan bu tür hayvancılığımızın gelişmesi için, bu tür tesislerimizin yapılabilmesi için belli bir miktar, meradan yer verilmesi çok uygun ve yerinde olacaktır diyorum. Arz ederim, saygular sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum. Sayın Karapaşaoğlu'nun bir açıklaması var.

MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) - Teknik bilgi vereceğim sadece, lehte, aleyhte değil de. Şimdi, dikkat ederseniz biraz önce biz yasa teklifimizin başlığını değiştirdik. Şimdi, bu verilen önerenin ayrı bir teklif haline getirilerek önce Çevre Komisyonundan ondan sonra komisyonumuzdan geçmesi lazım. Biz bunu böyle monte edersek buraya, bu yasayı da tehlikeye sokarız, tekrar Anayasa'dan geri dönmelerini sağlarız. Onun için, benim arkadaşşıma önerim, ayrı bir teklif olarak bu hazırlansın, daha detaylandırılınsın, hem Çevre'den hem de bu komisyondan geçirilsin. Fazla uzun sürmez, bir hafta içerisinde bu gerçekleştirilebilir.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum. Hükümetin bu konuda bir görüşü var mı?

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI VEDAT MİRMAHMUTOĞULLARI - Biz de uygun bulmuyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeniz?

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI VEDAT MİRMAHMUTOĞULLARI - Bu tür alanlarda artık, mera alanı zaten çiftçilerimiz için, zaten hayvancılığımız için. Eğer bu tür yapılaşmanın önünü açarsak bunu kontrol altında tutamayız. Kaldı ki bu tür ahır yapımlarında, dünyada da Yeni Zelanda'da da Malezya'da da ahır diye bir olay yoktur. Esas önemli olan, mera alanlarımızı korumak diye düşünüyorum. Bu tür bir kapıyı açtığınız durumda kontrolün zor olacağını düşünüyorum. Onun için uygun bulmuyoruz efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum. Buyurun İbrahim Bey.

İBRAHİM YİĞİT (İstanbul) - Şimdi, Mera Kanunu'nu incelediğimiz zaman, zaten bu tarımsal yapılar var yani artı bir şey yok. Sadece bunun biraz daha pekiştirilmesi gerekiyor. Mera Kanunu'nda, "tarımsal yapılar yapılabilir" diye var.

RAMAZAN KERİM ÖZKAN (Burdur) - Milli Emlakten arkadaşlar varsa görüşlerini alalım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Var mı Milli Emlakten? Buyurun.

MİLLİ EMLAK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DEVLET MALLARI UZMANI ELÇİN ÖNCÜ - Komuya ilişkin olarak, hayvancılık yatırımlarına açılmasına ilişkin olarak bizim çok fazla bir şu aşamada ekleyecek bir şeyimiz yok. Tarım Bakanlığı Müsteşarımız uygun görmedi. Öncelikle onların uygun görmesi, mera tahsisinin kaldırılması açısından bizim için önemli. Onlar uygun

görmediği için biz de uygun mütalaa etmiyoruz. Zaten, bu amaçla meranın tahsisi kaldırıldığı takdirde hazineye geçeceği için ondan sonra bizim görüş bildirmemiz söz konusu.

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyorum. Değerli arkadaşlar, şimdi, Sayın Karapaşaoğlu'nun bir uyarısı oldu. Hakikaten, şimdi biz burada başında gerçekten çok şeyler geçmiş olan bir teklifi görüşüyoruz. Burada bir yanlış yapmamamız lazım. Komisyonumuz burada, komisyon üyelerimiz burada, bu konularda daha sağlıklı bir çalışma yapalım, şu oranlarla ilgili. Bakınız, verdiğiniz önergede, şirket diyor, hangi şirket, kooperatif diyor, birlik diyor, hangi kooperatif, hangi birlik? 5403'ün ön yüzünde, tanımlar bölümünde kooperatiften anlaşılan, tarımsal kooperatif midir, birlikse tarımsal birlik midir, şirketse tarımsal şirket midir, bunlar muallakta. Şimdi, bu konularda, yüzde 15 rakamı neye göre yüzde 15 yani siz neyi esas aldınız da yüzde 15 diyorsunuz, bunların da izahı gerekir. Müsaade ederseniz, değerli arkadaşlar, isterseniz önergenizi çekebilirsiniz, isterseniz oylattırabiliriz, nasıl arzu ediyorsanız. Çekmeniz bence daha uygun.

ALI KOYUNCU (Bursa) - Sayın Başkan, önergemizi çekiyoruz ama bir şey söylemek istiyorum. Şu anda, Türk hayvancılığına baktığımızda, en büyük sorun işletme büyüklükleridir değerli arkadaşlar. Eğer ki ben Sayın Müsteşarımızın söylediğine kesinlikle katılmıyorum yani biz burada tarımsal sanayiyle ilgili mera alanlarının kurulmasına izin veriyorsak, jeotermal enerjinin kullanılmasına izin veriyorsak, köylümüzün, hayvancımızın da işletmelerinin büyütülmesi noktasında ve hayvancılık mesleğiyle hayatlarını idame ettirmesi noktasında mutlaka ve mutlaka, meralarda da hayvancılık işletmelerinin önünün bir şekilde açılması gerektiğine inanıyorum.

Bir de şu anda, jandarmanın çevre timlerinin köylüleri taciz etmesi söz konusu ve sürekli cezalar kesiliyor. Bu insanlar da bizim insanlarımız. Bu toplumun taleplerini de mutlaka çözmemiz gerektiğine inanıyorum. Avrupa'ya da örnek verdi, ben Avrupa'ya da çok iyi biliyorum, Avrupa'da meralar devletin elinde değildir, hayvancılık işletmelerine, hayvan sayılarına göre verilmiştir, Avrupa'da da böyle bir uygulama vardır. Önergemizi geriye çekiyoruz.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Koyuncu.

NURİ USLU (Uşak) - Söz almak istiyorum Sayın Başkan.

MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) - Efendim, beraberce çalışalım, yeni bir teklif hazırlayalım, kapsamlı bir şey.

BAŞKAN - Nuri Bey...

NURİ USLU (Uşak) - Efendim, açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

Mera Katline Karşı Çıkan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Müsteşarı'na Yönelik Ağır Sözler: Kusura Bakma Sayın Müsteşar, Nasıl Katılmıyorsunuz?

NURİ USLU (Uşak) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Şimdi, değerli arkadaşlar, biraz önce de açıkladığımız gerekçelerle, hayvancılığımız, ahır hayvancılığına doğru gitmektedir. Biz, burada, buna izin verilsin derken oralara binalar, tesisler yapılıns demiyoruz. Zaten artık dünyada da bıraktılar, binayı, tesisleri, padoklarla çevriliyor ve açıkta hayvancılık yapılıyor. Siz şimdi hayvancılığı geliştireceksiniz, meradan yer vermeyeceksiniz, ormandan hiç alamazsınız, nerede yapacaksınız hayvancılığı? **Kusura bakma Sayın Müsteşar, nasıl katılmıyorsunuz?** Hayvancılığı geliştireceğiz, kooperatiflere, birliklere, tamam, şirketi çıkarabiliriz ama köy kooperatifine, tarımsal kalkınma kooperatifinin projesini tasdik ediyorsun, nerede uygulayacağız bana söyler misin? Birliğin projesini nerede uygulayacağız? Projesini çizdik, ahırları belirledik, yem alanlarını belirledik, silaj yerlerini belirledik, çok güzel bir proje koyduk orta yere, modern bir proje koyduk ama kusura bakmayın yani bu hayvancılığı nerede uygulayacağız, bu projeleri nerede uygulayacağız? Ama Sayın Başkanımıza saygı duyuyorum, çekin dedi önergeyi, ben de geri çekiyorum.

Konuşmaların tamamlanmasının ardından Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Mera Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi komisyonunda kabul edildi.

TOPRAK DOSYASI - 2

MİLLETVEKİLLERİMİZİ TANIYALIM

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası olarak, TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu'nda yapılan görüşmelerde mera ve tarım alanlarının amaç dışı kullanıma açılması yönünde tavır sergileyen bazı milletvekillerini daha yakından tanıyabilmek amacıyla yaptığımız araştırmanın sonuçlarını sizlerin beğenisine sunuyoruz.

VAHİT KİRİŞÇİ (AKP)

Meraları korumaya çalışan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Müsteşarına yönelik sert sözleri duymazdan gelen, Ziraat Mühendisleri camiasına yapılan hakaretlere ses çıkarmayan bir ziraat mühendisi...

Vahit KİRİŞÇİ, 4 Aralık 1960'da, Kahramanmaraş'ta doğdu. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ni bitirdi. Yüksek lisansını Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde, doktorasını İngiltere Cranfield Üniversitesi'nde tamamladı. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nda teknik eleman olarak çalıştı. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak ders verdi. 1995'te doçent, 2001'de profesör oldu. 22. Dönem Adana Milletvekili. 22. Dönem'de Türkiye AB Karma Parlamento Komisyonu Üyesi oldu ve Başkanvekilliği görevinde bulundu. TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığı görevini yürüttü. 23. Dönem'de aynı Komisyon'un Başkanlığına yeniden seçildi.

KİRİŞÇİ, 2006 yılında, TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu'nda, ABD'li Cargill firmasını kurtarmak amacıyla getirilen af yasasının görüşmeleri sırasında, resmi yazıyla çağrılan ve ODA'mızın da içinde yer aldığı meslek ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerine antidemokratik bir tavırla söz vermemişi. İlginç (!) önerileriyle gündeme gelen KİRİŞÇİ, 2005 yılında yaşadıkları sıkıntılar nedeniyle ürünlerini yere

dökerek hükümeti protesto eden Çukurovalı çiftçilere, "Narenciye zarar ediyorsa, pamuk eksinler!" teklifinde bulunmuştu.

KİRİŞÇİ, 2006 yılında TBMM İsrail Dostluk Grubu Başkanlığı'na da yaptı. İsrail'in 37 masum çocuğun öldürüldüğü Kana katliamından sonra, 274 üyesi bulunan İsrail Dostluk Grubu'ndan birbiri ardına istifalar geldi. Grupta kalan 6 milletvekilinden biri olan KİRİŞÇİ ise "istifa etmenin soruna çözüm olmayacağı" yönünde açıklamalarda bulundu.

2001 yılında Ziraat Mühendisleri Odası Adana Şube Başkanlığı'na aday olan KİRİŞÇİ, Adana Şube Başkanımız Ayhan BARUT karşısında seçimi büyük bir oy farkıyla kaybetti.

NURİ USLU (AKP)

Ormanların turizme, meraların inşaatla açılmasını isteyen, Çevre ve Orman Bakanlığı eski Müsteşar Yardımcısı... Aslında o bir orman mühendisi!

Çevre ve Orman Bakanlığı bürokrati iken 2B düzenlemesinin mimarı olan, "Ormanı istediğiniz yere kurarsınız ama turistik tesisi kuramazsınız" diyerek, turizm için çevrenin katledilmesine açık çek veren AKP Uşak Milletvekili Nuri USLU, inanılması güç olsa da, Orman Yüksek Mühendisi!

Nuri Uslu, 2 Şubat 1953'de Uşak Ulucak Köyü'nde doğdu. İstanbul Orman Fakültesi ve Devlet Lisan Okulu'nu bitirdi. Orman Yüksek Mühendisi; Yüksek lisans ve doktorasını İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde tamamladı. Orman Koruma Bilim Dalında doktor unvanı aldı. Orman Bölge Şefi olarak çalıştı. Ormanlık Araştırma Müdürlüğü'ne atandı ve Bölüm Başkanlığı görevine getirildi. İngiltere'de Ormanlık konusunda araştırma yaptı. Özel Çevre Koruma Kurumu'nda Orman Yüksek Mühendisi olarak çalıştı. Orman Bakanlığı'nda Daire Başkanı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nda Bakanlık Müşaviri ve Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yaptı. Gazi Üniversitesi Kastamonu Orman Fakültesi'nde Yrd. Doç. Dr. kadrosunda öğretim üyeliği yaptı ve Dekan Yardımcılığı görevinde bulundu. Orman Bakanlığı'nda Müsteşarlık, Çevre ve Orman Bakanlığı'nda Müsteşar Yardımcılığı görevini yürüttü.

Müsteşar Yardımcılığı görevi sırasında, turizme açılan alanlarda ağaç kesildiğini ancak başka alanlara dikildiğini savunarak, "Orman yapılmıyor değil, bir tarafta ağaç keseceğiz, ama onun misli mislini başka tarafta ağaçlandıracağız. Tuzu kuru çevreciler, 'Ormanlar elden gidiyor' diyor. Nereye gidiyor? Hiçbir yere gittiği yok" sözleriyle dikkat çekmişti.

USLU, TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu'nda 3 Nisan 2008'de ormanların her türlü turistik tesis için tahsis edilmesinin yolunu açan tasarının görüşmeleri sırasında da, "Ormanlar daraltılamaz" el hak doğru. Ama lütfen, dağlarda insanlar yaşıyor. Önce insan mı, madde mi? Bu insanlar aç, sürececek arazileri yok, ormanlar orada tabu gibi duruyor. Ormanı istediğiniz yere kurarsınız ama turistik tesisi kuramazsınız" diye konuştu. Bunun üzerine CHP Mersin Milletvekili İsa GÖK, USLU'ya, "Siz ne iş yapıyorsunuz?" diye sordu. USLU, "Ben orman mühendisiyim, 40 yılımı ormanlarda harcadım" yanıtını verdi. GÖK, "Vah, vah!" diye laf atarak, "Ağacın kurdu içinden olur" derler, ormanın kurdu da kendi mühendisinden olurmuş" diye konuştu.

TOPRAK DOSYASI - 2

MİLLETVEKİLLERİMİZİ TANİYALIM

MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (AKP)

Cargill'in ne zaman başı sıkışsa, yardıma hazır... Muhalefette başka, iktidarda başka !

Mehmet Altan KARAPAŞAOĞLU, 16 Temmuz 1940'ta Bursa Gemlik'te doğdu. Sanayici; lise mezunu. Özel sektörde yurtiçi ve yurtdışında çeşitli kuruluşların organizasyon ve yöneticiliğinde bulundu. "Gündeme Düşenler" adlı güncel ve siyasi konuları içeren bir kitabı yayımlandı. 20, 21 ve 22. Dönem Bursa Milletvekili. 20. Dönem'de TBMM Hesaplarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı görevinde bulundu.

1999 yılında muhalefette olan Fazilet Partisi Milletvekiliyken, "Ülkemizde birtakım değerler, artık, yozlaşmaya başlamıştır, hukuka, çevreye, topluma saygı kalmadı" sözleriyle Cargill inşaatına sert biçimde karşı çıkan KARAPAŞAOĞLU, 7 yıl sonra 2006'da Cargill'e af getiren yasa teklifini bizzat kendisi TBMM'ye sundu. İktidara gelince, muhalefetteyken söylediklerinin tam tersini savunan KARAPAŞAOĞLU, bununla da kalmadı, yasa teklifinin görüşülmesi sırasında TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu'nda, meslek odası başkanlarına "sataşma" cüretini de ortaya koydu.

KARAPAŞAOĞLU'nun 1998 ve 1999 yıllarında TBMM'de Cargill ile ilgili söyledikleri, Meclis tutanaklarından özetle şöyle:

23.07.1998 TARİHLİ 127. BİRLEŞİM

BAŞKAN – Gündem dışı ilk söz, Bursa İli İznik çevresindeki çevre kirlenmesi ve sanayileşme konusunda, Bursa Milletvekili Altan Karapaşaoğlu'nun.

Buyurun Sayın Karapaşaoğlu. (FP sıralarından alkışlar)

MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; 9.12.1997 tarih 97/TY89 sayılı Yüksek Planlama Kurulu kararıyla, İznik Gölü kıyısında, en verimli tarım arazileri içinde verilen yatırım izniyle ilgili olarak söz almış bulunuyorum.

... Amerikan Cargill Firmasının, Anayasanın ilgili maddeleri dışında, 2683 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa aykırı hareket etmesi de ayrıca yatırımın durdurulması için en önemli sebeplerdendir. Arsanın bulunduğu bölge, 1/25.000 ölçekli İznik Gölü çevre düzeni imar planı içerisinde sulanabilen, tarımsal niteliği korunacak alan kapsamında kalmaktadır. 1993 yılında ihalesi yapılan ve 1998 yılı sonunda tamamlanması planlanan İznik İkinci Merhale Projesi, gölün, güneş ve batısında kalan toplam 7 393 hektar arazinin sulu tarıma açılması çalışmalarına bugüne kadar büyük paralar harcanmıştır. Bu projenin uygulandığı bu arazi içinde ve en önemli noktasında Cargill Firmasına, Yüksek Planlama Kurulu özel izniyle verilen yatırım izninin derhal durdurulması gerekmektedir.

09.02.1999 TARİHLİ 51. BİRLEŞİM

MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) – Değerli arkadaşlarım, İznik Gölü çevresi, hepimizin malumları olduğu üzere, Türkiye'nin en verimli arazilerini barındırıyor. Ama, ne yazık ki, 20 nci Dönem içerisinde ve bilhassa 55 inci hükümet döneminde bu göl etrafına sanayi tesisleri kurma noktasında bir yarış başlatıldı.

... İznik Gölü kenarında, çevre bilincine ve Bursa 2020 Planına aykırı bir şekilde, Cargill adında bir firmanın, çevreyi kirletecek ve sulanabilir tarım alanları ve hatta İznik Sulama Projesinin başladığı ve bir kısım yatırımın da yapıldığı alan üzerinde büyük bir tesis kurmakta olduğunu, 23.7.1998 tarih ve 127 nci Birleşimde gündem dışı bir konuşmayla Yüce Heyetinize arz etmiştik. Aynı anda, 8 Temmuz 1998 tarihinde, Bursa 2 nci İdare Mahkemesinin 98/508 sayılı kararıyla da yürütmenin durdurulduğunu öğrendik ve bunu değerli heyetinize arz ettik. Ne yazık ki, bu karara ve halen hukukî tartışmalar devam etmiş olmasına rağmen, Cargill inşaatı devam etmekte, fabrika yapılmakta, sanki hukukî mercilerden, bu firmaya, siz merak etmeyen, siz yatırımınızı yapın, biz bu işleri düzeltiriz dercesine, büyük bir cesaretle yatırımlar yapılmaya devam edilmektedir.

... Bakınız, ülkemizde birtakım değerler, artık, yozlaşmaya başlamıştır; hukuka saygı kalmamıştır, çevreye saygı kalmamıştır, topluma saygı kalmamıştır. Evet, ülkemizin yatırıma ihtiyacı vardır, yatırımlar yapılmalıdır; ama, çevre tahrip edilmeden, insanların özgürlüklerine set vurulmadan bu yatırımlar yapılmalıdır.

ALİ KOYUNCU (AKP)

Meralarda yapılaşmayı savunan sektör temsilcisi...

Ali KOYUNCU, 3 Şubat 1968'de Bursa Mustafakemalpaşa'da doğdu. Bahçeşehir Üniversitesi Siyaset ve Liderlik Okulu'nu bitirdi. Tarım, hayvancılık ve ticaret işleriyle uğraştı. Türkiye Süt Üreticileri Birliği Genel Başkanlığı görevini yürüttü. Türkiye Sivil Toplum Platformu Kurucu Üyeliği, TOBB İçecek Sektör Temsilciliği, Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Ankara Delegeeliği, Ziraat Odası, Pankobirlik ile Ticaret Odası ve Ticaret Borsası Üyeliği görevlerinde bulundu. Tarım, hayvancılık, zirai ekipman ve New Holland traktör bayisi.

Milletvekili seçildikten sonra 22 Ekim 2007'de Bursa Mustafakemalpaşa Ticaret ve Sanayi Odası'nda düzenlenen bir toplantıda; mermer fabrikaların çevreyi tehdit ettiği gerçeğini göz ardı ederek, Devecikonak ve Gündoğdu'da Mermer Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulacağı haberini "müjde" olarak verdi. Ali KOYUNCU, çevrenin tahrip edilmesi halinde mermercilere herhangi bir yaptırım gelip gelmeyeceği konusuna ise açıklık getirmedii.

TOPRAK KORUMA VE ARAZİ KULLANIMI KANUNU İLE MERA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN

2 Nisan 2008 ÇARŞAMBA Resmî Gazete
Sayı : 26835

Kanun No. 5751
Kabul Tarihi: 26/3/2008

MADDE 1 – 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (f) ve (g) bentleri eklenmiştir.

“f) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun talebi üzerine 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca yenilenebilir enerji kaynak alanlarının kullanımı ile ilgili yatırımları,

g) Jeotermal kaynaklı teknolojik sera yatırımları,”

MADDE 2 – 5403 sayılı Kanunun, 31/1/2007 tarihli ve 5578 sayılı Kanunla eklenen geçici 3 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmış ve 5403 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- 11/10/2004 tarihinden önce, gerekli izinler alınmadan tarım dışı amaçlı kullanıma açılmış bulunan arazilerin tarımsal bütünlüğü bozmuyor ise istenilen amaçla kullanımı için, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde Bakanlığa başvurulması, hazırlanacak toprak koruma projesine uyulması ve tarım dışı kullanılan tarım arazilerinin her metre karesi için beş Yeni Türk Lirası ödenmesi şartıyla izin verilir.

Söz konusu arazi ve tesislerin istenilen amaçla kullanımı için çeşitli kurumlardan alınması gerekli ruhsat, izin gibi işlemler, Bakanlığa başvuru tarihinden itibaren 2 yıl içerisinde tamamlanmaya kadar başvuru sahipleri faaliyetlerine devam ederler. Bu süreler içerisinde gerekli izinleri alamayanların üretim faaliyetleri ilgili idarelerce durdurulur.

Tarım arazisi vasfından çıkarılan araziler, ilgili kuruluşlarca başvuru sahibinin isteği doğrultusunda vasfını değiştirir.”

MADDE 3 – 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinden sonra gelmek üzere (ğ) ve (h) bentleri eklenmiş ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ğ) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun talebi üzerine 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu hükümlerine göre elektrik faaliyetleri için ihtiyaç duyulan,

h) Jeotermal kaynaklı teknolojik seralar için ihtiyaç duyulan,”

“Durumu ve sınıfı çok iyi veya iyi olan mera, yaylak ve kışlaklarda birinci fıkranın (a), (f), (g), (ğ) ve (h) bentleri hariç, tahsis amacı değişikliği yapılamaz.”

MADDE 4 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TOPRAK DOSYASI - 3

ZMO HER ZAMAN DOĞRUYU SÖYLER:

Toprak Koruma Kurullarının İşleyişinde Yaşanan Sıkıntıları Açıklıyoruz...

Kurullarda siyasi baskı olmasın!

1 no'lu Toprak Dosyamızda görüleceği üzere, Oda Başkanımız TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu'nda, bazı illerde Toprak Koruma Kurullarının çalışmalarındaki eksiklikleri – yanlışlıkları dile getirmiş ve bu alandaki somut örneklerin varlığından söz etmişti. Komisyon Başkanı Prof. Dr. Vahit KİRİŞÇİ ise böyle bir durumun söz konusu olamayacağını ifade etmişti.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, Şube Başkanlıklarının yer aldığı iller ve bazı temsilcilikleri özelinde yaptığı araştırma sonucunda, Toprak Koruma Kurullarının işleyişindeki sıkıntıları ortaya çıkardı. Kurullarda en büyük sorunun, “kamu temsilcilerinin ağırlığı” olduğu belirtilirken, bu durumun tarım arazileri ile ilgili kararların, “siyasi baskı” altında alınmasına yol açtığı vurgulandı. Bazı illerde ise kurulların hiç çalıştırılmadığı bildirildi.

ODA'mızın yaptığı araştırma göre iller bazında yaşanan bazı sorunlar şöyle:

ADANA: ODA'mız Kurul Kararına Karşı Dava Açtı...

2006 yılında Pozantı ilçesi Dağdibi Köyü heyelan tehlikesi nedeniyle yeniden iskan edilme çalışmaları kapsamında afet evleri yapımı için köyün alt bölgesinde kalan tarım arazileri için toprak kurulundan izin istenmiş, Toprak Kurulu oyçokluğuyla izin vermemiş, daha sonra Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın hazırladığı bir rapor üzerine konu tekrar kurulun gündemine alınmış, oylanmış ve oyçokluğuyla bu kez izin verilmiştir. Odamız temsilcisi buna şerh koymuş ve daha sonra odamız yürütmenin durdurulması talebiyle Bakanlık aleyhine Adana 2. İdare Mahkemesinde dava açmıştır. Dava halen sonuçlanmamıştır.

Kurul, yalnızca tarım arazilerinin tarım dışına çıkarılması izin talepleri olduğunda toplantıya çağırılmış, kuruldaki Odamız temsilcisi bu duruma çeşitli kereler itiraz etmiş uygulama yönetmeliği gereği ayda bir toplantı yapılması gerektiğini hatırlatmış, bir süre buna uyulduktan sonra yine aylık toplanma periyoduna uyulmamaya başlanmıştır.

Yine Odamız temsilcisi kurula başvurarak Adana'da kentleşme ve Yumurtalık'da enerji tesisleri yapımı nedeniyle önemli tehdit altında olan tarım arazileri ile ilgili son imar durumu izin başvuruları ile kurulun bilgilendirilmesini istemiş bu özel gündemle kurulun toplanmasını sağlamıştır.

2007 yılında Kuruldan istenen tarım dışına çıkarma izni başvurularından, Sugözü Barajı (hidroelektrik ve sulama amaçlı), bazı elektrik iletim hatları için yapılanlara olumlu oy kullanmış, bunların dışında trafo yapımı ile ilgili izin başvurularına yeterli alternatif alan araştırması yapılmadığı için olumsuz oy kullanmıştır. Bütün izin başvuruları oyçokluğu ile kabul edilmiş, kuruldaki temsilcimiz bu durumdaki tüm kararlara karşı oy gerekçesini kaydetmiştir.

2008'de Yumurtalık bölgesinde Socar-Turcas Firmasının rafineri kurmak amacıyla ve rafine edilen petrol ürünlerinin tankerler aracılığıyla taşınması için boru ile kıyıya taşınması amacıyla bir kısım sulu mutlak tarım arazisinin amaç dışı kullanımına izin başvurusu ile Kozan ilçesinde petrol istasyonu yapımı için yapılan başvurulara karşı çıkmış, buna rağmen izinler oyçokluğu ile verilmiştir. Sonuç olarak Kurula gelen tarım arazilerinin tarım dışına çıkarılması izin taleplerinin hiçbiri geri çevrilmemiştir.

Adana İli Toprak Koruma Kurulu'nun oluşumu şöyledir: Valilik, Tarım İl Müdürlüğü, Defterdarlık, Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi, Üniversite, Ziraat Mühendisleri Odası, Ziraat Odası/Sanayi ve Ticaret Odası, TEMA Vakfı.

TOPRAK DOSYASI - 3

TOPRAK KORUMA KURULLARI

ANTALYA: ODA'mızın Açtığı Davada Verilen Ara Kararla, Kırçami Alanında Yürütme Durduruldu...

Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'na göre Antalya'da Toprak Koruma Kurulu oluşturulduktan sonra, 27 kez toplanmıştır. Kurul toplantılarına tarım dışı amaçla kullanılmak üzere getirilen arazilerin çok azı kamu yararı doğrultusunda doğan ihtiyaçları karşılamaya yöneliktir. Bunlara da ODA'mız gerekli desteği sağlamıştır. Ancak kurula getirilen dosyaların büyük bir çoğunluğu, kişi ve kuruluşlara rant sağlamaya yönelik ve yerel yönetimlerin imar talepleri doğrultusunda doğayı ve tarım arazilerini tahrip eder nitelikteki teklifler olmuştur. Bu nitelikte olanlara da ODA'mız üyeleri karşı çıkmıştır ve olumsuz oy kullanmıştır. Örneğin Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin imara açma talebiyle getirdiği 15 bin dekarlık Kırçami Bölgesi, Altınova ve Aksa Enerji'nin çevrim santrali yapmak için izinsiz ve ruhsatsız başlattığı projeye ilgili dosyaların yanı sıra, belde belediyelerinin nüfus projeksiyonlarına dayalı olmayan, sadece kendilerine gelir kazandırmaya yönelik imar talepleri Toprak Koruma Kurulu'na geldiğinde, ODA'mız benzer gerekçelerle karşı çıkmıştır.

Geçen 2 yıllık süre içerisinde Toprak Koruma Kurulları idari ve siyasi baskılara maruz kalmış ve kurul üyeleri mesleki ve teknik kimliklerinin dışında kararlar vermeye zorlanmışlardır. Bu çerçevede idarenin teklifiyle ayda 1 toplanması gereken kurullar, özel gündemle toplantıya çağırılmış ve toplantıya getirilen dosyaların kuruldan geçmesi için örtülü baskı uygulanmıştır. Bu tür başvurularda tarım topraklarının tarım dışı amaçla kullanılmasına gerekçe olarak getirilen kamu yararı kararlarının bir kısmı ilgili kurumların dışında alınmış, ilgili kurumlarca hazırlananların ise birçoğu zorlama gerekçelere dayandırılmıştır. ODA'mız bazı kararların iptali için yargıya başvurmuştur. Örneğin alınan kurul kararları içerisinde Antalya ve Türkiye'nin tarım potansiyelini ve kent sağlığını ciddi anlamda etkileyebilecek Kırçami Bölgesi ile ilgili kararı yargıya taşımıştır. Bu bölgede 12 bin dekarı sera, 3 bin dekar ekili dikili bahçe olmak üzere toplam 15 bin dekar 1. sınıf mutlak tarım arazisi vardır ve Antalya kentinin yerleşim alanı açısından bu bölgeye ihtiyacı yoktur. Alternatifleri araştırılmadan alınan bu karar ile ilgili Antalya 1. İdare Mahkemesi tarafından 17.03.2008 tarihinde yürütmeyi durdurma kararı verilmiştir. ODA'mız davaya müdahil olan Mimarlar Odası ile birlikte Antalya Büyükşehir Belediyesi yetkililerini uyararak, bölgeyle ilgili her türlü tasarruf ve yapılmayı durdurma çağrısı yapmıştır. Buna bağlı olarak Antalya Büyükşehir Belediyesi'nce hazırlanan 1/25000 çevre düzeni planının iptaline yönelik olarak, ilgili Odalarla beraber dava açtık. Yine Aksa Enerji'nin santral kuracağı araziyle ilgili bölgedeki 3 köy muhtarının açacağı davalara gerekli teknik ve hukuki destek verilmektedir.

Antalya İli Toprak Koruma Kurulu'nun oluşumu şöyledir: Valilik, Tarım İl Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi/İl Özel İdaresi, Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, Defterdarlık, Üniversite, Ziraat Mühendisleri Odası, Ziraat Odası, TEMA Vakfı. (Kurul gündemine gelen dosyalara göre DSİ temsilci de toplantıya katılabiliyor)

BALIKESİR: "Kamu Yararı" Kararlarıyla Toprak Katlediliyor, Toprağı Korumada ZMO Çoğu Zaman Yalnız Kalıyor...

Bugüne dek Toprak Koruma Kurulu'nun gündemine gelen bazı dosyaya ODA'mız tarafından karşı çıkıldı. Ancak Balıkesir'de geçen yıl Ziraat Odası kurula alınmazken, bu yıl da TEMA üye yapılmadı. Üniversite de çoğu zaman üye göndermiyor. Bu durumda kurulda resmi dairelerin temsilci sayısı 5'i bulduğu için, sadece ODA'mızın karşı çıkması da ne yazık ki yeterli olmuyor. 1-2 ret oyuyla tüm dosyalar kuruldan geçiriliyor. Kamu yararı kararı rahatlıkla alınıyor. Toprak Koruma Kurulu'nun 11 Nisan 2008 tarihli toplantısında, İlimiz Bandırma ilçesi'nde faaliyet gösteren ... Şirketinin kesimhane amacıyla imar planı değişikliği konusunda, mutlak tarım arazisi olan yaklaşık 61.7 dekar arazi için ODA'mız ve Ziraat Odası olumsuz görüş vererek, karara şerh koydu.

Balıkesir İli Toprak Koruma Kurulu'nun oluşumu şöyledir: Valilik, Tarım İl Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, Defterdarlık, Çevre ve Orman İl Müdürlüğü, Belediye, Ziraat Mühendisleri Odası, Ziraat Odası/Ticaret Borsası. (Kurul gündemine gelen dosyalara göre DSİ temsilci de toplantıya katılabiliyor)

BURSA: Ret Oyu Veren Kamu Görevlileri Değiştirildi...

Bursa'da Toprak Koruma Kurulu çalışmaları, Burcum Köyü'nde kurulacak çimento fabrikası talebine kadar herhangi bir sıkıntı yaşanmadan oybirliğiyle alınan kararlarla gerçekleştirilmişti. Burcum Köyü'nde çimento fabrikası kurulmasına ilişkin talep, Toprak Koruma Kurulu'nun 8.4.2008 tarihli toplantısında reddedildi. Daha sonra yeniden gündeme alınsa da, ret kararı nedeniyle görüşülmemesine karar verildi. Bunun üzerine ret oyu veren kamu görevlileri değiştirilerek 15 Mayıs 2008 tarihinde konu yeniden gündeme alındı ve Toprak Koruma Kurulu'nda 3 ret oyuna karşılık, 6 oyla kabul edildi. ODA'mız, Osmangazi Ziraat Odası ve TEMA Vakfı temsilcileri ret oyu kullandı. Konu yargı gündemine taşınacaktır.

TOPRAK DOSYASI - 3

TOPRAK KORUMA KURULLARI

Bursa İli Toprak Koruma Kurulu'nun oluşumu şöyledir: Valilik, Tarım İl Müdürlüğü, Defterdarlık, Çevre İl Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi, Ziraat Mühendisleri Odası, TEMA Vakfı ve Ziraat Odası.

ÇANAKKALE: Kararlar İstenildiği Gibi Çıkmayınca, Kurul Üyeleri Değiştiriliyor... Yargı Başvurumuz Kararın İptali ile Sonuçlandı...

Biga Belediyesinin Çanakkale-Bursa karayolunun kuzeyinde yola bitişik imar planı sınırları dışındaki plansız alanlar niteliği taşıyan parsellerde, "konut dışı kentsel çalışma alanı" olarak ilave imar planı yapılmasına yönelik talebi bir süre gerçekleşmemiştir. Bu konuda Odamız, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Çanakkale Ziraat Odası ve Tema Vakfı temsilcilerinden oluşan dört meslektaş üyemiz tarım topraklarının amaç dışı kullanımını 1.5 yıl kadar engellemeyi başarmışlardır. Sonuçta Çanakkale Valilikliği direnen, karşı oy kullanan üyelerden Ziraat Fakültesi temsilcisi Prof. Dr. Hasan ÖZCAN ile Ziraat Odası temsilcisi Ziraat Yüksek Mühendisi Hasan Hüseyin YURT'u Toprak Koruma Kurulu görevlerinden alarak, yerlerine sırasıyla toprağı iyi tanımayan İl Özel İdare temsilcisi ve Ticaret Borsası temsilcisini atamıştır. Bu görev değişikliği sonucu Biga Belediyesi'nin talebi, yeni üyelerin katkısıyla Kurul'dan 08.08.2007 gün ve 2007/6 sayılı Çanakkale Toprak Koruma Kurulu kararı ile kabul edilmiştir.

Bunun üzerine Şubemiz hukuka aykırı biçimde ve baskı altında alınan bu kararın yürürlüğünün durdurulması ve iptali için Çanakkale İdare Mahkemesi'ne 2007/39 esas nolu davayı açmış, sonuçta İdare Mahkemesi önce işlemin yürürlüğünün durdurulmasına, ardından da 2008/95 karar no ile iptal edilmesine karar vermiştir.

Çanakkale İli Toprak Koruma Kurulu'nun oluşumu şöyledir: Valilik, Tarım İl Müdürlüğü, İl Özel İdaresi, Defterdarlık, Çevre ve Orman İl Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, Ziraat Mühendisleri Odası, TEMA Vakfı, Ticaret Borsası.

DENİZLİ: Tarım Toprağını Amaç Dışı Kullanmada Acelecilik...

Toprak Koruma Kurullarında özellikle demokratik kitle örgütlerini temsil eden birimler yoksa çok kolaylıkla kamusal yarar kararları alınarak, hızlı şekilde imar değişiklikleri yapılabiliyor. Örneğin Denizli'de, Tavas Belediyesi'nin 6 bin dekarlık mutlak tarım arazisinin imara açılmasına ilişkin projesi, daha Toprak Koruma Kurulu kararı kesinleşmeden, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na onaylandı. Bu duruma itiraz ederek, Toprak Koruma Kurulu kararıyla yargıya taşındık ve uygulanmasını engelledik. Yine özellikle Tavas, Sarayköy ve Çivril yörelerine yönelik imar taleplerinin, kamusal yarar kararı ile kuruldan geçirmek istendiğine tanık olduk. ODA'mız, bugüne kadar bu şekilde birçok projeye karşı çıkarak, tarım arazilerinin imara açılmasını engellemiştir.

Denizli İli Toprak Koruma Kurulu'nun oluşumu şöyledir: Valilik, Tarım İl Müdürlüğü, Çevre ve Orman İl Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü, Defterdarlık, İl Özel İdaresi, Ziraat Mühendisleri Odası, Ticaret Borsası, TEMA Vakfı.

DİYARBAKIR: Kararlara Şerh Koyuyoruz...

Bugüne kadar, 25 okul ve 4 petrol istasyonu inşaatı ile 1 asfaltlama işi için tarım arazisinin tahsis edilmesine yönelik projeler, kamu yararı kararı aldırılarak Toprak Koruma Kurulu'nun geçirildi. ODA'mız söz konusu kararlara karşı çıkarak, şerh koydu.

Diyarbakır İli Toprak Koruma Kurulu'nun oluşumu şöyledir: Valilik, Tarım İl Müdürlüğü, Defterdarlık, Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, Çevre ve Orman İl Müdürlüğü, DSİ, Üniversite, Ziraat Mühendisleri Odası, Ziraat Odası, TEMA Vakfı

DÜZCE: Düzce'nin Verimli Arazileri Üzerine OSB...

Toprak Koruma Kurulu'na gelen dosyalar hakkında önceden bilgi verilmiyor. 9 kişilik kurulun 6 üyesinin resmi kurum temsilcilerinden oluşması nedeniyle bağımsız hareket edilemiyor, siyasi baskı ile karar alınıyor. Kurulda son olarak, Düzce Organize Sanayi Bölgesi'nin genişletilmesi için 128 bin dönümlük sulu mutlak ve dikili tarım arazisinin tahsis edilmesine yönelik proje, ODA'mızın karşı çıkışına rağmen onaylandı. ODA'mız konuyla ilgili gerekli hazırlıkları tamamladıktan sonra kurul kararına karşı iptal istemiyle mahkeme yoluna başvuracaktır.

Düzce İli Toprak Koruma Kurulu'nun oluşumu şöyledir: Valilik, Tarım İl Müdürlüğü, DSİ, Defterdarlık, İl Özel İdaresi, Çevre ve Orman İl Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, Ziraat Mühendisleri Odası, Ticaret Odası, TEMA Vakfı.

TOPRAK DOSYASI - 3

TOPRAK KORUMA KURULLARI

(Kurul gündemine gelen dosyalara göre Belediye ya da Üniversite temsilcisi de toplantıya katılabiliyor. Ancak oy kullanma hakları bulunmuyor.)

ERZURUM: Kurul Kararlarına Şerh...

ODA'mız çoğunlukla alınan bazı kararlara şerh düştü. Ancak birçok konu kurul gündemine alınmadan yapılıyor.

Erzurum İli Toprak Koruma Kurulu'nun oluşumu şöyledir: Valilik, Tarım İl Müdürlüğü, Çevre ve Orman İl Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, İl Özel İdaresi, Defterdarlık, Büyükşehir Belediyesi, Üniversite, Ziraat Mühendisleri Odası, Ziraat Odası, TEMA Vakfı.

İZMİR: Düzensiz Toplantılar Kurul Çalışmalarının Etkinliğini Sınırlıyor...

Toprak Koruma Kurulları düzenli toplanmıyor. Kurula gelmeden bazı onaylar doğrudan Tarım İl Müdürlüğünden geçiyor. Ayrıca, Toprak Koruma Projelerinin yetkili kişilerce hazırlanması gerekirken, yetkisiz kişilerce yapılıyor olması da sorun yaratıyor.

İzmir İli Toprak Koruma Kurulu'nun oluşumu şöyledir: Valilik, Tarım İl Müdürlüğü, Çevre ve Orman İl Müdürlüğü, İl Özel İdaresi, Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, Defterdarlık, Ziraat Mühendisleri Odası, Ziraat Odası/Sanayi ve Ticaret Odası. (Kurul gündemine gelen dosyalara göre Büyükşehir Belediyesi temsilcisi de toplantıya katılabiliyor)

KAHRAMANMARAŞ: Yasa Hükmüne Rağmen, ZMO Kurul'a Gecikmeli Katıldı...

2006 yılında Toprak Koruma Kurulu'na ODA'mız alınmadı. Yoğun itirazlarımız üzerine 2007 yılında üye olarak Toprak Koruma Kurulu'nda yer aldık. ODA'mız tarım arazilerini tehdit edebilecek bazı kararlara şerh düştü.

Kahramanmaraş İli Toprak Koruma Kurulu'nun oluşumu şöyledir: Valilik, Tarım İl Müdürlüğü, Defterdarlık, Çevre ve Orman İl Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, Belediye, Üniversite, DSİ, Ziraat Mühendisleri Odası, Ticaret Borsası.

ŞANLIURFA: Kurul'un Hiç Çalışmadığı İl

İlde Toprak Tarım Reformu Bölge Müdürlüğü olduğu gerekçesiyle Toprak Koruma Kurulu son 6 aydır toplanmıyor. İtirazlarımız karşısında bu alanda görevin Toprak Reformu Bölge Müdürlüğü'ne ait olduğu savunuldu. Şu anda o kurum toplanarak karar veriyor. Şanlıurfa'da Toprak Koruma Kurulu hiç işlemiyor.

Şanlıurfa İli Toprak Koruma Kurulu'nun oluşumu şöyledir: Valilik, Tarım İl Müdürlüğü, Üniversite, Toprak Tarım Reformu Bölge Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, İl Özel İdaresi, DSİ, Defterdarlık, Belediye, Ziraat Mühendisleri Odası, TEMA Vakfı, Ziraat Odası.

TRABZON: Toplanmayan Kurul

Toprak Koruma Kurulu çalıştırılmıyor. Kurul, 2 yılda ancak 2 sefer toplanmıştır.

Trabzon İli Toprak Koruma Kurulu'nun oluşumu şöyledir: Valilik, Tarım İl Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, Çevre ve Orman İl Müdürlüğü, DSİ, İl Özel İdaresi, Milli Emlak Müdürlüğü, Belediye, Ziraat Mühendisleri Odası.

TOPRAK DOSYASI - 4

CARGİLL BASIN AÇIKLAMASI

20.02.2008

Yargı kararlarını yok sayıp dinlemeyerek, işgal ettiği verimli tarım arazisini betonlaştıran CARGİLL, bu kez ülkenin hukukunu değiştiriyor!..

Ülke toprağını korumaya yönelik ANAYASA MAHKEMESİ, DANIŞTAY ve BURSA İDARE MAHKEMELERİ kararlarını geçersiz kılan ve bu niteliği ile "HUKUKA AYKIRI OLAN" Kanun Teklifi, Cargill yararları doğrultusunda TBMM Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu'nda kabul edildi.

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI ve TEMA VAKFI, "ulusal bağımsızlığımız ve toprak varlığımızın korunması adına", ülke ve ulus yararlarını korumaya ant içmiş milletvekillerimizi, kanun teklifine hayır demeye, kamuoyumuzu ve medyayı konuya duyarlı olmaya çağırılmaktadır.

Bilindiği gibi, kamuoyunda **CARGİLL Yasası** olarak tanınan ve "**verimli tarım arazilerinin izinsiz ve hukuka aykırı biçimde işgal edilmesi**" eylemlerine af getiren 5578 sayılı Kanun 9 Şubat 2007 tarihinde yasalaşmıştır.

CARGİLL firması bu Kanunun sağladığı af olanağından yararlanmak amacıyla aynı gün başvuruda bulunmuş ve Bursa Valiliği tarafından verilen 20 Şubat 2007 tarihli izinle, firmanın **hukuk dışı yatırımlarına "meşruiyet" kazandırılmak istenilmiştir.**

Valilik işleminin iptali için Bursa İdare Mahkemelerinde iptal davaları açılmıştır. Bu davalar devam ederken, Sayın Cumhurbaşkanı'nın anılan Kanunun iptaline ilişkin olarak açtığı dava ilk sonucunu vermiş ve **19 Şubat 2007 tarihli Anayasa Mahkemesi kararıyla Kanunla ilgili olarak "yürürlüğün durdurulması"** kararı verilmiş ve bu karar Resmi Gazete'de 22 Şubat 2007 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anayasa Mahkemesi tarafından verilen bu karar değerlendirilerek, artık yasal dayanağı kalmamış bulunan Valilik işleminin Bursa 1. İdare Mahkemesi'nce 23 Mart 2007 ve 3. İdare Mahkemesince de 8 Kasım 2007 tarihlerinde iki ayrı "**yürütme durdurma**" kararı verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi ve idare mahkemeleri kararlarıyla "**hukuka aykırılığı**" belgelenen ve kanıtlanan Valilik izin işleminin ortadan kalkması üzerine, firmanın verilmiş mahkeme kararlarına aykırı yatırımının kurtarılması amacıyla, **bu kez 14 Şubat 2008 tarihinde TBMM Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu'nca kabul edilen Kanun Teklifi hazırlanmıştır. Bu Kanun Teklifi ile "tarım arazisinde izinsiz gerçekleştirilmiş yatırımlara hukuksallık kazandırmak amacıyla"** bir yıllık yeni bir af süresi getirilmektedir.

Bu düzenleme, açıkça hukuka aykırı olduğu gibi, ülke ve ulusun geleceğinin güvencesi olan verimli tarım arazilerinin talanına yol açacak özelliği ile ülke ve ulus yararlarına da aykırıdır.

- Kanun teklifi, Anayasa Mahkemesi, Danıştay ve idare mahkemelerince verilmiş olan yargı kararlarına uymayan ve onları geçersiz kılan niteliği ile Anayasa'nın 138. maddesinde yer alan "**Yasama ve yürütme mahkeme kararlarına uymak zorundadır**" hükmü ile hiçbir biçimde bağdaşmayan özelliğinden ötürü hukuka aykırıdır.

- Teklif, "**özünde bir tüzel kişiliğe özel ayrıcalık tanıyan**" niteliğinden dolayı, Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan "**Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz**" hükmüyle de bağdaşmamakta ve bu nedenle de hukuka aykırı bulunmaktadır.

- Teklif, esasen son derece yetersiz olan "**verimli tarım arazilerinin talanını hızlandıracak özelliğinden ötürü, ülke ve ulus yararlarına da açıkça aykırıdır.**

- Hukuka ve toplum yararlarına aykırı olan bu teklif, bir yabancı firma yararlarını gözetken özü ve niteliği ile ulusal bağımsızlığımızla da bağdaşmamaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni, kamuoyunu ve medyayı, hukukun üstünlüğünün egemen kılınması ve ulusal varlıklarımızla bağımsızlığımızın korunması yolundaki çabalarımıza omuz vermeye ve destek olmaya çağırıyoruz.

TEMA VAKFI

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

TOPRAK DOSYASI - 4

TEMA VAKFI VE ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI ORTAK BASIN AÇIKLAMASI

Yargı Kararlarını Yok Sayıp Dinlemeyerek, İşgal Ettiği Verimli Tarım Arazisini Betonlaştıran Cargill Bu Kez Ülkenin Hukukunu Değiştiriyor!..

28.03.2008

Ülke toprağını korumaya yönelik ANAYASA MAHKEMESİ, DANIŞTAY ve BURSA İDARE MAHKEMELERİ kararlarını geçersiz kılan ve bu niteliği ile "HUKUKA AYKIRI OLAN" Kanun teklifi, Cargill yararları doğrultusunda, 26.03.2008 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI ve TEMA VAKFI, "ulusal bağımsızlığımız ve toprak varlığımızın korunması adına", Sayın Cumhurbaşkanından, çıkarılan yasaı bir kez daha görüşülmek üzere TBMM'ye geri göndermesini talep etmektedir.

Bilindiği gibi, kamuoyunda **CARGİLL yasa**sı olarak tanınan ve "**verimli tarım arazilerinin izinsiz ve hukuka aykırı biçimde işgal edilmesi**" eylemlerine af getiren 5578 sayılı Kanun 9 Şubat 2007 tarihinde yasalasmıştır.

CARGİLL firması bu Kanunun sağladığı af olanağından yararlanmak amacıyla aynı gün başvuruda bulunmuş ve Bursa Valiliği tarafından verilen 20 Şubat 2007 tarihli izinle, firmanın **hukuk dışı yatırımına "meşruiyet" kazandırılmak istenilmiştir.**

Valilik işleminin iptali için Bursa İdare Mahkemelerinde iptal davaları açılmıştır. Bu davalar devam ederken, sayın CUMHURBAŞKANI'nın anılan Kanunun iptaline ilişkin olarak açtığı dava ilk sonucunu vermiş ve **19 Şubat 2007 tarihli ANAYASA MAHKEMESİ kararıyla Kanunla ilgili olarak "yürürlüğün durdurulması"** kararı verilmiş ve bu karar Resmi Gazetede yayımlandığı 22 Şubat 2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

ANAYASA MAHKEMESİ tarafından verilen bu karar değerlendirilerek, artık yasal dayanağı kalmamış bulunan Valilik işlemi hakkında Bursa 1. İdare Mahkemesince 23 Mart 2007 ve 3. İdare Mahkemesince de 8 Kasım 2007 tarihlerinde iki ayrı "**yürütme durdurma**" kararı verilmiştir.

ANAYASA MAHKEMESİ ve idare mahkemeleri kararlarıyla "**hukuka aykırılığı**" belgelenen ve kanıtlanan Valilik izin işleminin ortadan kalkması üzerine, firmanın verilmiş mahkeme kararlarına aykırı yatırımının kurtarılması amacıyla, **bu kez 14 Şubat 2008 tarihinde TBMM Tarım Orman ve Köyşleri Komisyonunca kabul edilen Kanun teklifi hazırlanmış ve ne yazık ki 26.03.2008 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilerek yasalasmıştır. Bu Kanun ile "tarım arazisinde izinsiz gerçekleştirilmiş yatırımlara hukuksallık kazandırmak amacıyla" bir yıllık yeni bir af süresi getirilmektedir.**

Bu düzenleme, açıkça hukuka aykırı olduğu gibi, ülke ve ulusun geleceğinin güvencesi olan verimli tarım arazilerinin talanına yol açacak özelliği ile ülke ve ulus yararlarına da aykırıdır.

-Çıkarılan yasa, ANAYASA MAHKEMESİ, DANIŞTAY ve idare mahkemelerince verilmiş olan yargı kararlarına uymayan ve onları geçersiz kılan niteliği ile ANAYASA'nın 138. maddesinde yer alan "**yasama ve yürütme mahkeme kararlarına uymak zorundadır**" hükmü ile hiçbir biçimde bağdaşmayan özelliğinden ötürü hukuka aykırıdır.

-Yasa, "**özel bir firma yararını amaçlayan**" niteliğinden dolayı, ANAYASA'nın 10. maddesinde yer alan "**hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz**" hükmüyle de bağdaşmamakta ve bu nedenle de hukuka aykırı bulunmaktadır.

-Yasa, esasen son derece yetersiz olan "**verimli tarım arazilerinin talanını hızlandıracak özelliğinden ötürü, ülke ve ulus yararlarına da açıkça aykırıdır.**

-Hukuka ve toplum yararlarına aykırı olan bu yasa, bir yabancı firma yararlarını gözeten özü ve niteliği ile ulusal bağımsızlığımızla da bağdaşmamaktadır.

Sayın CUMHURBAŞKANI'ndan ulusal varlıklarımızı ve bağımsızlığımızın korunması amacıyla, çıkarılan yasanın bir kez daha görüşülmek üzere TBMM'ye geri gönderilmesini toplumumuz adına istiyoruz.

Ümit Y. GÜRSES
TEMA Vakfı
Yönetim Kurulu Başkanı

Dr. Gökhan GÜNAYDIN
TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

BİR ALYANS İÇİN 18 TON TOPRAK

Erkan AKTAŞ
ÇOMÜ Biga İİBF Öğretim Üyesi

Altına hayır diyebilmek için ben, 5 Nisan 2008 tarihinde saat 13.00'da Çanakkale Cumhuriyet Meydanı'ndaydım. Çocuklarıma ilerde hesap verebilmek için oradaydım. Bu toprağa, suya, havaya, böceklere ve bitkilere saygımdan dolayı oradaydım.

Altına hayır diyebilmek yalnızca simgesel de olmamalıdır. Eğer hayatınızda altın tüketimine son verebilerseniz önemlidir bu. Çünkü altın daha çok mücevherat için kullanılır. Türkiye altın ithalatında önemli ülkelerin başında gelir. Bizler altın tükettikçe, unutmayın ki birileri altını arayacaktır. Çünkü artan altın talebi fiyatı, o da üretimi arttıracaktır. Özellikle denetimsizliklerin ve oturmamış mevzuatların ülkesi olan Türkiye söz konusu ise bu süreç daha hızlı olacaktır.

Şunu da çok iyi biliyorum. Çevremizi kirleten bir sürü faktör var. Bunların içerisinde madencilik ilk sıralarda değil. Örnek verecek olursak; termik santraller, petrole dayalı teknoloji ve araçlar, tarımda kullanılan kimyasallar, yanlış yerleşim politikaları, evsel ve fabrika atıkları vb. Ama altıncılık bütün bu saydığım faktörlerden ayıran en önemli şey, beklide en eskisi olmasıdır. Altın madenciliği çok eski tarihlere dayanmaktadır. Hatta madencilik tarihi, insanlık tarihi kadar geriye götürülebilir.

Altın, son günlerde neden ön plana çıktı? 2000'li yıllarda altının 1 onsu 279 dolar iken, 2008'de 915 dolar olmuştur. Bu durum Yabancı maden şirketlerinin iştahını daha da artırmıştır. Dünyada şimdiye kadar 110.000 ton altın üretilmiştir. Bunun yaklaşık üçte biri altın üreticisi şirket ve spekülörlerin elinde bulunmaktadır (Kaynak-World Gold Council, 2008). Bu şirket ve spekülörlerin, son sekiz yılda yalnızca altının değerlendirilmesinden kazandığı para, tahmini 718 milyar dolar olarak hesapladım. ABD Merkez Bankası'nın altın stoku ise son sekiz yılda 167 milyar dolar değer kazandı. Günümüzde altının çoğu, gelişmekte olan ülkelerde arandığı düşünülürse, bu ülkelerin toplam kazancı nedir sizce? Size yalnızca şunu söyleyebilirim. Merkez bankaları altın stoklarının yüzde 85'i, gelişmiş ülkelerin elinde bulunmaktadır. Bizim gibi ülkelere çıkarılan fatura ise ormanları katledilen, toprağı ve suyu kirletilen veya kirletilecek bir çevredir ancak.

Gelişmiş ülkeler yıllarca kendi topraklarını ve suyunu kirlettiler altın için. Ama artık bu süreçte kendi alanlarında kolay kolay üretim yapamıyorlar. Çünkü onlar; toprak ve suyun değerini geç de olsa anladılar ve altın arama işini bizim gibi üçüncü dünya ülkelerinde yapıyorlar. Gelişmiş ülkeler, hem üçüncü dünya ülkelerindeki altın üretiminden hem de spekülasyonundan para kazanmaya devam ediyorlar hala. Batılıların Emperyalist zihniyetleri doğayı katletmeye, değersizleştirmeye devam ediyor. Ünlü bir ekonomist derki;

“Kapitalizm, gölgesini satamadığı ağacı keser”.

Uluslararası sivil toplum örgütü Oxfam ile ABD'nin en büyük çevre kuruluşlarından Earthworks'un ortak hazırladığı “Kirli Metaller” adlı raporunda, bir ons (31 gram) altın elde etmek için 79 ton toprak siyanürle kirletiliyor. Bir başka deyişle, 1 alyans üretmek için 18 ton altın cevheri çıkarıp, siyanürle ayrıştırarak işlemek gerekiyor. (Kaynak: Sabah Gazetesi Ekim 2007)

Toprak ve su hayattır. Ve biz bunu her geçen gün daha fazla hissedeceğiz. Umarım o zaman iş işten geçmez. Bu konuda başta devlet olmak üzere, hem bireysel hem toplumsal sorumluluklarımızı yerine getirmemiz gerekiyor.

Son olarak;

ALTIN TÜKETİMİNE HAYIR! ALTIN MADENCİLİĞİNE HAYIR!

HÜKÜMETİN KURAKLIK KARNESİ: “ZAYIF”

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası'nın tarımsal kuraklık konusunda aylar öncesinden yaptığı uyarıları göz ardı ederek, önlem almakta geciken tarımsal kamu yönetimi, sadece buğday ithalatı nedeniyle bile Türkiye'nin 300 milyon dolar ek fatura ödemesine yol açtı. Tarım sektörü ve üreticilerin gereksinimlerine yanıt veremeyen Hükümet, çok ciddi boyutlarda yaşanan krizi, yüzeysel yaklaşımlarla geçiştirmeye çalıştı. 22 Temmuz Milletvekili seçimleri öncesinde ilan edilen kuraklık destekleri, Bakanlık bütçesinin % 95'i seçimden önce tüketildiği için bir sonraki yıla kalırken, kuraklık yönetimindeki “beceriksizlik”, 2008 yılında da devam etti.

Türkiye’de 2006 yılı Sonbahar dönemindeki yağışlarda ciddi oranda bir azalma yaşanması üzerine, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, hasat döneminden 5 ay önce, 20 Ocak 2007 tarihinde bir basın açıklaması yaparak, 2007 yılında özellikle serin iklim tahıllarında (buğday, arpa, çavdar ve yulaf) verim ve üretim kayıplarının ortaya çıkacağı konusunda yetkilileri uyarıyordu. Basın açıklamasında, buğdayda çimlenme ve kardeşlenmenin yetersiz olduğu, 2 milyon ton geri dönüşümsüz kayıp ortaya çıktığı, her 1 milyon ton kaybın ekonomiye maliyetinin 400 milyon YTL olduğu belirtilmiş; piyasa regülasyonu için gecikmeksizin dışalım bağlantısı yapılmazsa, ekmek fiyatlarındaki artış eğiliminin önlenemeyeceği de ifade edilmişti.

Buna karşılık Tarım ve Köyişleri Bakanı Mehmet Mehdi EKER, 2 Şubat 2007 tarihinde Radikal Gazetesi’nde çıkan açıklamasında yağışların olmaması nedeniyle Türkiye'nin buğdaysız kalıp ekmek sıkıntısı yaşayacağına ilişkin açıklamaları ‘spekülasyon’ olarak değerlendirerek, “Türkiye’de şu anda bir kuraklık tehlikesi yok. Kuraklık eylem planı hazırlıyoruz. Ancak bu bugün için değil 25 yıl sonrası için” görüşünü dile getirmişti.

Mehmet Mehdi EKER bundan iki ay sonra, 4 Nisan 2007 tarihinde Şanlıurfa’da İHA’ya yaptığı açıklamada ise, “Şu ana kadar Türkiye’de, bu yıl bir tarımsal kuraklık riski yok. Bunu açık ve net söylüyoruz. Bugün itibari ile bitkilerin gelişimi, gerek hububatın ve gerekse diğer bitkilerin gelişimi normal bir şekilde devam ediyor. Tarımsal kuraklık riski tehlikesi yoktur. Bu nedenle bunun üzerinde hiç kimse spekülasyon yapmasın. İnşallah Türkiye’de tarımla ilgili hiçbir problem beklemiyoruz” ifadelerini kullanmıştı.

Ancak, hasadın başlamasıyla, gerçekler spekülasyona yer bırakmayacak şekilde ortaya çıktı. Türkiye genelinde 19 ayrı üründe toplam 5 milyar YTL’lik tarımsal ürün zararı oluştu. Buna göre buğdayda 1.7 milyar YTL, domatestede 666 milyon YTL, arpada 615 milyon YTL, patatestede 255 milyon YTL ve karpuzda 225 milyon YTL değerinde kayıp yaşandı.

4 Nisan 2007 tarihinde “tarımsal kuraklık riski yoktur” diyen Tarım Bakanı’na rağmen, 4 Temmuz 2007 tarih ve 26572 sayılı Resmi Gazete’de, 2007/12339 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 4 ürün ve 40 il için Kuraklık Kararnamesi yayımlandı. Bakanlar Kurulu’na 11 Haziran 2007 tarihinde kararlaştırılmasına rağmen, söz konusu kararın 4 Temmuz 2007 tarihinde, seçimden 18 gün önce yayımlanması ise “seçim yatırımı” yorumlarına yol açtı.

Kuraklık Kararnamesi ile zarar gören alanlarda buğdayda dekar başına 15 YTL, arpa ve korunga için 12 YTL, fiğ için de 20 YTL tutarında kuraklık desteği ödenmesi öngörüldü. Ancak bundan yararlanmak isteyen çiftçilerin 31/7/2007 tarihine kadar Bakanlık il/ilçe müdürlüklerine başvurmaları kuralı getirildi. Bu karar, 31 Temmuzdan sonra hasar tespiti yapılacağı anlamına gelirken, ürün hasadı tamamlandıktan sonra hasar tespitinin nasıl yapılacağı sorusu da yanıtız kaldı.

Sonuç olarak “Hükümete özgü” yöntemlerle hasar tespiti yapılarak, 300 milyon dolarlık ödeme gereği hesaplandı. Ancak Bakanlık bütçesinin % 95’i seçimden önce tüketildiği için ödemeler bir sonraki yıla sarktı.

HÜKÜMETİN KURAKLIK KARNESİ: “ZAYIF”

Buğday’da üretici ve tüketici kaybetti

Son yıllarda gerek organizasyon gerekse işlev açısından sürekli küçültülen, tarım uzmanı olmayan yöneticiler tarafından yanlış yönetilen TMO, üreticiden 42 – 44 kuruş aralığındaki fiyatlarla, ancak 630 bin ton buğday alabildi. Üretilen yetersiz buğdayın da aracının – spekülörün eline geçmesi sonucu, buğday hızla pahalalanmaya başladı. Böylece hem üretici, hem de tüketici kaybetti.

2007 Sonbaharından itibaren piyasada buğday arz açığının hissedilmeye başlamasıyla Tarım ve Köyişleri Bakanlığı (nihayet) hareketlenerek, 25 Eylül 2007 tarihinde Toprak Mahsulleri Ofisi’ne sıfır gümrükle 800 bin ton buğday, 300 bin ton arpa ve 300 bin ton mısır ithalat yetkisi verildi. Bakanlar Kurulu’nun 2007/12597 sayılı kararı, 25 Eylül 2007 tarih ve 26654 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.

Ancak son beş ayda buğday fiyatlarının ABD’de % 109, Fransa’da % 151, Rusya’da % 204 ve Arjantin’de % 230 oranında artması nedeniyle, 800 bin tonluk ihalede, ancak 219 bin ton buğday için “makul fiyat” bağlantısı yapılabildi. İnternet sitesinden edinilen bilgilere göre, C & F başta olmak üzere ortalama 390 dolar buğday fiyatı makul bulunarak, bunun üzerindeki fiyatlardan bağlantı yapılmadı.

Özel sektöre ithalat yetkisi

Bunun üzerine, Dünya Ticaret Örgütü’ne kota edilen oranlara göre % 180 gümrük vergisi uygulanabilen buğdayda vergi, 28 Kasım 2007 tarihinde % 8’e düşürülerek özel sektöre ithalat yetkisi tanındı. Söz konusu 2007/12811 sayılı Bakanlar Kurulu kararı, 28 Kasım 2007 tarih ve 26714 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.

23 Şubat 2008 tarih ve 26796 sayılı Resmi Gazete’de ise, tam da Irak’ın Kuzeyine yapılan hareket döneminde, ekmeçlik buğday ithalatında vergiyi sıfırlayan 2008/13262 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Burada, Toprak Mahsulleri Ofisi’nin kendisine tanınan yetkiyi kullanmayıp, ithalat yetkisinin özel sektöre devredilmesinin nedeninin analizi gerekmektedir. Eğer Ziraat Mühendisleri Odası’nın haklı uyarıları “spekülasyon” olarak nitelenmek yerine, öngörülü bir kamu yönetimi ve siyaset anlayışı ile gelecekte mal teslimine dayalı ithalat bağlantısı yapılabilsen idi, ton başına 150 \$ daha düşük fiyatlarla ithalat realize edilebilecekti. 26 Şubat 2008 tarihinde TMO 100 bin tonluk bir buğday ithalat bağlantısı daha yaptı. Gecikmenin ülkeye toplam faturası ise, en iyimser hesaplama, 2 milyon ton * 150 \$/ton = 300 milyon dolar oldu. Üreticiye ödenen kuraklık zararı tazminatının toplam bedeline eşit olan bu faturanın siyasal sonuçlarını üstlenmemek için, bu işin özel sektöre havale edildiği vurgulandı.

Ekmek zamları peşi sıra geldi

TMO toplam 410 bin ton ithalat bağlantısı yaparken, bunun 285 bin tonu yurtiçi edildi. Ancak uzmanlar, ithalatın özel sektör tarafından gerçekleştirilmesinin, ülkede sorunların sürmesi anlamına geldiğini kaydettiler.

Bu çerçevede artan buğday fiyatlarına paralel olarak un fiyatları da artarak 50 kg lık çuvalı 40 YTL’ye ulaşırken, ekmeç zamları da peşi peşine gelmeye başladı.

Dünyada buğday talebi, arzın on milyon ton üzerinde ve 613 milyon ton olarak gerçekleşirken, buğday stokları son 30 yılın en düşük düzeyine indi. Aralarında Rusya, Kazakistan ve Arjantin’in bulunduğu ülkeler buğday ihracatını yasaklama yoluna giderken, dünya borsalarında buğday fiyatları da füze gibi fırladı. ABD, buğday ekim alanlarını % 6 artırma yoluna gitti.

Türkiye ise bu çok ciddi kriz sürecini, her zamanki yüzeysel yaklaşımlarla tartışmayı sürdürdü. Uncu – fırıncı kavgası arasında, asıl önem taşıyan yapısal sorunlar görmezden gelindi.

Gıda fiyatlarında olağanüstü artış

Öte yandan tüm dünyada gıda fiyatlarının olağanüstü artış göstermesinden Türkiye de payını aldı. Dünyada, küresel ısınma, biyoyakıt üretimine ayrılan alanların gıda üretimi için gerekli ekim alanlarını daraltması ve Uzak Asya ülkelerinin artan gıda talepleri gibi unsurlardan etkilenen ama asıl olarak “küreselleşmenin küçük köylüyü tasfiye süreci”nin bir sonucu olarak ortaya çıkan bu fiyat artışı, bir anda kamuoyunun gündemine oturdu.

2007 yılında kuraklık nedeniyle üretimi önemli oranda azalan Türkiye’de, TMO’nun piyasayı düzenlemekte geç kalması ve bazı spekülörlerin halkın paniğini kendilerine sermaye yapması sonucu tarım ürünleri fiyatları ikiye katlandı.

Pirinç krizi

Dünya pirinç fiyatları artarken, Türkiye’de durum sakin görünüyordu. Ancak TMO’nun Nisan ayı başında depolarındaki 32 bin ton çeltiğin tamamını satması ortalığı karıştırdı. Pirinç fiyatları 1 haftada yüzde 58 artınca, TMO’dan çeltik alan firmalar büyük kar etti. TMO’nun pirinç ucuz satarak belirli firmalara 150 milyon dolar kazandırdığı iddia edildi. Bunun üzerine TMO, pirinç sattığı firmaları internet sitesinde açıkladı.

ODA’nızın bu liste üzerinden yaptığı araştırma sonucu, çeltik satışında en büyük payın Akel Şirket Grubu’na verildiği ortaya çıktı. Buna göre Akel Şirketler Grubu’na ait Ak-Ün Gıda Sanayi 4.039 ton, Yetiş Gıda Sanayi de 1.647 ton alım yaptı. Böylece Akel

HÜKÜMETİN KURAKLIK KARNESİ: “ZAYIF”

Şirketler Grubu, 5 bin 676 ton ile TMO satışından yüzde 18’lik pay aldı. Akel firması, Maliye Bakanı Abdullah UNAKITAN’ın oğlu Abdullah UNAKITAN’ın şirketi AB Gıda adına, 2004’te yüzde 80 olarak uygulanan gümrük vergisinin 3 aylığına yüzde 25’e düşürülmesinin ardından 582 ton 225 kilogram mısır ithal etmişti.

GIDA FİYATLARINDAKİ ARTIŞ

ÜRÜNLER	NİSAN 2007 (YTL)	NİSAN 2008 (YTL)	FİYAT ARTIŞI %
Kırmızı Mercimek	0,90	2,10	133
Yeşil Mercimek	1,10	2,10	100
Dermason Fasulye	1,85	3,00	62
Barbunya Fasulye	2,00	3,40	70
Nohut	1,65	2,00	21
Bulgur	0,75	1,50	100
Aşurelik Buğday	0,65	1,20	84
Yerli Baldo Pirinç	2,20	4,00	81
Osmancık Pirinci	1,50	3,00	100
Mısır Pirinci	1,00	2,00	100
İthal Baldo Pirinç	1,50	2,80	86
Amerikan Pirinci	1,20	1,80	50
Ekmeklik Un (50 kg çuval)	28,00	50,00	78
Dökme Makarna 1 kg	0,70	1,50	114
Hamyag 1 litre	1,30	2,90	123
Ayçiçek Yağı 18 kg	30,00	70,00	133
Margarin 18’lik teneke	30,00	55,00	83

Baklagil üretimi de tehlikede

Öte yandan, dünyanın en önemli baklagil üreticilerinden olan Türkiye, son 20 yılda baklagil ürünleri ekim alanlarının neredeyse yarısını da kaybetti. 1987’de baklagille kaplı alan 2 milyon hektar iken bugün ekim alanları 1.2 milyon hektara geriledi. Buna paralel olarak üretim miktarı da 2.2 milyon tondan 1.3 milyon ton düzeyine düştü.

ODA’mız konuyla ilgili olarak 27 Nisan 2008’de bir basın açıklaması yaparak, yetkilileri uyardı ve zaman geçirilmeksizin, Toprak Mahsulleri Ofisi’nin baklagil piyasasını düzenlenmekle görevlendirilmesini istedi. Söz konusu açıklamamızı da ilerleyen sayfalarımızda bulabilirsiniz.

Tarım sektöründeki yanlış kararlar

Özellikle siyasi kaygılarla alınan “yanlış” kararlar, tarım sektöründe yaşanan olumsuzlukların bu denli kriz noktasına varmasına neden oldu. AKP döneminde Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü kapatılarak, sulama yatırımları yerine, İl Özel İdareleri aracılığıyla kolay oya tahvil edilen yöntemler tercih edildi. Tarımsal çıktı fiyatlarının yerinde saydığı, gübre ve mazot başta olmak üzere girdilerin sürekli pahalandığı ortamda, üretici 2 milyon hektar alanı işlemekten vazgeçti. Tarımsal araştırmaların işlevsizleştirildiği süreçte, kuraklığa dayanıklı tohumların ıslahı çalışmaları da terk edildi.

ODA’mızın tüm uyarılarına rağmen, ABD’de 100 yılı aşkın süredir üreticiyi korumak üzere işleyen Lisanslı Depoculuk (Public Warehouses) Sistemi Türkiye’ye üretici, kamusal finansman ve kamusal depolama özellikleri atılarak transfer edildi. Yasa çıkışı yıllar olmasına rağmen çalışan bir tek lisanslı depo kurulamadı. Söz konusu Yasa, TMO’nun depolarının paylaşılmasına yönelik bir açılım için kullanılmaya çalışılmaktadır.

Tüm bu yönetim zafiyetlerine rağmen, Türkiye sulama yatırımlarının yapılması, tarımda AR-GE düzeyinin yükseltilmesi, maliyetleri düşürücü – verimliliği yükseltici politikalar izlenmesi ve TMO’nun yeniden eski günlerde olduğu gibi “üretici dostu” işlevine döndürülmesi durumunda üretimde sorun yaşamayacaktır. Ters durumda ise özellikle gıda güvencesi açısından Türkiye’yi zor günler beklemektedir.

BASIN TOPLANTISI

GÜNEYDOĞU ANADOLU KURAKLIKTAN KAVRULUYOR !.. KIRMIZI MERCİMEKTE "KIRMIZI" ALARM...

ODA'mız, 27 Nisan 2008 Pazar günü ZMO Genel Merkezinde bir basın toplantısı düzenledi.

Basın toplantısında, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sürmekte olan kuraklığa işaret edilerek, 2008 yılı hasadında ortaya çıkacak üretim eksikliği konusunda Hükümet uyarıldı ve acil önlem almaya çağırıldı.

ZMO Başkanı Dr. Gökhan GÜNAYDIN'ın yaptığı basın açıklaması aşağıdadır.

2007 - 2008 tarım yılında Güneydoğu Anadolu Bölgemizde hüküm sürmekte olan kuraklık, bir taraftan bölge üreticisinin yaşamını daha da güç hale getirmekte, diğer taraftan Türkiye'nin başta kırmızı mercimek ve bunun yanında buğday - arpa üretiminde ciddi sorunların doğacağına işaret etmektedir.

2007 yılında yaşanan kuraklık öncesinde, yılın başında, 20 Ocak 2007 tarihinde kamuoyunu bilgilendiren ve bugün yaşanan tarım ve gıda krizi konusunda yetkilileri uyararak Ziraat Mühendisleri Odası, 2008 yılı hasadında ortaya çıkacak üretim eksikliği nedeniyle hasat sonrası yaşanacak fiyat artışları konusunda Hükümeti uyarmakta ve ivedi önlemler almaya çağırılmaktadır.

Son derece kurak olan 2006/2007 tarım yılının aksine, 2007/2008 tarım yılı, ülkenin genelinde normal yıllara yakın yağış ve sıcaklık değerleri ile seyretmektedir.

Buna karşılık; ülkemizin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin ve Batman illeri yanında Gaziantep ve Kahramanmaraş illerimizde, içinde bulunduğumuz tarım yılı yağış ortalamalarında, olağan yıllara göre % 70'lere varan düşüşler kaydedilmiştir. Sayılan illerin kuru tarım alanlarında, ürün vermeyeceği kesinleşmiş olan tarlalara hayvan salımına başlanılmıştır. Bingöl, Bitlis, Siirt, Hakkari, Muş, Van ve Şırnak illerinde ise, önümüzdeki on günlük periyotta yağış alınmazsa, halen hüküm süren kuraklık tablosu daha da derinleşecektir.

Bu durum bir taraftan yöre üreticisinin gelir olanaklarını sınırlarken, diğer taraftan Türkiye'nin özellikle kırmızı mercimek üretiminde ciddi tehlike sinyallerinin doğmasına neden olmakta, buğday ve arpada ise genel üretim miktarını geriye çekmektedir.

Türkiye son yirmi yılda baklagil ürünleri ekim alanlarının neredeyse yarısını kaybetmiş olup, baklagille kaplı alan 2 milyon hektardan 1.2 milyon hektara gerilemiştir. Buna paralel olarak üretim miktarı da 2.2 milyon tondan 1.6 milyon ton düzeyine düşmüş, 2007 kurak yılında ise üretim 1.3 milyon ton olmuştur. Son yirmi yıl içindeki üretim gerilemesinin ürünler bazındaki sonuçları ise şöyledir;

Üretim (bin ton)	1987	2006	2007
Nohut	725	551	505
Fasulye	210	196	154
Yeşil mercimek	375	42	27
Kırmızı mercimek	550	580	508
Bakla	80	21	21
Bezelye	5	5	4

Baklagil ürünleri içinde, ağırlıklı olarak Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yetiştirilen ürün kırmızı mercimektir. Kırmızı mercimek bölgenin Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Gaziantep, Adıyaman ve Şırnak illerinde ekim alanı bulmaktadır. Bunun yanında fasulye'nin Kahramanmaraş, nohut'un ise Diyarbakır ve Gaziantep'te ekimi yapılmaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi, buğday ve arpa için Türkiye'nin önemli üretim merkezlerindedir.

BASIN TOPLANTISI

2007 / 2008 tarım yılında Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşanan kuraklık nedeniyle, normal üretim yıllarına göre kaydedileceğini öngördüğümüz üretim düşüşleri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir;

Üretim (bin ton)	Buğday		Arpa		K.mercimek	
	Normal üretim	Üretim Kaybı	Normal üretim	Üretim Kaybı	Normal üretim	Üretim Kaybı
Diyarbakır	1 300	900	430	350	150	75
Gaziantep	400	200	135	70	30	10
Kahramanmaraş	600	200	100	40	-	-
Şanlıurfa	1 350	600	750	350	205	100
Batman	200	180	25	25	6	6
Mardin	630	500	200	200	92	80
TOPLAM	4 480	2 580	1640	1 035	483	271

Görüldüğü gibi, öngörülen üretim düşüşü buğdayda 2.5 milyon ton, arpada ise 1 milyon ton'dur. Kırmızı mercimek üretim düşüşü tahminimiz ise 271 bin ton düzeyindedir.

Güneydoğu Anadolu bölgesinde buğday ve arpa için bu üretim düşüşü öngörülerine rağmen, diğer bölgelerinde geçen yıla göre daha iyi üretim koşulları nedeniyle, Türkiye'nin buğdayda kendine yeterli noktası olan 18.5 milyon tonluk bir üretimi gerçekleştirebileceğini değerlendirmekteyiz. Arpada ise, aynı şekilde, 8.5 milyon ton'luk bir üretim beklentisi gerçekçidir.

Buna karşılık, normal yıllardaki 580 bin tonluk kırmızı mercimek üretiminin neredeyse yarısı olan 271 bin tonluk üretimin kaybedilmesi, iç piyasada ve tüketici fiyatlarında ciddi bozulmalara yol açabilecek kadar önemlidir. Nisan 2007 Ayı'nda 0.90 YTL/kg olan kırmızı mercimek fiyatının Nisan 2008 Ayı'nda % 133'lük bir fiyat artışıyla 2.10 YTL/kg'a çıkması, piyasanın buna göre pozisyon almaya başladığının açık işaretidir.

Bu çerçevede, zaman geçirilmeksizin Toprak Mahsulleri Ofisi baklagil piyasasının düzenlenmesi ile görevlendirilmelidir. Hasat sırasında üreticinin ürününe yüksek fiyat verilerek kamusal depolamaya gidilmesi, piyasa spekülasyonunun önlenmesi açısından çok önemlidir. Aksi takdirde, hasattan hemen sonra füze gibi fırlayacak fiyatlar karşısında Kanada, Hindistan ve Avustralya'dan çok yüksek fiyatlarla ithalat yapılması zorunluluğu doğacak; bunun yanında bu ülkelerin getirilebileceği ihracat yasakları - kısıtlamaları nedeniyle iç piyasanın doyurulması mümkün de olmayabilecektir.

Türkiye 2006 yılında 300, 2007 yılında ise 184 bin tonluk kırmızı mercimek ihracatı yapmıştır. Bu bağlamda, Türkiye'nin kendi gereksiniminin üzerinde kırmızı mercimek üretimi yapmakta ve fazlayı ihraç etmektedir. Kısa vadedeki en ivedi önlemlerden birisi de, kırmızı mercimek dışsattımının derhal yasaklanmasıdır. Üretimde yaşanan gelişmeler, bu yasağın Dünya Ticaret Örgütü taahhütlerine aykırı olmadan uygulanabileceği bir zemin oluşturmaktadır.

Bütün bunların yanında, orta vadede, 1980'li yıllarda uygulanan **Nadas Alanlarının Daraltılması Projesi**'ne tekrar başlanılmalı, bu bağlamda ekim alanları ve verimlilik yükseltilerek Türkiye tüm baklagil ürünlerinde dünya lideri konumuna tekrar yükseltilmelidir.

Ayrıca, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşanan kuraklığın tazmini için derhal uygun önlemler geliştirilmeli ve üretici mağduriyeti giderilmelidir. Bilinmelidir ki, günümüz dünyasında üretmeden doymak pratiği ortadan kalkmıştır...

Kamuoynuna saygı ile duyurulur.

Gökhan GÜNAYDIN

Başkan (Yönetim Kurulu Adına)

YÜKSELEN FİYATLARIN SORUMLUSU SPEKÜLATÖRLER Mİ ?

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı

Tüm dünyada tarımsal ürün fiyatlarında yaşanan aşırı artışlar, tarlada ve mutfakta çıkan yangının doğurduğu sosyolojik patlamalar, tarım ve gıda sorununu medyanın gündemine taşıdı. Dünya Bankası ve IMF'nin acil önlem alınmazsa dünyadaki aç insan sayısının 100 milyon artacağına (halen 850 milyon) ilişkin açıklamaları ise, telaşın dozunu daha da artırdı.

Peki, gerçekte yaşanan nedir? Dünya borsalarında buğday fiyatlarının son altı ayda ikiye katlanması, dünya buğday stoklarının son 30 yılın en düşük düzeyine inmesi, dünyada yeni bir açlık krizi dalgasına mı işaret etmektedir? En düşük düzeyine rağmen dünya buğday stokunun 100 milyon tonun üzerinde olması neyi ifade etmektedir?

Dünyada tarımsal üretim – tüketim dengesindeki bozulmayı açıklamak için ileri sürülen gerekçeler şöyle sıralanabilir; (a) Dünyada biyoyakıt üretimine ayrılan alanlar, gıda üretimi için gerekli ekim alanlarının daralmasına neden oluyor, (b) Küresel ısınmaya bağlı iklim değişiklikleri tarımsal verimi ve üretimi sınırlıyor, (c) Çin ve Hindistan başta olmak üzere Uzak Asya ülkelerinin artan gıda talepleri fiyatları tırmandırıyor, (d) Yaşanan dünya krizinde kar oranı düşen finans kapital, farklı enstrümanlara yöneliyor, bu çerçevede de dünya hububat borsalarının işlem hacmi artıyor...

Sıralanan tüm bu nedenlerin, az ya da çok, tarımsal ürünlerin fiyat tırmanışına etkisi var. Ancak acaba bütün bunlar birkaç aylık döneme mi sığıyordu ki, her şey birdenbire oluverdi? Böyle olmadığımıza göre, başka bir açıklama olmalı...

Sorunun özünü kavramaya yönelik bakış açısı, dışarıda ve içeride olup bitene ilişkin gerçekçi bir analizi gerekli kılıyor. Buna bağlı olarak, aslında “dışarı” ve “içeri”nin, sanıldığından çok daha fazla birbiriyle bağlantılı olduğu da böylece ortaya çıkıyor...

Dünyada tarım politikaları Dünya Ticaret Örgütü, Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası tarafından yönlendiriliyor. Avrupa Birliği de yakın çevresindeki ülkeler için bir politika belirleyici konumunda.

Bu aktörler, merkez - metropol ülkelerin tarımsal üretimlerinin çevre (periferi) ülkelere girişini kolaylaştırmak eksenli bir politika izliyorlar. Bu doğrultuda çevre ülkelerin tarımsal desteklerinin azaltılması, desteklerin üretimle bağlarının kesilmesi, pazara girişin kolaylaştırılması (gümrük vergilerinin düşürülmesi), tarife dışı engel olarak kullanılan sağlık önlemlerinin uyumlaştırılarak elemine edilmesi gibi politika araçlarını, türlü yöntemlerle dünya geneline dayatıyorlar. Kısacası, merkez ülkeler bir taraftan kendi gereksinimlerinin çok üzerindeki üretimlerini geri çekmeye çalışırken (AB tarım alanlarının % 10'unu boş bırakan üreticiye prim ödüyor), diğer taraftan fazlalarını çevre ülkelere satabilmek için, buralardaki tarım potansiyelini tahrip ediyorlar. Bu bağlamda açlık, Dünya Bankası için, yoksulluk yönetiminin sıradan bir parametresi olup; yönetilebilir boyutu aşmadığı sürece, “güney cephesinde yeni bir şey yoktur”...

Bu çerçevenin Türkiye tarımına yansımaları, oldukça nettir. 1999 yılında IMF ile imzalanan *Stand by* ve 2001 yılında Dünya Bankası ile imzalanan Anlaşma (*ARIP: Agricultural Reform Implementation Project*), tarım politikaları belirleme erkini Ankara'nın dışına aldı. Artık Türkiye buğday fiyatları Chicago Borsası'na endeksli olacak, şeker ve tütün yasaları çıkarılarak sektör önce bağımsız idari otoritelerin (kurullar) denetimine bırakılıp sonra özelleştirilecek, şeker – tütün – fındık ekim alanları daraltılacak, ekolojik ve ekonomik olarak gerçekçi olmayan alternatif ürünlere yönelinecek, girdi ve çıktıya dayalı destekleme sistemi elemine edilerek üretimle bağlantısız bir doğrudan gelir desteği sistemine geçilecek, Ziraat Bankası, Tarım Satış Kooperatifleri, Toprak Mahsulleri Ofisi işlevsizleştirilecekti...

57 inci Hükümetten bu yana, tarım alanında bu politikalar iktidarda. Kısacası, aslında bu alanda iktidar hiç değişmedi. Değişmedi de ne oldu, sonuçlara bakalım...

Türkiye, yılda 700 – 800 bin nüfus artıran bir ülke. Buna karşılık, aşağıdaki tablodan izleneceği üzere, önemli tarımsal ürünlerde anlamlı bir artış eğilimi olmadığı gibi; mısır, fasulye, şeker pancarı, tütün, patates gibi ürünlerin üretimi geriye gidiyor.

Tablo 1: Seçilmiş ürünlerde üretim (bin ton)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Hububat								
Buğday	21.000	19.000	19.500	19.000	21.000	21.500	20.010	17 234
Arpa	8.000	7.500	8.300	8.100	9.000	9.500	9.551	7 306
Mısır	2.300	2.200	2.100	2.800	3.000	4.200	3.811	3 535
Baklagiller								
Mercimek	280	460	500	485	480	520	580	508
Nohut	548	535	650	600	620	600	551	505
Kuru Fasulye	230	225	250	250	250	210	196	154
Sanayi Bitkileri								
Şeker Pancarı	18.821	12.633	16.523	12.623	13.517	15.181	14.452	12.414
Tütün	200	145	153	112	133	135	98	80
Yağlı Tohumlar								
Pamuk (kütü)			2.541	2.345	2.455	2.240	2.550	2.275
Ayçiçeği	800	650	850	800	900	975	1.118	854
Yumru Bitkiler								
Patates	5.370	5.000	5.200	5.300	4.800	4.090	4.366	4.227
Soğan (Kuru)	2.200	2.150	2.050	1.750	2.040	2.070	1.765	1.859

YÜKSELEN FİYATLARIN SORUMLUSU SPEKÜLATÖRLER Mİ ?

Bu durum, tarım sektörü dış ticaret rakamlarına nasıl yansıyor, şimdi de ona bakalım;

Tablo 2: Tarımsal İthalat – İhracat Dengesi (milyon ABD Doları)

	2004	2005	2006	2007*
Tarımsal İthalat Toplamı	6.059	6.480	7.227	7.997
Gıda Maddeleri	3.089	3.284	3.463	4.099
Tarımsal Hammaddeler	2.969	3.196	3.764	3.897
Tarımsal İhracat Toplamı	6.501	8.309	8.604	7.611
Gıda Maddeleri	5.891	7.714	7.903	7.000
Tarımsal Hammaddeler	610	595	701	611
Tarım sektörü dış ticareti	442	1.829	1.377	- 386
Gıda maddeleri dış ticareti	2.802	4.430	4.440	2.901
Tarımsal hammadde dış tic.	- 2.359	- 2.601	- 3.063	- 3.286

* 2007 rakamları Ocak – Ekim dönemine aittir.

2002 (4.052 milyar dolar ihracat, 3.995 milyar dolar ithalat) ve 2003 (5.257 milyar dolar ihracat, 5.2655 milyar dolar ithalat) yıllarındaki başa baş noktadan sonra, tablodan da görüldüğü gibi, fındık dışsattımının “olağan” a göre 3 katı gelir getirdiği 2004 – 2006 döneminde, Türkiye tarım sektörü dış ticaretinde pozitif bir konum yakalanmış görülmektedir. 2007 yılında ise ilk on aylık veriler 400 milyon dolara yakın bir negatif duruma işaret ediyor.

Aslında tablonun ayrıntısı, daha da ilginç ve önemli. Buna göre, gıda maddeleri dış ticaretinde net ihracatçı olan Türkiye, tarımsal hammadde dış ticaretinde net ithalatçı. Üstelik bu durum, 2007 yılında yaşanan kuraklık ile bağlantılı değil. 2004 yılında tarımsal hammadde dış ticaretinde 2.3 milyar dolar açık verilirken, izleyen üç yılda bu rakam sırasıyla 2.6, 3.0 ve 3.2 milyar dolara tırmanmış... Türkiye'nin yılda ürettiği 9 milyon ton yem için 4.5 milyon tonluk tarımsal hammadde ithalatı yapmak zorunda kalması, başka bir söze gerek bırakmaksızın durumun vahametini açıklıyor...

Türkiye, dünyanın yeni işbölümünde, ucuz emeğe ve düşük katma değere sahip gıda maddeleri üretiminde rol alıyor, ancak bu roldeki her bir genişleme daha fazla tarım ürünü ithalatı anlamına geliyor.

O halde, orta yerde bir yapısal sorun var. Durum küresel ısınma, biyoyakıt ya da “alçak spekülatoörler” ile açıklanabilecek bir nitelik taşıyor. IMF ve Dünya Bankası güdümündeki yıllar, Türkiye’de tarımı giderek bitirme noktasına getirmiş. En son açıklanan Kararname ile dekar başına Doğrudan Gelir Desteğininin 10 YTL’den 7 YTL’ye düşürülmesi, mısır primininin kg başına 67 YKR’tan 20 YKR’a çekilmesi, üretimden kopuşun devam edeceğine işaret.

Ancak, ülkelerin birbiri ardına tarımsal ihracatlarını kısıtlamaları ya da yasaklamaları, eskiden olduğu gibi “daha ucuza ithal ederim” mantığının da geçerliliğini yitirdiğini gösteriyor.

Kısacası, Türkiye üretmek zorunda. Üretecekse; son altı ayda iki katı artan gübre fiyatlarını, ABD’de 69 – Yunanistan’da 119 sent iken Türkiye’de 220 senti aşan mazot fiyatlarını, su bekleyen 4.5 milyon hektar alanını, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerini, planlamayı, yatırımı ve mühendisliği yeniden düşünmek, bunları uygun biçimde organize edecek bir yönetim anlayışını oluşturmak durumunda.

Bunun ön koşulu ise, iş bilmez, uzmanlık niteliği olmayan ve aidiyetine hizmeti ülkenin hizmetinden önde tutan kadrolaşmanın bir an evvel devre dışı bırakılmasıdır...

TMO'DA MAKİNE MÜHENDİSİ, KENTLEŞME UZMANI VAR, TARIM TİCARETİ UZMANI YOK*

HABER ANALİZ / İBRAHİM EKİNCİ

Buğday ve pirinçte fahiş fiyat ve stok sorununun taraflarından biri olan TMO yönetimi eleştiriliyor. Özetle, "Buğday ve pirinçte piyasayı regüle edemedi. Yüzlerce milyon dolar zarar oldu. 31 bin ton pirinç tüccara sattı, fiyatlar fırladı" deniliyor. Bir başka eleştiri kadrolaşma konusunda. "Yönetiminde makine mühendisi, kentleşme uzmanı, denetim uzmanı var, tarım ticareti uzmanı yok. 19 eski yönetici tuvalet sayımına gönderildi, emekliliğe zorlandı, kurumun hafızası silindi" eleştirisi yapılıyor

Tarımda bütün dünyada bir sıkıntı var. Kuraklık, Çin ve Hindistan kaynaklı talep artışı, tarım alanlarının biyoyakıt üretimine ayrılması (Petrol 60 doları geçince biyoyakıt ekonomik hale geliyor. Petrol şu anda 115 dolar!) sonucu arz şokları ve bunun sonucu olarak spekülasyon fiyat çıkışları!.. 37 ülkede protesto, isyan ve yağmalama eylemleri, 20 ülkede gıda fiyatlarının dondurulması, ihracat yasakları...

Ancak tarım uzmanları, Türkiye'de olanların sadece 'küresel' gerekçelerle izah edilemeyeceği görüşünde. Tarım Bakanlığı'na ve Toprak Mahsulleri Ofisi'ne (TMO) ciddi eleştiriler var.

TMO'nun görevi ürün alımı, ithalatı ve stokla piyasayı regüle etmek. Ama bunu yapamadığı eleştirileri yapıyor. Ziraat Mühendisleri Odası (TZMO) Başkanı Gökhan Günaydın'a göre kurumun zamanında müdahale edememesinin nedeni yönetim zafiyeti. Günaydın, "Çünkü kurum yönetiminde makine mühendisi var, kentleşme eğitimi almış kişi var, vali yardımcısı var ama uluslararası tarım ticaretini bilen uzman yok. Kadrolaşmalar, kurumdaki 20-25 yıllık uzmanları emekliliğe zorladılar. Kurumun hafızası silindi, deneyimi gitti" diyor. TZOB Başkanı Şemsi Bayraktar da "Siyasi baskılar oluyor. Kurum siyasetin emrinde" dedi.

'İki büyük hata'

Günaydın'a göre TMO, bu yıl iki konuda kötü sınav verdi. Birincisi buğdayda zamanında harekete geçemedi. Uyarıları dikkate almadı. Türkiye 300 milyon dolar kaybetti. İkincisi elindeki 31 bin ton çeltiği tüccara sattı. Fiyatları regüle etmek için yapılan bu satıştan sonra pirinç fiyatları neredeyse ikiye katlandı. Piyasaya müdahale imkânı daraldı. Şemsi Bayraktar buğday konusundaki eleştirilere katıldığını belirtti. Bayraktar, "Buğdayda büyük zarar olduğu doğru, öngörülemedi" dedi.

Neden öngörülemedi peki?.. Bu konuda uyarılar olmuştur.

Buğdayda TMO ne yaptı?

Olaylar şöyle gelişti:

- TZMO, hasat döneminden 5 ay önce buğdayda sıkıntı olacağını, 2 milyon ton kayıp çıktığını, piyasa regülasyonu için hemen dışalım bağlantısı yapılmasını önerdi. Tarih 20 Ocak 2007'di.

- Tarım Bakanı Mehdi Eker, 2 Şubat'ta bu açıklamaları 'spekülasyon' olarak değerlendirdi ve "Türkiye'de bir kuraklık tehlikesi yok. Kuraklık eylem planı hazırlıyoruz ama bu 25 yıl sonrası için" dedi.

Bakan Eker iki ay sonra, 4 Nisan'da yeni bir açıklama yaptı. "Kuraklık riski yok. Açık ve net söylüyorum. Kimse spekülasyon yapmasın" dedi.

- 'Kuraklık riski yok' diyen bakana rağmen, 4 Temmuz'da hükümet Kuraklık Kararnamesi yayımlandı.

- TMO, rekoltenin düşük olacağı anlaşıldıktan sonra, stoklarını 37.5 kuruştan sattı. Yeni rekolte çıktığında da 125 bin tonun altında alım yaptı. Buğday spekülasyonun eline geçti, hızla pahalalanmaya başladı.

- İthalatta geç kaldı. 25 Eylül'de TMO'ya 800 bin ton ithalat görevi verildi. Buğday fiyatları ABD'de yüzde 109, Fransa yüzde 151, Rusya yüzde 204 ve Arjantin'de yüzde 230 zamlanmış durumdaydı.

- TMO, ancak 219 bin ton buğday için 'makul fiyat'la (390 dolar) bağlantı yapılabildi. Özel sektöre ithalat yetkisi verildi. İthalatta vergi 28 Kasım'da yüzde 8'e düşürüldü, 23 Şubat'ta sıfırlandı.

- Eğer zamanında ithalat yapılsaydı, ton başına 150 dolar civarında daha düşük ödenecekti. Gecikmenin ülkeye faturası iyimser hesapla (2 milyon ton * 150 dolar/ton =) 300 milyon dolar oldu.

n Un ve ekmek zamları peş peşe gelmeye başladı.

Pirinçte ne yapıldı?

Çeltikte de (pirinç) TMO eleştiriliyor. TZMO'nun açıklamalarına göre TMO'nun ucuza sattığı pirinç piyasaya fahiş fiyatlarla döndü. Büyük firmalar yanlış yönlendirdi, TMO geleceği göremedi, yanlış strateji uyguladı. Fiyatlar büyük çıkış yapmadan ve yeni sezondan bir ay önce 31.4 bin ton çeltiği 77 firmaya sattı. Ton başına 1000 dolar artan pirinçte onlarca milyon dolar (bazı iddialara göre 150 milyon dolar!) belli firmaların kasasına aktarılmış oldu. Dahası TMO elindeki malı satarak regülasyon için imkanlarını elden çıkardı.

TZMO Başkanı Gökhan Günaydın, "Alan firmalar dönemin firmalarıydı. Hatta gıda yardımı konusunda anlaşma yapılan firmalar olduğu da söylendi ama bunu araştırmadım. Satılan çeltiğin büyük kısmını birkaç firma aldı" dedi. (Bu firmalardan biri olan Durukan, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin gıda yardımlarında çalıştığı firmalardan biri. Akel için de benzer iddialar ortaya atıldı...)

Gökhan Günaydın

Şemsi Bayraktar

İsmail Kemalöglü

* 20.4.2008 tarihli Milliyet Gazetesi haberidir

TMO'DA MAKİNE MÜHENDİSİ, KENTLEŞME UZMANI VAR, TARIM TİCARETİ UZMANI YOK

TMO Genel Müdürü Kemalöğlu, 9 Nisan'da yaptığı açıklamada, iddiaları reddetti: "Sanayicilere dağıtılan 31.452 tonluk çeltik birkaç firmaya değil 77 firmaya verilmiştir. Firma listeleri ile dağıtım miktarları kurumumuz internet sitesinde görülebilir" dedi.

Kurumun açıkladığı bilgilere göre 77 firmadan 10'u, satılan çeltiğin yüzde 63'ünü (19 bin 821 tonunu) almış. Bunlar, alım miktarının büyüklüğüne göre şu firmalar: Göze, Ak-ün, Durukan, Memişoğlu, Yetiş, Torunlar, Akel, Ün Çeltik, Merbak ve Zeki.

Kemaloğlu ne diyor?

TMO Genel Müdürü İsmail Kemalöğlu da KİT Komisyonunda stoklardaki çeltiği satarak firmalara 150 milyon dolar haksız kazanç sağlayıp sağlamadığına yönelik sorulara muhatap oldu ve şu yanıtı verdi:

"Sattığımız 31 bin ton çeltik 5-10 günlük ihtiyacı karşılar. Piyasayı rahatlatmak için bu satışı yaptık. Bakanlığa, 'pirinç satışlarında bir yolsuzluk varsa incelensin' diye dilekçe verdim, kendimi ihbar ettim. Mısır'ın ihracatı durdurmasının, bizim dağıtım dönemimize denk gelmesi, bir talihsizlik. Firmaların 150 milyon dolar kar edebilmesi için şimdikinin 8-10 katı fiyatla ürün satması gerekir. Henüz satılmış bir ürün yok. 2-3 ay sonra satılacak bir ürünün karı realize edilmiş gibi yorumlar yapıyor."

İddiaları TMO yetkililerine sorduk. "Bugünden bakarak geçmişe dönük değerlendirmeler sağlıklı değil" diyen bir yetkilinin açıklamaları, kurumun öngöründe nasıl hata yaptığını da gösteriyor:

"Yağış ve iklim durumları değerlendirilerek üretimde düşüş beklense de Türkiye'nin 18 milyon ton buğday tüketimi olduğu hesaplanmıştı. Bu bir önceki yıl 20 milyon tonda. Yani önceki yıllarda bizim 2 milyon ton fazlamız ortaya çıkıyordu. 2007 yılı hesaplarında 18 milyon tonun yeteceği hesabını yapmıştık. O tarihte buğdayın tonu 300 dolardı. Dünyadaki genel trend olumsuz değildi. 2007 yılı ortalaması 267 dolar olan buğday 2006'da 202 dolar, 2005'te 159 dolardı.

Genel trend artış yönünde olmasına rağmen ihtiyaç olması halinde bu fiyatlara yakın bir fiyattan ihtiyacı temin edebileceğimizi öngördük. Fakat Mayıs ayı sonuna doğru kuraklığın etkisi iyice hissedilmeye başladı. Kuraklık hem ürün verimi hem de psikolojik açıdan etkileri oldu. Kuraklık ürün fiyatlarını artırırken, toplumda da buğday ürünlerine yönelik talep ortaya çıktı. Türkiye'nin üretimi de 18 hesaplanırken 17.2 milyon tonda kaldı. O zaman ithalat kararı çıktı."

Türk tarımı geriliyor

Bütün dünyada gıda sorunları büyüyor. Ancak bu 2008'in nisan ayında farkedilmiş bir sorun değil. Yıllardır uzmanlar bu konuya dikkat çekiyor. Tarımın son rakamları, Türkiye'nin bu perspektifi de kaçırıldığını gösteriyor:

TMO'DA MAKİNE MÜHENDİSİ, KENTLEŞME UZMANI VAR, TARIM TİCARETİ UZMANI YOK

- Tarımın milli hasıladaki payı 1980'lerde yüzde 25'ti. Bugün yüzde 11.
- 2007'de tarım sektörü 7.3 küçüldü.
- 2001'de 19 milyon ton olan buğday üretimi 2007'de 17 milyon tona geriledi.
- Son 10 yılda işlenen tarım alanı 26.8 milyon hektardan 25.8 milyona düştü.
- 1990'lı yıllarda 6 milyar dolarlık tarım ihracatı vardı. 2007'de 3.7 milyar dolara düştü. 4.6 milyar dolarlık ithalat yapıldı.

Kadrolaşmanın sonucu mu?

"Elerinde 2 milyon ton savaş stoğu olması gerekiyor ama o bile yok" diye eleştirilen TMO, buğday ve pirinçte politikalarını savunuyor. Ancak olaylar; fiyatların dünya ortalamalarının üzerine fırlaması, ciddi spekülasyon ve kamusal zarar, aksini gösteriyor. Madem Türkiye'nin ve TMO'nun yeterli pirinç vardı, bütün bunlar neden yaşandı? 70 yıllık bir kurumun 'piyasa regülasyonu'nun aynı zamanda bir beklenti yönetimi olduğunu kaçırdığı anlaşılıyor.

Peki, bu nasıl oldu?

TZMO'ya göre TMO'nun işlevini yerine getirememesinin nedeni yöneticilerinin deneyimsizliği. TZMO Başkanı Günaydın, "TMO, tam da dünyada gıda fiyatlarının çok oynadığı bir dönemde küçültüldü. 13 bölge müdürlüğü, 50 şube, 100 ajans kapatıldı. Tarım uzmanı olmayan yöneticiler tarafından yanlış yönetildi" diyor.

Kurumun kadro yapısına bakıldığında tarımsal deneyime sahip yönetici sayısının az olduğu dikkat çekiyor. Genel Müdür Kemaloğlu, Kamu Yönetimi mezunu. 1992-2002 arası Sayıştay'da denetçi olarak çalışmış. Kentleşme ve çevre konusunda yüksek lisans yapmış. 15 Aralık 2002-15 Haziran 2003 arası Başbakanlık'ta görevlendirilmiş. Bu sürede Tarım Bakanı'na mali ve hukuki danışmanlık yapmış. Ardından TMO'ya genel müdür yardımcısı, sonra vekâleten genel müdür, 25 Nisan 2005'te asaleten genel müdür olmuş. Tarımla ilgisi bakana hukuki konularda 6 ay danışmanlık yapmasından ibaret!

Yönetim Kurulu Üyesi Doç. Dr. Osman Karamustafa işletme okumuş. Finans dalında yüksek lisans yapmış. Üniversitelerde araştırma görevlisi, öğretim üyesi olarak çalışmış. 2003'te TMO yönetimine atanmış. Tarım konusunda bir çalışması yok.

Yönetim Kurulu Üyesi Davut Haner, Siyasal Bilgiler mezunu. İktisat dalında yüksek lisansı var. Kaymakamlık, vali yardımcılıkları yapmış. Halen Ankara Vali Yardımcısı. 2003'te TMO Yönetimi'ne atanmış. Tarım deneyimi yok.

Bekir Ulubaş, tarım meslek lisesi bitirmiş. Gazi Osman Paşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nden mezun olmuş. Devlet Üretme Çiftlikleri'nde çalışmış. Halen Tarım Bakanlığı Personel Genel Müdürü. Tarım eğitimi olan tek yönetici. Şükrü Yıldız, Selçuk Üniversitesi'nden makine mühendisi olarak mezun olmuş. GAP'ta tünel inşaatında çalışmış. 1997'de TMO Genel Müdürlüğü'ne Başuzman olarak atanmış. Genel Müdür Kemaloğlu, Osman Karamustafa, Davut Haner 2003 yılında kuruma atanmışlar.

Deneyimliler tuvalet sayımına

Kurumda ciddi bir kadrolaşma yaşandığı basına da (29 Nisan 2006, Sabah ve Takvim gazeteleri) yansımıştı. Yeni yönetim, kurumda genel müdür yardımcılığı (Mehmet Varlı), bölge müdürlüğü ve daire başkanlığı yapmış 19 üst düzey yöneticisi, emekliliği kabul etmeyince kurum tesislerinde banyo, tuvalet sayımına göndermişti.

Genel Müdür Yardımcısı Şükrü Yıldız da bu 'tuvalet sayma' görevi için, "Bu kişilerin deneyimlerinden yararlanmayı amaçladık" demişti. Takvim gazetesinde 'Hela Genel Müdürleri' başlıklı haberde şöyle deniliyordu:

"Kadrolaşma oyunları! 19 TMO yöneticisi, emekliliği kabul etmeyince tuvalet saymakla görevlendirildi!"

TMO'yu adamlarıyla dolduran iktidar, emekliliği kabul etmeyen eski yöneticileri yıldırma için 'benzersiz' görevler icat etti. TMO'da genel müdürlük ve daire başkanlığı yapmış 19 isim, yeni yönetim tarafından Anadolu'daki tesislerdeki tuvaletleri saymakla görevlendirildi. Yıllarca genel müdürlük yapmış isimler tesislerin banyo, tuvalet, mutfak malzemesi, klima, masa gibi ihtiyaçlarını saptayacak. Görülmemiş işkenceye maruz kalan bürokratların, bu ilginç görev için sadece 3 günü var.

(...) En genci 41, en yaşlısı 64 yaşında olan ve tuvalet saymaya gönderilen bürokratlar, Ofis'in en deneyimli personelleri arasında bulunuyor."

ÇEVRESEL MAHŞERİN DÖRT ATLISI: Küresel Isınma ve İklim Değişimi, Kuraklaşma, Erozyon, Çölleşme

Doç. Dr. Ergin Duygu
Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi

“We shall require a substantially new means of thinking if mankind is to survive”

İnsanlık varlığını sürdürecekse, yepyeni bir zihniyete ihtiyacımız olacaktır.

Albert Einstein, 1949

Giriş

Bilindiği üzere Einstein Nostradamus gibi büyük falcılardan değildi, basit konularla ilgilenmesine karşın bilim tarihine geçmeyi becerebilmiş bir bilimciydi. Ona bu ününü sağlayan basit formülü ise $E=mc^2$ idi. Enerji ile madde ve ışık hızı arasında kurduğu bu özlü bağlantı ile bilimde çığır, bilimkurguda da insanların ışınlanması hayâline varan bir yol açtı.

Einstein'ın 1905 - 1920 döneminde ortaya koyduğu, evrendeki olayların en temel prensiplerini açıklayan kuramlarının temelleri de ısı ile mekanik iş arasındaki ilişkilerin incelenmeye başladığı 1820'ler, 30'larda Gibbs ve Carnot tarafından atılmıştı.

Enerjetik, termodinamik adı verilen bu enerji - madde ilişkileri, dönüşümleri, enerji alışverişi bilimi fiziksel, kimyasal ve biyolojik özellikleri ve değişimlerinin temellerinin anlaşılmasını sağladığından doğa bilimlerinin anayasasıdır. İklim ve değişimi, kuraklaşma da bu çerçevede gerçekleşen olaylardır.

Çok özet olarak anımsamak üzere gözden geçirilirse termodinamik tüm olayları sistem, ve dışında kalan çevre olarak inceler, sistemle çevresi arasındaki enerji, ve enerjinin yoğunlaşmış hâli olan madde alışverişini, dönüşümlerini açığa çıkartmaya çalışır. Sistem olarak tek bir hücreyi de, dünyamızı da ele alabilir.

“İnsanlık jeolojik zaman skalasında olmayan hızla atmosferin bileşimini değiştirmeyi sürdürdükçe bu değişimin olası etkilerini gözlemek doğal sonuç olacaktır. En güvenilir laboratuvar deneylerinin sonuçlarına göre atmosferdeki karbon dioksiti arttırmak dünyanın soğuk bölgelerinin ortalama sıcaklıklarını yükseltecektir.”
G.S. Callendar (1939)

İklim dediğimiz değişimler de, bilindiği üzere temelde güneşten gelen ışık enerjisinin özellikleri ile atmosferdeki ve yeryüzü ile sığ derinliklerdeki maddelerin bu enerjiyi soğurma, yansıtma oranlarındaki farklılıkların oransal değişimlerinin sonucudur.

İşte bu değişimlerin anlaşılmasına yönelik temel kavramlar da, aşağıda özetleneceği gibi gene 19. Asır'da, temel bilimlerdeki bu gelişmelerin sonucunda ortaya çıkartılmıştır. Sonuç olarak, eğer insanlığın iklimi nasıl olup da değiştirdiğini, ve etkilerinin neler olacağını ancak son yıllarda tartışmaya başlamışsak, nedenlerini de irdelememiz ve iyi anlamamız gerekir. Çünkü 40 yıl önce insanlık, doğal evi olan Dünya'ya sığmamış, ve Ay'a ayak basmayı başarmıştır, günümüzde de diğer gezegenlerle ilgisini arttırmıştır.

İnsanlığın İklimi Değiştirmesinin Tarihçesi - Küresel Aymazlık Tarihi

Aşağıda çok kısa olarak özetlenecek olan bilgilerden anlaşılacağı üzere, iklimi değiştiren etkilerin dar bilim çevrelerinde tartışma konusu olarak kalması, kamuoyuna yansımalarının uzun süre zayıf kalmasının nedeni, diğer çevre sorunlarında olduğu gibi, bilinçli şekilde görmezden gelinmesidir.

Kronolojik Özet

20. yüzyılın ilk yarısında dahi iklimbilimcilerin çoğu artan CO2 düzeyinin küresel ısınmaya neden olacağına inanmamışlardır. Mevcut atmosfer koşullarında gazın tüm uzun dalga ışınlarını soğurduğunu, dolayısı ile artışın ışınsal ısı dengesinde bir değişikliğe neden olmayacağını, ancak bitki büyümesini olumlu etkileyeceğini ileri sürmüşlerdir. İklim değişimi ile ilgili olduğunu spekülasyon olarak ileri sürdükleri güneş enerjisinin, ışıma enerjisi ile atmosferin şeffaflığında ve dünyanın dönüş eksenini açısı değerlerindeki değişimlerin üzerinde durmuşlardır.

Yukarıda kısaca değinildiği gibi iklimin, ve küresel olarak iklimi etkileyen koşullar üzerindeki incelemeler, görüşler ise 19. Asrın başlarına kadar uzanmaktadır:

Lyell, (1830): İklimi karalardaki yükseltelerin boyutları etkiler.

Adhémar (1842): Dünyanın dönüş eksenindeki değişimler etkilidir.

Tyndall (1861): Renksiz olan gazlar ısı enerjisini soğurur, geri verir, yayar. **Croll (1875):** Okyanus akıntıları da iklim üzerinde etkilidir.

Dubois (1895): Güneşin ışıma şiddeti ana etkindir.

Ångström (1900) CO2 ile su buharının kızılötesi ışın soğurma dalgaboylarındaki çakışmaya dayanarak CO2 etkisini küçümsemesi.

“Study history, study history. In history lies all the secrets of statecraft.”

Tarih çalışın, tarihi inceleyin. Tarihte yönetimin tüm sırları yatar.

“The farther backward you can look, the farther forward you can see.”

Ne kadar geriye bakabilirseniz, o kadar ileriye görebilirsiniz. **W. Churchill**

ÇEVRESEL MAHŞERİN DÖRT ATLISI:

Küresel Isınma ve İklim Değişimi, Kuraklaşma, Erozyon, Çölleşme

Arrhenius (1896) Atmosferin kompozisyonu ve değişimi iklimi etkiler.

Chamberlin (1897) Arrhenius'un görüşlerini destekleyen bulguları yanında buzullarla ilişkiyi ortaya koymuştur.

Ekholm (1901) Kömür tüketiminin atmosferdeki CO₂ 'i 2 katına çıkartabileceği, küresel ısınmaya neden olacağını, insanlığın iklimi denetlediğini ileri sürmüştür.

Harmer (1901) Atmosferik sirkülasyon bölgesel farklılıkları yaratır.

Humphreys (1913) Volkanik tozların artışı serinletici etki yapar.

Nobel ödüllü İsveç'li gaz bilimci Arrhenius, yerkürenin güneşten gelen ısı enerjisi bütçesinin, soğurduğu ve yansıttığı enerji oranının atmosferdeki CO₂ derişimi ile ilişkisini ortaya koyarak, yeryüzü sıcaklığını buzul çağları ile ara dönemlerini yaratabilecek düzeyde etkileyebileceğini ileri sürmüştür.

Eckholm fosil yakıt tüketimiyle atmosferdeki CO₂ derişiminin 2 kata kadar artışı sonucunda küresel ısınma olacağı öngörüsü yanında okyanus ve denizlerde karbonik asit oluşurmasına dikkat çekmiştir. Gazın artışı ve giderimini denetleyerek insanlığın iklimi denetleyebileceği tezini ortaya atmıştır. Daha sonra bu yaklaşıma, CO₂ ile nemin kızılötesi ışın soğurucu özelliklerini karşılaştıran laboratuvar deneylerine dayanarak karşı çıkan araştırmalar olmuş, o dönemlerde genelde CO₂'in ısı soğurma, salma etkinliği üzerinde durulmuşsa da meteorolojik etkileri henüz göz önüne alınmamıştır.

Buharlı makine mühendisi ve amatör meteorolog Callendar, makalesinde görüşünün temelinde yatan buluşlardan birinin Arrhenius'a âit olduğunu aktarmıştır. Arrhenius da Stefan'ın radyan enerjinin maddelerce soğurulup, salgılanması, Langley'in atmosferin geçirgenliğinin değişebildiği, Bort'un bulutluluk ve etkilerinin hesabı, Ångström 'ün de su buharının ısı soğurup, yaymasından etkilendiği görülmektedir.

Arrhenius yerkürenin ısı bütçesinde atmosferdeki CO₂ 'in soğurma sabitelerini hesaplamış, Buchan' aylık sıcaklık ortalamalarını hesap yöntemini geliştirmiş, Högbom da yeryüzüyle atmosfer arasında karbon çevrimi üzerindeki bulguları ile fosil yakıt tüketimi ve ormansızlaşma gibi andropojenik etkiler konusuna dikkat çekmişlerse de bir gelişme sağlanamamıştır.

Chamberlin CO₂ ve nem oranındaki değişimlerle buzullarla aralarındaki geribesleme mekanizmaları buzul ve ara dönem çağlarını açıklayabileceğini, okyanus akıntıları ile tuzluluk ve termal değişimlerle etkileşimlerinin jeolojik devirlerle ilgili bilinmeyenleri açığa çıkartabileceğini ileri sürmüştür.

Andropojenik iklim denetim mekanizmaları üzerinde çalışmış olan Ekholm 1901'de en çarpıcı açıklamayı yaparak, o zamanki, bugün için çok daha düşük olan düzeydeki kömür yakıtı tüketiminin atmosferdeki CO₂ derişimini 2 katına çıkartabileceği, ve sonucunda küresel ısınmaya neden olacağını ileri sürmesi, yeni bir buzul çağını engelleyebileceği varsayımı dikkat çekicidir.

Bütün bu bilimsel görüşlere karşın, bilimsel atılımların yoğunlaştığı A. B. D. de bile konu ancak 1950'lerde Kuzey Yarıküre'de sıcaklık ortalamaları o güne kadar kaydedilenlerin en üst düzeyine çıkınca ilgi uyandırmaya başlamış, gerek bilimsel, gerekse de popüler basında yükselen deniz düzeyi, canlı ortamları, habitatlarda bozulmalar ve kayıplar, tarımsal üretim kuşaklarında kaymalar nedeniyle dikkat çekmeye başlamıştır.

A.B.D. Tarım Bakanlığı 1941 Yıllığı, hattâ A.B.D. Meteoroloji 1951 Dergisi'nde, değerlendirmelerde bile konuya hafife alınarak yer verilmiştir. İklimde fark edilen değişimler de karasal coğrafi özellikler, güneşin ışına şiddeti, atmosferin şeffaflığı ve dünyanın dönüş eksenindeki açı değişikliği gibi etmenlerle açıklanmaya çalışılmış, 1930'larda Mlankovic'in dünyanın dönüş eksenindeki periyodik değişimlere dayanan kuramının önemi vurgulanmıştır.

1938'de Callendar'ın CO₂ derişiminin değişimlerinin önemini vurgulayan kuramının karbonlu gazların kızılötesi ısı ışınlarını soğurmasının ölçümüyle kanıtlanması günümüzdeki iklim modellerinin temellerini oluşturmuştur. Bu ezher, iz gazın sanayi devrimi öncesi dönemden sonraki artışıyla küresel ısınma arasında tatmin edici ilişki ortaya çıkartılmıştır. Atmosferik CO₂ derişiminin 20. Asır başından sonraki artışının küresel sıcaklık ortalamalarında 0.25°C yükselmeye neden olduğu, ve sürmesi hâlinde, özellikle kutuplara doğru etkisi artan şekilde, 2°C'lik küresel ısınmaya yol açacağını ortaya koymuştur. Fosil yakıt - atmosfer kompozisyonu ilişkisini, 1988-38 arası 50 yıllık kömür tüketiminin gaz salımının dakikada 9,000 ton CO₂ salımı üzerinden 150 milyar ton oluşu hesabıyla 1900-1936 arasında CO₂ derişiminin %6 arttığı küresel sıcaklık ortalamalarını 0.25°C yükseltmiş olduğunu açıklamıştır.

Nem ile CO₂'in kızılötesi ısı ışını soğurmalarının çakışması nedeniyle de modeline **"sera etkisi"** adını vererek tarihsel bir adım daha atmıştır. İnsanlığın, doğal sürecinde yavaş olan yeryüzü atmosfer karbon çevrimine müdahalesine dikkat çekmiştir. 2. Dünya savaşı sürerken bile iklimbilimciler bu kuramı tartışmayı sürdürmek durumunda kalmışlar, 1953 - 59 döneminde ise Plass bu konudaki en kesin kanıtları, kızılötesi ışına enerjisinin taşınımını sayısal bilgisayar modellemesi yöntemi ile kanıtlayarak sağlamış, **kurama yöneltilen tüm eleştirileri geçersiz kılmıştır.**

1957'de Revelle ve Suess'in C14 izotop teknikleri ile atmosferdeki CO₂ ile okyanuslar, denizler arasındaki alışverişin etkisini göstermesiyle gazın çevrim konusu güncellenmiş, ve biyosfer ile litosfer de bu kapsama alınmıştır. Bu araştırmacılar yüzyılın sonuna kadar, **"Callendar Etkisi" adını verdikleri atmosferik CO₂ birikimi sonucunda derişiminin %20-40 artabileceğini hesaplamışlardır.**

Bu aşamadan sonra dahi Revelle ve Suess'in yaptıkları bu fosil yakıtı dayalı gelişmeye dayanan projeksiyon uzun süre etkili olamamışsa da uluslar arası iklim platformlarındaki uyarılar Keeling tarafından uzun erimli ve seri CO₂ derişimi ölçümlerinin başlamasını sağlamış,

ÇEVRESEL MAHŞERİN DÖRT ATLISI: Küresel Isınma ve İklim Değişimi, Kuraklaşma, Erozyon, Çölleşme

günümüzdeki Keeling Eğrisi adı verilen titreşimli CO2 grafiği asrın iklim ikonu olmuştur. Ancak 2007'de yayınlanan son Hükümetlerarası İklim Değişimi Paneli (IPCC) raporuna kadar birçok meteorolog karmaşık atmosfer bileşimi, solar ışıma, bulutluluk, buharlaşma, okyanus akıntıları, küresel sıcaklık ortalamaları ilişkilerini sorgulayarak kesinliğine itirazlarını sürdürmüşlerse de 1956'da Panofsky iklim değişimlerinin saniyelerden milyonlarca yıla kadar geniş açılım gösteren türbülanslarını inceleyerek en önemli etkenler olarak yerkürenin dönüş eksenini açısı, astronomik etkiler ve atmosfer kompozisyonunu seçmiştir. Ancak 1958'e kadar bu konuda çeşitli alternatif teoriler üretilmiştir.

Küresel Aymazlığa Çarpıcı Bir Örnek

Callendar'ın ısrarlı tutumu ve birçok bilimciyi Kuzey Amerika'daki sıcaklık ortalamalarının izlenmesi, yorumlanması konusunda iknâ edebilmesinin sonucu olarak, 1950'li yıllarda Sovyet donanması ile okyanuslara hâkimiyet konusunda iddiasını sürdürebilmek üzere Pentagon'un isteği üzerine iklim değişiminin olası etkileri üzerine yürütülecek araştırmalar için Federal fon tahsis edilmiştir. Bu da bilimsel bulguların ilginç doğrultularda kullanımının iyi bir örneği olsa gerektir.

Nitekim 2007 yılında da ünlü iklimbilimcilerden Fleming, andropojenik iklim değişimi konusundaki bilimsel ve toplumsal gelişmelerin yavaş ilerlemesinin temel nedenlerinin menfaat çatışmaları, ekonomik kaygılar olduğunu, fakat diğer bazı etmenlerin de etkili olduğunu belirtmiş, iklimi etkileyen karmaşık ilişkiler ağında karasal coğrafi değişimler, örneğin karaların alan ve yükseltilerindeki jeolojik değişiklikler, **arazi kullanımı** değişimleri, kıtaların kuzeye kaymalarını, ve 20 Asır başlarında geliştirilmiş olan atmosferik enerji bütçelerinin değişimini saymıştır. Sürekli ve karmaşık etkileşimlerle ilgili olan iklim değişimi kavramının, Kipling'in iklim değişimini açıklamayla ilgili en az altmış dokuz kuramı olmalı hükmünün desteklenmiş olduğunu da eklemiştir.

Chamberlin'in okyanuslarda çözülmüş CO2 ile atmosferdeki derişiminin dengesine dayandırması, Panofsky tarafından desteklenmesi o dönem için ilginç, ve günümüzde de geçerlidir. Panofsky son 100 yıllık dönemdeki ısınmanın yalnızca atmosferdeki kompozisyon değişimi ile açıklanamayacağını eklemiştir. Günümüzde yayınlanan son araştırma raporları ise en büyük sera gazı rezervuarını oluşturan okyanus ve denizlerin, atmosferden çektikleri gazların etkisiyle asitleşmeye başladıklarını göstermektedir. Isınma ve asitleşmenin bir etkisinin de mercan kayalıklarının küçülmesi üzerinden balık stoklarını azaltması olduğu, ayrıca da dünyâ tuzlu su rezervuarının %40'ının önemli derecede "kirli" oluşuna dikkat çekilmektedir. Örneğin kutup buzullarına yakın habitatlardaki türlerin kabuksuz olup, ısınma ile o bölgelere girmeye başlayan kabuklu türlere karşı korumasız olduklarından kaybolma riski ile karşılaştıkları bildirilmektedir.

Küresel Aymazlığın Parasal Zarar Hesapları

Bilindiği üzere B.M.in 2002 Cohanburg Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi sırasındaki tutumu, Kyoto Protokolü'na taraf olmak konusunda ileri sürdüğü çekingeler dâhil olmak üzere A.B.D. ve Türkiye iklim değişimini yavaşlatmak konusunda yalnız kalmış durumdadırlar. Fakat, aşağıda kısaca ele alınacağı gibi, IPCC'in Nobel Ödülü alması, A.B.nin bu konuda sık sık olumlu çıkışlar yapması gibi göstergeler gerçekte sürmekte olan aymazlığı önleyecek gibi görünmemektedir. Çünkü yukarıda da değinildiği gibi günlük, kısa erimli çıkarlar, politikalar gündeme hâkim olmayı sürdürmektedir.

Gerek 2002, gerekse de 2007 Bali Zirve'lerinde gelişmiş ülkelerin gerçekte 150, daha iyimser yaklaşımla 70 yıldır "**bekle ve gör**" politikaları uygulamayı yeğledikleri belirtilmiştir.

2002 Zirve'sinde B.M. Çevre Programı (UNEP) ile Reasürans sektörünün temsilcisi Swiss Re firması tarafından sunulmuş olan raporda 'İklim Değişikliğinin Yıllık Maddî Zararı 2001 yılında 150 milyar \$'a çıkmıştır, Kyoto Protokolü ile diğer önlem planları yetersizdir' denerek 'UNEP sigortacılık başta olmak üzere finansal kurumları da âcilen strateji geliştirmeye davet eder.' çağrısında bulunulmuştur.

Raporda 20.asırdaki iklim âfetlerinin zararlarının 10 yılda 1 kat arttığı, yılda %10-15 artışla **87-2002 döneminde 1 trilyon \$** olan miktarın **2012'de 2.5 trilyon \$ olacağı** öngörülmüştür. Bu gidişle sigorta sektörünü çökerteceği gibi sosyo-ekonomik kaosa götüreceği belirtilmiştir.

Sera gazları salımlarının azaltılması, emilimini sağlayacak ekosistemlerin korunması, geliştirilmesi için gereken fonu toplamak için Kyoto Protokolü'nda yer alan karbon ticareti yatırım hacminin **2020 yılına kadar 4 trilyon \$** olması gerektiğine yer verilmiştir. Sonuç bölümünde de **politik ve finansal çevrelerin genelde iklim değişiminin risklerinin bilincinde olmadığı, bekle ve gör tutumuyla pasif kaldığı** tablodan yakınılmıştır.

Küresel Aymazlığa Diğer Örnek: Küresel Loşlaşma - Kuraklaşma

Devlet Meteoroloji İşleri Gen. Müd.ün Türkçe Meteoroloji Terimleri sözlüğünde güneşin dünyayı ısıtan ve ısıtan etkileri ile ilgili olarak, kısaca, Güneş Sabitesi değerinin 1 cm² yüzeyde dakikada 2 kalori olduğu, Güneşlenme'nin, Yeryüzü'nün ısı, güneş ışıması kazancının güneşlenme sabitesi, güneşe uzaklık, ışınların gelişi açısı ve atmosferin geçirgenliğine bağlı olduğu belirtilmektedir. Başka bilgi verilmemektedir.

Son yıllarda iklimbiliminin gündemine giren, tartışılan **loşlaşma, kararım** ("Global Dimming") konusu güneş ışınlarının sabit olduğu sanılan değerinin önemli derecede azalmaya başladığının belirlenmesidir.

Ohmura (1960'lar - 1980'ler) İsviçre Federal Teknoloji Enstitüsü'nde iklimle güneş radyasyonu ilişkileri kayıtlarını incelerken güneş ışınlarında %10'luk azalma keşfetti.

Budyko (1969) Güneş radyasyonundaki değişimlerin Dünya iklimine etkileri makalesini yayınladı ise de, yansıtıcılıkları ile soğutucu etkileri olacağı yorumunu yaptı.

Stanhill (1985) Asya, Avrupa, S.S.C.B. ve A.B.D.de bu oranlardaki azalmaya karşılık nüfus yoğunluğu ve hava kirliliği yüksek Hong Kong'da oranın %37'ye ulaştığını görerek dikkat çekmeye çalıştı.

Stanhill ve Cohen (2001) İsrail Tarımsal Araştırma Örgütü'nde **güneş ışıması ile tarımsal verim** ilişkilerini araştırırken gelişmeyi kesin olarak kanıtladılar, 1958-1992 döneminde azalma hızını yılda %0.23-0.32 olarak ölçtüler.

ÇEVRESEL MAHŞERİN DÖRT ATLISI: Küresel Isınma ve İklim Değişimi, Kuraklaşma, Erozyon, Çölleşme

Nowak (2002) Zenginler yağışı nasıl çaldı? “How the rich stole the rain?” makalesinde sanayileşmiş ülkelerden hava akımlarıyla sürüklenen sera gazı ve tanecik kirliliğinin Afrika üzerinde birikerek kuraklığa, açlığa neden olduğunu ileri sürdü.

Adam (2003) ünlü Guardian Gazetesi’nde konuyu ele alarak, Elveda Güneş Işığı (“Goodbye Sunshine”) makalesinde, henüz IPCC raporlarında bile yer almamış olmasının risklerine dikkat çekmiştir.

Liljegren (2004) A.B.D. Enerji Bakanlığı **adına Küresel loşlaşma, Sıcak bir İklim Konusu** (“Global Dimming: A Hot Climate Topic”) makalesini yayınladı, ve NASA’da Hansen’in egsoz ve bacalardan, kırsal yangınlarda salınan **mikrotaneciklerin** güneş ışınlarını yansıtıcı, küresel ısınmayı azaltıcı etkisinin ancak ısınma hızının yarısı kadar olduğunu gösterdiğini bildirdi.

Liljegren sülfatlar ve karbon karası, is gibi aerosol taneciklerinin tam yanmayan tüm yakıtlardan kaynaklandığını, güneş ışınlarını kestikleri gibi kara renkleriyle ısındıklarını, çevrelerindeki havayı da ısıttıkları, bulutların oluşumuna neden olan su buharı damlacıklarının üzerlerine yapışması nedeniyle yansıtıcılığın arttığını, fakat küresel ısınma nedeniyle nemli bulutlar yeterince soğuyarak su damlacıklarının birleşip yer çekimi etkisine girecek kadar büyük damlalar oluşturmasını engellemesi nedeniyle **kuraklaşmaya yol açan etkisini arttırdığını** da vurgulamaktadır. Taneciklerin farklı yüzeylerinde tutulan damlacıkların birbiriyle birleşme şansı azalmaktadır. Loşlaşma sonucu daha kalın görünümlü, yağış bırakmayan bulutların oluştuğunu, ısınan is gibi taneciklerin çevrelerindeki havayı da ısıtarak sülfat tanecikleri gibi ışığı yansıtıcı olduklarından soğutucu etki yapan taneciklerin etkilerini de nötrleştirdiklerini, ve bulutlanmayı engelleyebildiği de bildirilmiştir. İklimle ilişkilerinin karmaşıklığının önem almayı zorlaştırdığı da eklenmiştir.

Hava kirliliğinin yoğun olduğu bölgeler yanında temiz bölgelerde de benzeri durumun görülebildiğini, örneğin Asya Karabulutları adı verilen tanecik kirliliğinin Hint Okyanusu atmosferini dahi kirlettiğini, kuraklaşma yanında aydınlanmayı %10 azaltmış olduğunun 1999’da saptandığı da bildirilmiştir.

NASA uydularının verilerinin Afrika, tüm Amerika ile Avrupa kıtaları üzerindeki etkilerinin önemli düzeyde olduğunu gösterdiğini belirtilmiştir.

Ramarathan (2005) Okyanusbilimi Konferans makalesinde günümüzde milyonlarca Afrika’lının şiddetli kuraklık nedeniyle susuz ve aç kalmasına neden olduğu kuraklaşmanın önümüzdeki yıllarda nereleri vuracağı tahmin edilememekte olduğunu vurgulamıştır.

O’Dought ve Wagner (2007) Aerosollerin iklime etkileri, küresel loşlaşma, iklim ilişkileri üzerine İrlanda’daki konuyla ilgili Konferans’ın Hava Kirliliğinin Küresel Loşlaşmaya ve Sera Gazlarının Küresel Isınmaya Etkilerinin Küresel ve Bölgesel Perspektifleri (Global Dimming by Air Pollution and Global Warming by Greenhouse Gases: Global and Regional Perspectives) kitabını yayınlamışlarsa da henüz konu B.M. dahil uluslar arası platformlara yansımamıştır.

Bölgesel ve Yerel Aymazlığın Tarihçesi

İklim değişiminin tarımsal üretime etkileri ile ilgili araştırmalar 1980’lerde başlamış, ve sonuçta kitaplaştırılmıştır.

1996 yılında dünya tarımsal üretimi miktarını değiştirmese de, üretimin önemli düzeyde olduğu kuşakların kutuplara doğru kayacağını açıklayan **İklim Değişimi ve Tarımsal Üretim** başlığını taşıyan kitapta toplanarak **Besin ve Tarım Örgütü (FAO)** Roma Merkezi tarafından yayınlanmıştır.

Uluslararası Küreselleşme Forumu da (International Forum on Globalization - IFG) **1999 Küresel Su Krizi Raporu**’nda 14 Ortadoğu ülkesinden 9’unun yoğun su kıtlığı içinde, diğerlerinin de artan etki altında olduğunu belirtmiştir. Havzadaki gelişmeler yanında 21. Asırda ilgili projeksiyonları da irdeleyen ayrıntılı bâzi raporlar da yayınlanmıştır.

2000 yılında yayınlanan, **İklim Değişimi ve Akdeniz Havzası** ülkelerine etki projeksiyonlarını IPCC, UNEP-Akdeniz Eylem Planı, A.B. - MEDALUS Projesi araştırmalarına dayanarak yapılan çalışmada, doksanların başlarından sonra şiddetlenen kuraklıkların kalkınma çabalarının sürdürülebilirliğinin sorgulanması demek olduğu, çölleşmenin hızlanacağı ve su sıkıntısı yanında halk sağlığı, **tarım**, ekosistemler ve ekonomileri etkileyeceği, **en çok da K. Afrika ile Doğu Akdeniz’in etkileneceği** bildirilmiştir.

Projeksiyonların küresel ortalamadaki 1°C artışla havzanın 2020’lere kadar 1.4 -2.6°C ısınacağı, yaz sıcakları ile kuraklıklarının şiddetleneceği bildirilmiştir.

Türkiye’nin 38-42° arasındaki riskli bölgede olduğu, ısınma ve evapotranspirasyon artışıyla daha kuraklaşacağı, süregiden arazi kullanım yanlışlıklarıyla erozyon ve tuzlanma, çoraklaşma artışının **çölleşmeyi tersinmez şekilde hızlandıracağı**, epidemisiyle verimliliğin daha da düşeceği, örneğin İspanya ve Yunanistan’da 2050’de mısır üretiminin sıfırlanacağını hesaplandığı bildirmiştir. Karas G. Avrupa ve Türkiye’de bağıl nemin yazları %15-25 oranında azalışıyla yağış ortalamalarının %1.5-7.3 azalışının hidrolojik dengeyi bozacağı, çölleşmenin kuzeye ilerleyeceği, Doğu Anadolu’nun en çok etkilenen bölgeler arasında olacağı, kış yağışlarının %10’a kadar artışına karşın yazın %10-15 oranında azalışının öngörüldüğü bildirilmiştir. Toprak nemi azalışının doğal ve tarımsal ekosistemleri zorlayacağı da eklenmiş, toprak nemini koruyucu önlemlerin önemini artacağını eklemiştir.

G. Avrupa ve Türkiye’deki %15-25 yağış/evapotranspirasyon oranı azalışı, %20 -45 oranında da kurak dönem uzamalarının çölleşmeyi arttıracığı, fırtına, sağanak,

ÇEVRESEL MAHŞERİN DÖRT ATLISI: Küresel Isınma ve İklim Değişimi, Kuraklaşma, Erozyon, Çölleşme

aşırı sıcak dönem sıklığı artışıyla da su rezervlerinin rasyonel kullanımının öneminin artacağı ve o günden radikal değişikliklere gerek duyulduğu vurgulanmıştır.

2000 yılında Avrupa Komisyonu (EC) tarafından 1997 yılında kurulan Birleşik Bilimsel Araştırma Merkezi (Joint Research Center - JRC) çerçevesinde, özellikle Güney Avrupa ve periferi Akdeniz ülkelerinde şiddetlenen kuraklık etkilerini azaltmak için başlatılan araştırmaların sonuçlarının derlendiği, yeraltı su kaynaklarının optimal kullanımını da içeren bir tartışma ve değerlendirme kitabı olan "European Drought Book" **Avrupa Kuraklık Kitabı** yayınlamıştır.

İklim değişikliğine uyum çabalarının su ekonomisi ve katma değeri yüksek, ekonomik yöntemleri içermesi gerektiğinin altı da bu raporda çizilmiştir. Çin 2002 yılında bu stratejiyi uygulamaya sokmaya başlamış, katma değeri yüksek, kurakta büyüeyebilen ürün bitkilerinin sağlayacağı döviz ile ülkenin A.B.D. ve Avusturalya gibi tahıl üretimi fazlası olan ülkelere gereksinimini 'yetiştirilmelerinde kullanılan su ile birlikte' ithal edeceğini açıklamıştır.

Bu konudaki sorunun ise yukarıda açıklandığı gibi dünya tahıl dışsatım kapasitesinin Çin'deki refah artışı ile yükselecek olan gereksinim karşısında zorlanması olasılığı olduğunu belirten raporlar da yayınlamıştır.

2002'de Devlet Meteoroloji İşleri (DMİ) Ar-ge grubu da benzeri sonuçlara ulaştıklarını açıklayan araştırmalarını yayınlamış, ve yıllık yağışların Karadeniz kıyıları ile sıradağların kuzey yamaçları dışında çöl yağış rejimi sınırı olan 250 mm.in altına düşeceğini vurgulamışlardır. Aynı yıl ülkemizde Orman Mühendisliği Dergisi'nde de Ankara'da karaçamalarda görülen kurumaların kurak ve sıcak etkisiyle toprak ve hava nemi azalmasına bağlı olduğunu bildiren araştırma yayınlamıştır.

2003 yılında, Bulgaristan'da Bulgar Bilimler Akademisi Küresel Değişim Merkezi araştırmalarının sonuçlarının da geniş şekilde yer aldığı "Drought in Bulgaria" başlığını taşıyan kitap yayınlamıştır. Bulgaristan'da Kuraklık: Analog Çağdaş İklim Değişikliği: Kuraklaşmanın Çevresel, Ekonomik ve Sosyal Etkileri, 1982-1994 alt başlığı FAO ve AB gibi bu konudaki araştırmaların seksenlerde başladığını göstermektedir.

Sonucun, Çölleşmenin Nedenleri

Küresel İnsan Etkisiyle Başlatılan, Şiddetlendirilen Toprak Bozulumu (Global Assessment of Human Induced Soil Degradation - GLASOD) Örgütü, FAO Akdeniz Ofisi'nin 1989 verilerini de kullanarak Akdeniz havza ülkelerindeki erozyon ve çölleşmenin nedenleri ve durumunu özetle şöyle açıklamıştır:

3 milyon km2 kurak alan aşağıdaki etkilerle en az %0.5/yıl (15,000 km2) hızla yayılarak genişlemektedir. Nedenleri ve etki oranları da şu şekilde sıralanmıştır:

Step çalılıklarının yok edilerek kuru tarım arazisi olarak kullanıma açılması %50,

Diğer doğal bitki örtüsü ile örtülü alanlarda tarıma geçiş %12-13,

Aşırı otlatma %26,

Yakacak tüketimi %21,

Tuzlanma %2,

Kentleşme ve erozyon %1.

Yakacak tüketimi dışındaki etmenlerde de artış eğilimi söz konusudur denmiştir. Kuraklaşma - çölleşme - biyoçeşitlilik ilişkisinin de, bekleneceği üzere, kısıtlama ve azaltma yönünde gelişmekte olup, yıllık yağış ortalamalarının azalmasının süksesyon dinamiğini sınırlamakta, toprakla ilgili edafik, topoğrafik etmenlerin iklimsel olanlara karşı ağırlığının arttığı, bitki örtüsünün kendini toparlama şansının giderek azaldığı, en sonunda yok olmakta olduğu eklenmiştir. Nüfus ve **hayvancılık ile entansif tarımın, taban suyu kullanımı, sanayileşme ve çevre kirliliğinin**, özellikle kurak dönemlerde habitat ve biyoçeşitlilik kaybını hızlandırmakta olduğu, **tarımın daha az verimli alanlara kayarak** mevcut örtüyü kısa sürede tahrip etmekte olduğu vurgulanmıştır.

İklim değişimi sonucu kırsal yangınların sıklaşması ve söndürülmesindeki zorlukların toprak organik maddesi ve mikrobiyotasını tahrip ederek erozyonu hızlandırdığı, toprak derinliğini yılda %0.3 - 0.4 hızla azaltmakta olduğu da eklenmiştir.

Etkinliği ile bilinen Uluslararası Tarımsal Araştırma Danışmanlar Grubu (Consultative Group on International Agricultural Research - CGIAR) da iklim değişikliğini, C çevrimi ve üretime etkilerini irdeleyen "Gelecekteki Hasat" raporunda amenajman teknikleriyle yetiştiriciliğin ve ekosistem iklim değişikliği etkilerinden korunması, geliştirmesi ve kırsal fakirleşmeyle savaşımındaki önemini vurgulamıştır. Karbonun geri kazanımı ve diğer önlemler arasında yüksek sıcaklık, kurak ve su baskınları, patojen ve zararlılara dayanıklı varyete seçimi,

ÇEVRESEL MAHŞERİN DÖRT ATLISI:

Küresel Isınma ve İklim Değişimi, Kuraklaşma, Erozyon, Çölleşme

İslâhı, azot gübresi emisyonları azaltımına yer verilmiştir. Karbon özümlemesiyle soğurulmasının artırılması gereksiniminin ise ancak kuraklaşma, düzensiz yağış ve çölleşme engellerinin aşılmasıyla gerçekleştirilebileceği de vurgulanmıştır.

2002 yılında yayınlanmış olup, Ülke’imizde çeşitli kuruluşların etkinliklerinde, yayınlarında önemli yeri olan Gündem 21’de de Madde 18.3. “Birçok bölgedeki su kalitesinin düşmesi, tatlı su azalışı, bilinçsiz, bütüncül olmayan su yönetimi , atık minimizasyonu başarısızlığının önemi”, Madde 18.6. ise “Nüfus ve ekonomik etkinlik artışıyla su gereksinimi yükselmesi sonucunda doğacak su sıkıntısının kalkınmayı kısıtlayacağını ve %70-80 su tüketimi payı olması gereken tarımsal gereksinimi etkileyeceği” uyarısında bulunmuştur.

Sorunlarla Savaşma Bir Örnek: Tunus

Djerba 9 --11 Avril 2003 Table Ronde n°4 - Les possibilités d’Intervention et l’Intervention et l’atténuation des effets du changement climatique Cas de la Tunisie.

1999 yılında başlayan etkinlik çerçevesinde Tunus iklim değişikliği etkilerini azaltma konusunu, turizmini koruma amacı ile birleştirerek aldığı çok yönlü önlemler ile dikkat çekmektedir. AB’in konu ile ilgili toplantılarında kuraklıkla savaşımındaki başarısı nedeniyle A.B.D. ile birlikte örnek gösterilen gelişen ülke olarak önemli bir yere sahiptir. Bu konuda çeşitli uluslararası toplantılara da ev sahipliği yapmıştır. Örneğin 2003 yılında düzenlediği 4. Uluslararası Yuvarlak Masa Toplantısı’nda konu ile ilgili stratejik uygulama planının sonuçlarını sunarak tartışmaya açmıştır.

Planın başlıkları aşağıdaki konuları içermektedir:

- ✓ Ulusal Yenilenir Enerji Bakanlığı (Kuruluşu 1985) değerlendirme raporu (1985-2003)
- ✓ Tarım, Çevre ve Doğal Kaynaklar, Hidrolik Kaynaklar Bakanlıkları raporları.
- ✓ Tunus’un Taraf Olduğu Andlaşmalar olan CCNUCC (1993), Ulusal Komünikasyon (2001), Kyoto Pr. (2002) uyarınca sağlanan gelişmeler:

Uyum Stratejisi-Sera gazları emisyonlarını kaynağında azaltma Enerji, Endüstriyel Prosesler, Tarım (1997 - 2003).

- ✓ Azaltma Potansiyeli: Enerji, Tarım, Ormançılık (2002 – 2020)
- ✓ 20 Prezidans Kararının Yürürlüğü (Mayıs 2001) ile ilgili gelişmeler:
- ✓ Kararname n° 11-Enerji ekonomisi sağlayan ekipman kullanımı, sübvansiyon % 20. Ana yenilenir enerji kaynağı güneş.
- ✓ Enerji Etkinliği: gerçekleştirme ve uyum (su kaynakları, tarım, turizm,)
- ✓ Dönüşüm Konuları - Sektörel stratejiler:
- ✓ Sahra kalkındırma teşvikleri, Tunus ormanları / eko turizm.
- ✓ Tuzdan arındırma ve toprak ıslahı (Güney Tunus)
- ✓ Jeotermal sektörün teşviki
- ✓ Su kaynaklarının değerlendirilmesi / toprak koruma
- ✓ Plajların korunması
- ✓ Nemli ve duyarlı zonların korunması
- ✓ Degrade zonların rehabilitasyonu
- ✓ Litoral Amenajman/ Degrade Zon Rehabilitasyonu
- ✓ Adaptasyon strateji planı aksiyonları
- ✓ Arkeolojik eser koruma - Magreb
- ✓ Tavsiyeler
- ✓ Ulusal kalkınma politika, strateji ve planlarının ve turizmin iklim değişikliği etkileriyle uyumunun sağlanması.

“Mahşerin Dört Atlısı”

tarafından başlatılan hücumun süreceği, ve altta kalanın canının çıkacağı görülmektedir.

Uyum Sorunu

En önemli konudur, çünkü 2007 sonundaki B.M. Bali Zirve Toplantısı’na bekle ve gör stratejilerinin hâkim olması, son Brüksel AB Zirvesi’nde gündeme gelen trafik kaynaklı sera gazları azaltımının düşürülemediği itirâfı. Bu itiraf sonrası 2008 yılı sonuna doğru gerçekleştirilecek AB Zirve’sinde zecrî önlemlerin alınması kararına karşılık Almanya Başkanı Merkel’in ertesi gün ülkesinde Alman otomotiv endüstrisini sonuna kadar koruyacağı konusunda teminat vermesi, gene Brüksel Zirvesi’nde yukarıda sözü edilen Karbon Ticâreti stratejisine paralel olarak Karbon Vergisi konması önermesine karşı çıkan ülkelerin etkisiyle Birleşik Krallık tarafından önerilerek Birlik tarafından kabul edilen, bu konuda üyeleri serbest bırakan karar kabûl edilmiştir.

Her ne kadar Birleşik Krallık Hükümeti Baş Ekonomisti olan, ve 2007 sonu yayınlanan raporundan sonra İklim Değişimi Birimi’nin başına getirilen Stern, iklim değişimine karşı önlem alınmaması ile değişimin parasal zararlarının karşılaştırılmasını içeren ünlü raporunda iklim değişiminin yavaşlatılmaması ile oluşacak zararların daha büyük olacağını vurgulamış ise de AB de hem ağlayıp, hem gitmektedir.

Bu tabloya karşılık ülkemizde 2001 yılında Devlet Su İşleri’ne ayrılan bütçenin payı % 4.2 iken, 6 yıl sonra, 2007’de %1.9’a düşmüştür, ve kısa süre önce D.S.İ. Genel Müdürü olan Çevre ve Orman Bakanı Sayın Eroğlu henüz kuraklığın geçici olmadığı, kuraklıkla iklim değişiminin ilişkili olduğuna iknâ olmadığını açıklamıştır. Haklı çıkması ümidiyle....

DÜNYA SU KONSEYİ, SU FORUMLARI VE İSTANBUL 2009¹

Serhat Salihoğlu

DİSK/Genel-İş Genel Koordinatörü ve YAYED Genel Sekreteri

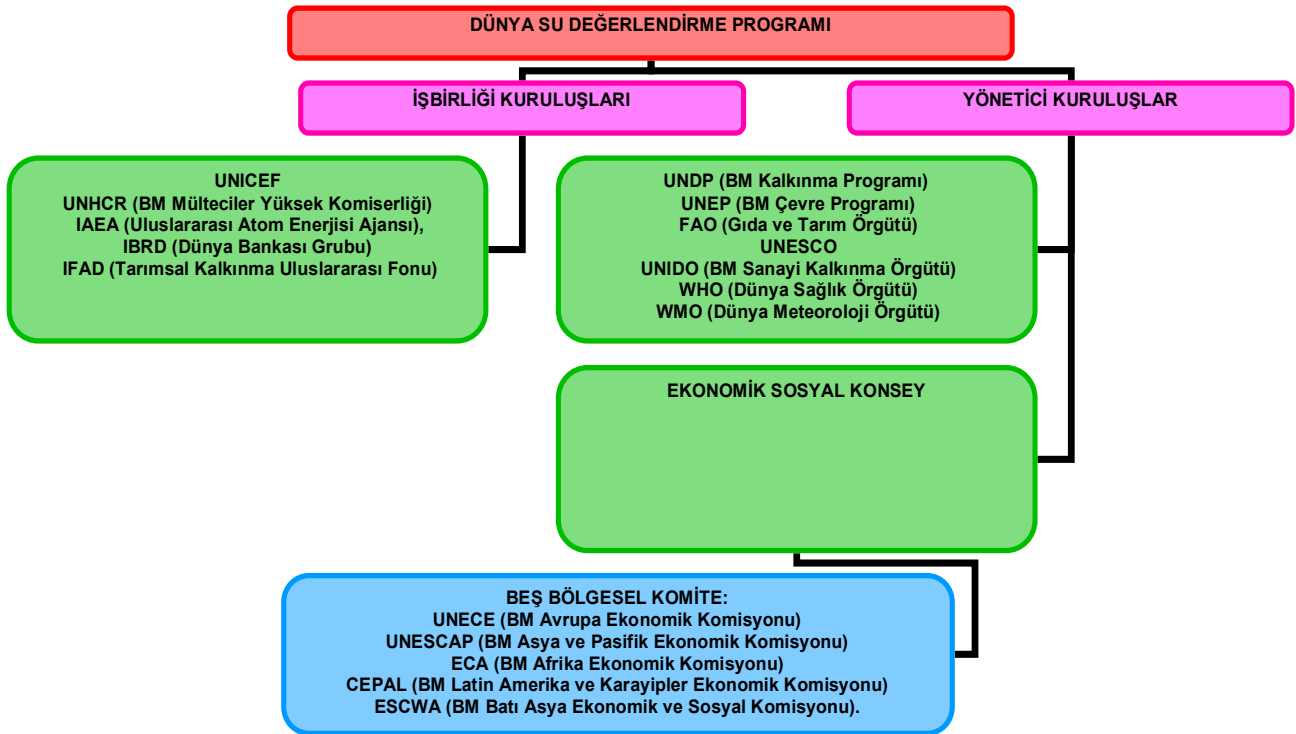
1. Yapısı ve niteliği:

Dünya Su Konseyi (DSK), World Water Council, su konusu ile ilgilenenlerin adını giderek daha sık duymaya başladığı bir küresel örgüttür. Örgüt'ün tanınmasında düzenlediği Dünya Su Forumlarının büyük katkısı olmuştur.

2006'da Meksika'da düzenlenen 4. Dünya Su Forumunda, 5. Dünya Su Forumu'nun 2009 yılında İstanbul'da toplanmasına karar verilmiş olması, ülkemizde de DSK'ya dönük ilginin artmasına neden olmuştur.

DSK, kendisini çok paydaşlı (multi-stakeholder) bir uluslararası platform olarak tanımlamaktadır. ² Platform tanımlaması kimi zaman yerini "şebeke" (network) tanımlamasına da bırakabilmektedir. ³ Kimi zaman ise şemsiye örgüt (umbrella organization) tanımlaması kullanılmaktadır.⁴

Konsey'in kendisini tanımlamakta kullandığı kavramların bolluğu üzerinde durulması gereken bir olgudur. Çünkü, bu tür küresel örgütlenmeler, neo-liberal döneme özgü olarak son yıllarda sıkça karşılaştığımız bir yeni tür olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tür örgütlenmeleri basitçe "uluslararası" örgüt olarak tanımlamak da güçtür. Klasik anlamıyla "uluslararası örgüt" ya devletleri, ya belirli devlet kurumlarını ya da devlet dışındaki çeşitli nitelikteki meslek ya da çıkar örgütlerini bir araya getiren örgütlerdir. Ancak bu yeni tür örgütler tüm bunları bir araya getirmeye başlamıştır. Öte yandan devletleri bir araya getiren klasik uluslararası örgütlerin, genellikle bir kurucu anlaşmaları söz konusuyken yeni tür örgütlenmede kuruluşlar bir girişim olarak ortaya çıkabilmektedir. Burada üzerinde durulması gereken bir diğer olgu da klasik uluslararası kuruluşların çalışma ve örgütlenme tarzının bu tür girişimlerle benzeşmeye başlamış olmasıdır.

Bu durumun en somut örneğini küresel su politikalarına yön veren küresel kuruluşların çalışma ve örgütlenme biçiminde görebiliriz. Günümüzde Birleşmiş Milletler su konusunda bir şemsiye örgüt konumuna gelmiştir. BM sistemi içinde bu konuda belirleyici olan Program, Dünya Su Değerlendirme Programı'dır. (World Water Assessment Programme). Program'ın Sekreteryaya görevi UNESCO'ya verilmiş ve BM'nin tüm diğer kuruluş ve programları bu ana program ile ilişkilendirilmiştir.⁵ Burada söz konusu olan BM çapında bir su ağı ya da şebekesidir. BM ağı bu program'a yeni tür küresel örgütlenmeleri de içerecek biçimde bir çok uluslararası kuruluşu da dahil etmektedir.

1 Bu yazı, Jeoloji Mühendisler Odası'nın 2006/3 sayılı "Haber Bülteni"ndeki yazının güncelleştirilmiş biçimidir.

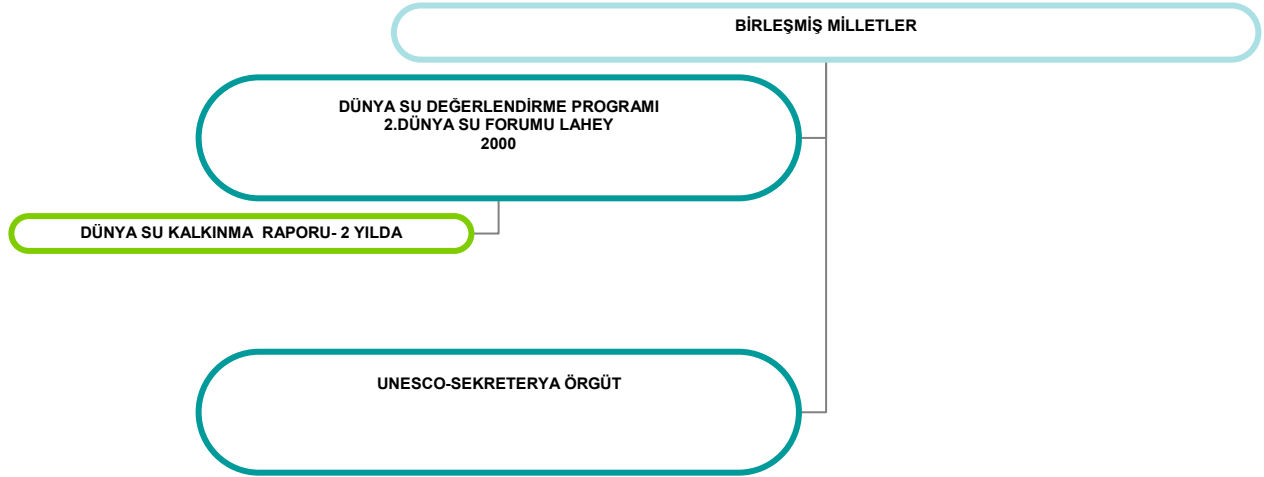
2 İnternet kaynağı: www.worldwatercouncil.org, "about us"

3 A.k. "our values"

4 A.k. "strategy&accomplishments"

5 Tayfun Çınar ve Hülya K. Özdiç, "Su Yönetimi: Küresel politika ve uygulamalara eleştiri", s.7-8, YAYED Memleket Yayınları, 2006.

DÜNYA SU KONSEYİ, SU FORUMLARI VE İSTANBUL 2009

Bu tür bir ağ örgütlenmesi çok karmaşık gibi görünse bile burada önemli olan düşünce ve politikanın devletler örgütlenmesi ile dikey ve diğer örgütlerle yatay olarak yaygınlaştırılmasıdır.

Dünya Su Konseyi'nin üye yapısına baktığımızda çeşitli devletlerin su ve çevre ile ilgili bakanlıklarını ve devlet kurumlarını, çokuluslu ya da yerel su şirketlerini, BM'ye bağlı çeşitli kuruluş ya da programları, çeşitli uluslararası ya da ulusal enstitü ve vâkıfı birada görmek olanaklıdır. Böylece karşımıza çıkan küresel su yapısında DSK'yı BM içinde BM'yi de DSK içinde bulabilmek olanaklıdır. Bu iç içe geçmiş yapıların, sonuçta, küresel düzeyde belirlenmiş politikaya hizmet ettiğini söylemek yanıltıcı olmayacaktır.

BM ve DSK ilişkisi, küreselleşme sürecinde yukarıda sözünü ettiğimiz yeni politika belirleme, çalışma ve örgütlenme biçimini gösteren somut bir örnektir ancak, bu örnek kuşkusuz tek değildir; birçok alanda küreselleşme sürecinin nasıl işletildiğini gösteren çokça örnek bulmak olanaklıdır.

DSK ve BM örneklerinde karşımıza çıkan olguları “yönetişim” olarak kavramsallaştırabiliriz. Küreselleşmenin yönetim biçimi olarak yönetim, küreselleşmeye yön veren küresel kuruluşlar kadar küreselleşme ağı içindeki devletlerin ve devlet kurumlarının da yönetim sistemine dönüşmüştür.

Bu çerçevede DSK'yı küresel su yönetim ağı içinde bir örgüt olarak değerlendirmek gerekmektedir. Bu ağ içinde bulunan bir örgütün politikalarını değerlendirirken aslında sadece onun politikalarından değil küresel su politikalarından söz edildiğini unutmamak gerekecektir.

DSK, üyelerini beş kategoriye ayırmıştır. Bu sınıflandırma DSK tarafından “kolej” yapısı olarak tanımlanmaktadır.⁶ Sözlükte ortak meslek, amaç, görev ve haklara sahip insanlar topluluğu olarak tanımlanan kolejler DSK yapısı içinde şöyle sıralanmaktadır:

Kolej 1: Hükümetlerarası kurumlar

Kolej 2: Hükümetler ve hükümet kuruluşları

Kolej 3: İşletmeler

Kolej 4: Sivil toplum örgütleri ve su kullanıcı birlikleri

Kolej 5: Meslek birlikleri ve akademik kuruluşlar.

Bu yapı, yönetişimin tüm temel aktörlerini içinde barındırmaktadır. DSK'nın “ortak” olarak ilan ettiği örgütlerin niteliği de oldukça ilginçtir. Agence intergouvernementale de la francophonie (Fransızca konuşan toplumlar Hükümetlerarası Ajansı); Marsilya Belediyesi (City of Marseille); Comision Nacional del Agua, Mexico (Ulusal Su Komisyonu, Meksika); Dialogue on Water and Climate (Su ve İklim Diyalogu); French Ministry of Ecology and Sustainable Development - MEDD (Fransa Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Bakanlığı); French Ministry of Foreign Affairs - MAE (Fransa Dışişleri Bakanlığı); Global Water Partnership (Küresel Su Ortaklığı); Government of Kingdom of Morocco (Fas Krallığı); IWA Publishing - Water Policy Journal (Su Politikası Dergisi); Japan Water Forum (Japon Su Forumu); Nownet -Northern Water Network (Kuzey Su Ağı); Organization for Economic Co-operation and Development (OECD); Stockholm International Water Institute (Stokholm Uluslararası Su Enstitüsü); United Cities and Local Governments - UCLG; The United Nations (BM); UN Water (BM Su); Water-L - published by the International Institute for Sustainable Development - IISD- (Uluslararası Sürdürülebilir Kalkınma Enstitüsü ve DSK tarafından yaratılan bir e-posta ağı).

DSK'nın ortak ilan ettiği kuruluşlar siyasal açıdan da önemli bir özellik taşımaktadır. Fransa'nın Hükümet düzeyinde temsil edildiği ortaklık yapısında, Fransa'nın eski sömürgelerinden oluşan bir hükümetlerarası kuruluşun varlığı da dikkat çekicidir. Fransa'nın su özelleştirmelerinde model bir ülke olması ve Fransız su tekellerinin dünya üzerinde yürüttüğü su operasyonlarının boyutu, DSK politikalarındaki siyasal etkileri de gündeme getirmektedir. DSK merkezinin Fransa'nın Marsilya kentinde bulunduğu da buraya bir not olarak kaydetmek gerekir.

Bu çerçevede değerlendirildiğinde küreselleşmenin yönetim biçimi olarak yönetim, siyasal açıdan da “tarafsız” olarak değerlendirilmemelidir. Yönetişim kavramının sunumunda genellikle tüm “paydaş”ların görüş ve çıkarlarından sıkça bahsedilmektedir, oysa yönetim aktörleri ve

⁶ A.g. i.k: “membership structure”

DÜNYA SU KONSEYİ, SU FORUMLARI VE İSTANBUL 2009

onların amorf yapıları ile karmaşık ilişkiler ağı yönetişimin tam anlamıyla siyasal boyutunu irdelemeyi gerektirmektedir.

DSK ortaklarından olan Meksika Ulusal Su Komisyonu, Meksika’da toplanan 4 Dünya Su Forumu’na ev sahipliği yapan bir hükümet kuruluşudur. Meksika su özelleştirmelerinde önemli bir rolü olan bu kuruluşun DSK ortağı ve Forum ev sahipliği yapması ilginç bir not olarak dikkate alınmalıdır.

Nownet, kuzey ülkelerinin bir su ağı olarak DSK ortağıdır.

DSK üye yapısı ile olduğu kadar ortak yapısı ile de bir küresel su ağı ya da şebekesi tanımını hak eden bir örgütlenme olarak karşımıza çıkmaktadır.

2. Politikaları

DSK politikaları en somut biçimiyle DSK tarafından örgütlenen Dünya Su Forumlarının belgelerinde izlenebilir.

1997 yılından başlamak üzere bugüne kadar 4 Forum düzenlenmiştir. 1997’de Marakeş/Fas, 2000’de Lahey/Hollanda; 2003’te Kyoto/Japonya ve 2006’da Meksiko/Meksika’da olmak üzere düzenlenen ve düzenlendiği şehirlerin ismiyle anılan Dünya Su Forumlarında DSK politikaları belirlenmiş ve bu politikalar için eyleme geçilmiştir.

1997 Marakeş Forumunda ilk kez “Dünya Su Vizyonu” ihtiyacı ortaya konuldu ve Sonuç Bildirgesi ile Konsey’e bu Vizyon’u geliştirme görevi verildi. Konsey, bu çalışmalarını 1998 yılında tamamladı.

Paylaşılan suların yönetimi, suyun etkin kullanımını ve sivil toplum örgütleri ve hükümetler arasında ortaklığı teşvik vb tavsiyelere Sonuç Bildirgesinde yer veren Marakeş Forumu, aynı zamanda Vizyon’un temel yapı taşlarına da bu tavsiyelerle işaret etti. ⁷

“Dünya Su Vizyonu” belgesinin hazırlığı için DSK, Dünya Su Komisyonu adıyla bir Komisyon topladı ve Komisyon çalışmaları BM’nin su ve kalkınma ile ilgili ajansları tarafından ortaklaşa finanse edildi. Vizyon çalışmalarına en büyük mali desteği Hollanda Hükümeti ve Dışişleri Bakanlığı verdi. Ayrıca Vizyon belgesinin hazırlık çalışmaları UNESCO Su Bilimleri Bölümü tarafından da desteklendi.

2000 Lahey Forumu, Dünya Su Vizyonu’nun tamamlanmasıyla birlikte çok daha belirleyici kararlarla sonuçlandı. Sonuç bildirgesinde, “su kaynaklarını paylaşmak”, “suyu fiyatlandırmak” ve “suyu iyi yönetim ile yönetmek” vb ideolojik-siyasal nitelikli konular su güvenliğinin sağlanmasında baş edilmesi gereken sorun alanları olarak ortaya konuldu. ⁸

Lahey Forumu Sonuç Bildirgesi’nin en önemli kararlarından birisi de “Bütünleşik Su Kaynakları Yönetimi” (Integrated Water Resources Management) ile ilgili olanıdır. Son yıllarda sıkça duyduğumuz bundan sonra ise daha sık duyacağımız “Bütünleşik Su Kaynakları Yönetimi”, aslında dünya su kaynaklarının küresel aktörler tarafından yönetilmesi talebini içermekte; dünya suyunun yönetişimi anlamını taşımaktadır.

Lahey Forumu, BM, Uluslararası Mali Kuruluşlar, hükümetler arası anlaşmalarla kurulan kuruluşlar içinde çalışma kararı da almıştır.

2003 Kyoto Forumu ve 2006 Mexico Forumu, “vizyon” belgesindeki yaklaşımlar çerçevesinde çalıştı. Yönetişim yaklaşımı ve suyun ekonomik mala dönüştürülmesi kararların özünü oluşturdu. Mexico Forumu, Latin Amerika ve Meksika’daki su özelleştirmelerinin yarattığı toplumsal muhalefetin etkisi altına girdi ve Forum’a aslında damgasını vuran da bu olgu oldu. Latin Amerika’daki toplumsal muhalefetin, bu anlamda Forum’a geri adım attırıldığını bile söylemek olanaklıdır.

DSK’nın temel politikalarını en kapsamlı biçimiyle 2000 yılında basılan Dünya Su Vizyonu (World Water Vision) belgesinde bulmak olanaklıdır. ⁹

Su kaynakları yönetimine bütünleşik bir yaklaşımı savunan Belge, gelecek için şu adımların kaldırılacağı işlevi göreceğini vurgulamaktadır:

- sulu tarımın yaygınlaşmasının sınırlanması;
- suyun üretkenliğini artırmak;
- depolamayı artırmak,
- su kaynakları yönetim kurumlarını reforma tabi tutmak;
- uluslararası havzalarda işbirliğini geliştirmek,
- ekosistem ile ilgili işleri fiyatlandırmak;
- yenilikleri desteklemek.

Buradan yola çıkarak ortaya konulan amaçlar çerçevesinde beş temel eylem ortaya atılmaktadır:

- bütünleşik yönetime tüm paydaşları dahil etmek;
- kamu çıkarı gereği araştırma ve yenilikler için kamu harcamalarını artırmak;
- uluslararası su havzalarında işbirliğini artırmak;
- su yatırımlarını artırmak;
- tüm su hizmetlerinin tam maliyete göre fiyatlandırılması için harekete geçmek.

7 A.i.k: Marrakesh 1997

8 A.i.k: Ministerial Declaration of The Hague on Water Security in the 21st Century

9 World Water Vision: Making Water Everybody’s Business, Earthscan Publications Ltd, 2000, elektronik yayın.

DÜNYA SU KONSEYİ, SU FORUMLARI VE İSTANBUL 2009

Vizyon bütün olarak incelendiğinde su kaynaklarının yönetimini paydaşlara vermek, kamu işlevini araştırma ve düzenleme ile sınırlamak; su yatırımlarında kamu finansmanını ortadan kaldırarak özel sektör finansmanına ağırlık kazandırmak, suyu tam maliyetini karşılayacak biçimde fiyatlandırmak ve uluslararası su havzalarını küresel yönetişime terk etmek temel Vizyon hedefleri olarak ortaya çıkmaktadır.

Vizyon hedefleri suda küresel yönetişimi temel hedef olarak benimsemektedir. Suyun bir kamu malı olmaktan çıkarak ekonomik bir mal, bir piyasa malına dönüştürülmesi DSK'nın temel vizyonu olmaktadır.

3.5. Dünya Su Forumu-2009/İstanbul

DSK Yönetim Kurulu, Mart 2006'da 5.Dünya Su Forumu'nun 2009 yılında İstanbul'da yapılması kararını aldı.

Dünya Su Forumu'nun İstanbul'da yapılacak olmasının anlamı nedir? Bu soruyu etraflıca düşünmek ve Forum'un İstanbul'da yapılmasının kesinleşmesi durumunda bu konuda ciddi bir hazırlık yapmak gerekmektedir.

Beşinci Forum neden İstanbul'da toplanıyor?

"Dördüncü Forum'un Meksika'da yapılması tesadüfi değildi. Özelleştirilmiş su sistemlerinin bir bilançosu, bu konuda on beş yıllık 'deneyimi' olan Meksika'da çıkarılmak isteniyordu. Ne var ki Meksika 'deneyimi', kamu çıkarı değil, kâr peşinde olan çokuluslu şirketlerin su tüketim tarifelerini çarpıcı oranlarda yükseltmeleri ile başlamış; faturaları ödeyemeyen yoksul konutların sularının kesilmesinden; sözleşmelerde vaat edilen yatırımları yapmamasından; temiz sudan yoksun insanların sayısının daha da artmasından oluşmuş.

İşte bu yüzden Meksikalılar ülkelerinde yapılan Dördüncü Su Forumu'nu alternatif toplantılarla protesto ettiler ve aynı acı ilacı tatmış diğer Latin Amerikalılarla birlikte seslendiler: "Sudan yararlanmak bir insan hakkıdır."

Türkiye boş yere mi seçildi? Önümüzdeki üç yıl boyunca ülkemiz belediyelerini de birer laboratuvar gibi kullanıp, 2009'da 'özel sektöre dayalı su sistemlerinin Türkiye bilançosu' mu tartışılacaktır?

*O zaman, Türkiye'deki 'su savaşları' için şimdiden hazırlıklı olmak gerekecek."*¹⁰

Korkut Boratav'ın ortaya koyduğu bu neden DSK'nın politika ve "vizyon"u dikkate alındığında hiç yabana atılmamalıdır.

DSK üyeleri içinde DSİ Genel Müdürlüğünün de bulunması ve DSİ Genel Müdürünün Mexico Forumunda Yönetim Kurulu üyeliğine seçilmiş olması ülkemizin 2009 yılına kadar su konusunda birçok gelişmeye gebe olduğunu göstermektedir. Nitekim Eylül ayı içinde DSİ tarafından "Dünyada Kalkınma için Su" adıyla bir uluslararası sempozyum düzenlenmiştir. Sempozyuma Dünya Su Konseyi Başkanı da katılmış ve sempozyumun amacının İstanbul Forumuna hazırlık olduğu ifade edilmiştir. Sempozyumda, "Kalkınma İçin Su", "Su Kaynaklarının Yönetimi", "Su Sektöründe Yeni Yaklaşımlar", "Su Projelerinin Finansmanı" gibi konuların yer alması DSK "vizyon"una da son derece uygun düşmektedir. Irak Su Kaynakları Bakanı'nın da sempozyuma katılmış olması ilgi çekici bir durumdur.

3.6. İstanbul Forumu Nasıl Örgütleniyor?

Uluslararası Yönlendirme Komitesi

Program Komitesi

Siyasi Süreç Komitesi

İletişim Komitesi

Genel çerçevenin hazırlanması, ana konuların tanımlanması, hazırlık sürecinin planlanması ve izlenmesi, özel programların uygulanması

Sürecin ve programla bağlantılarının planlanması, siyasi grupların dahil edilmesi, karar mercileri için somut tavsiyeler ve taahhütlerin hazırlanması

İletişim ve pazarlama stratejisi ve araçlarının planlanması, su topluluğundaki kurumların iletişim görevlilerinin dahil edilmesi

10 Korkut Boratav, "Su kavgaları: Sıra Türkiye'de mi?", Cumhuriyet Gazetesi 5 Nisan 2006

DÜNYA SU KONSEYİ, SU FORUMLARI VE İSTANBUL 2009

Uluslararası Yönlendirme Komitesi: Kadir Topbaş: Onursal Başkan, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı, Dünya Su Konseyi (DSK) Başkanı, DSK Genel Merkez Yöneticisi USACE Temsilcisi-Siyasi Süreç Komitesi Üyesi, UNESCO – IHP Temsilcisi- Siyasi Süreç Komite Üyesi, DSK Başkan Yardımcısı, DSK Saymanı İletişim Komitesi Üyesi, Çevre Bakanlığında 2 Temsilci, Su Forumu Genel Sekreteri, İSKİ Genel Müdürü, DSİ Genel Müdürü

Siyasi Süreç Komitesi: Eş Başkanlar: UNESCO-IHP Temsilcisi ve Dış İşleri Bakanlığı Temsilcisi

Üyeler: ICLEI Temsilcisi, Fransız Su Çemberi Temsilcisi (Generale Des Eaux-Veolia Water 15 Yıllık Yöneticisi), USACE Temsilcisi Dış İşleri Bakanlığı ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi Temsilcileri

Program Komitesi: Uluslararası Su Derneği Temsilcisi, Suez Su Şirketinin Kuzey Amerika'daki Yavru Şirketinin Başkan Yardımcısı, Yeşil Haç Temsilcisi, Çeşitli Üniversitelerden 3 Akademisyen
Forumun organizasyonunda görevlendirilen örgüt, kurum ve kişilerin bileşimine bakıldığında görülmektedir ki, küresel su şirketleri, BM ve küresel ölçekli STK'lar ön plana çıkmaktadır. Bu organizasyon açıkça hem suyun ticarileştirilmesi hem de suyun küresel yönetimindeki baş aktörleri bir araya getirmektedir.

ABD ordusunun bir kuruluşu olan USACE isimli kuruluş temsilcisinin hem Uluslararası Yönlendirme Komitesi hem de Siyasi süreç Komitesinde görev yapması da dikkate değer bir olgudur. Söz konusu temsilcinin akademik ve siyasi kariyerinde özellikle Orta Doğu'daki su çatışmalarında önemli roller oynadığı da göze çarpmaktadır.

Sonuç:

Tüm Forumlar gibi İstanbul'da toplanacak olan Dünya Su Forumu da meşru değildir; gayri meşruluk durumu gerek Forumu düzenleyen kuruluşların niteliği ve politikaları gerekse bugüne kadar düzenlenen Forumların kararları nedeniyle.

2009 Dünya Su Forumunun İstanbul'da yapılması durumunda, küresel su politikalarının temsilcileri kadar bu politikalara muhalefet eden çok sayıda örgüt temsilcisi de İstanbul'a gelecektir.

Dünya Su Forumu için şimdiden hazırlıklara başlamak, Forum'a seçenek olacak karşıt organizasyonlar oluşturmak, küresel su güçlerine muhalefet eden uluslararası güçleri bir araya getirmek gerekmektedir. Ama her şeyden önce ilk elde yapılması gereken kanımca, bu konuda çalışmak üzere ilgili meslek odaları, sendikalar, demokratik örgütlerin ortak bir organizasyon etrafında bir araya gelmeleridir. Bu konuda hazırlık geç kalmadan başlamalı, bir eylem programı hazırlanmalı ve işe başlanmalıdır.

Hazırlıklar sadece Forum karşıtı eylemler düzenlenmesine odaklı olmamalı aynı zamanda Hükümetin neo-liberal nitelikli su gündemine de müdahaleyi içermelidir. Bu çerçevede gündeme getirilmesi beklenen Su Yasası, Kamu-Özel Ortaklığı Yasası, Enerji, Su, Ulaştırma ve Posta Hizmetleri Sektörlerinde Faaliyet Gösteren Kuruluşların Alımları Yasası ile; hem belediyelerde süren su özelleştirme hazırlıkları ve uygulamaları hem de havza özelleştirmeleri girişimleri izlenmeli ve karşı görüş-eylem geliştirilmelidir.

Ciddiye alınması gereken bir diğer gelişme de İller Bankası A.Ş. Kanun Taslağı'nın hazırlanmış olmasıdır. Kanun taslağı, bir bütün olarak incelendiğinde belediyelerin arkasındaki kamu finansmanının çekileceği görülmektedir. Bu durum, içinde su hizmetleri de olmak üzere tüm yerel alt yapı yatırımlarında finansmanın küresel mali kuruluşlara kaydırılması anlamına gelmektedir. DSK'nın "vizyon" belgesinde su yatırımları finansmanında özel sektöre ağırlık verilmesi görüşü tesadüf olarak değerlendirilse bile gündeme gelen olgu köklü bir değişim için düğmeye basıldığıdır ve değişimin küreselleşmeci niteliğidir.¹¹

Hazırlıklar göstermektedir ki, 2008 yılı ülkemizde su konusunda önemli gelişmelere gebe. İstanbul Forumu, bu hazırlıkların kılıfı olarak sunulmak ve bir çok yasa ve uygulamanın meşruiyet kaynağı olarak gösterilmek istenecektir.

Neo-liberal ve küreselleşmeci su politikalarına karşı tutum alan, suyun bir doğal-toplumsal varlık olarak kalmasını talep eden; ticarileşmesine ve bir meta haline getirilmesine muhalefet eden tüm toplum örgütleri, meslek örgütleri ve sendikaların "Türkiye su meclisi" oluşturarak, güçlerini birleştirmeleri ve tüm muhalefeti eşgüdüm içinde örgütlemeleri gereklidir.

Bu yönde yakın zamanda atılmış adımlar bulunmaktadır. Özellikle "kapitalizmin kıskacında su" teması etrafında bir araya gelerek, İstanbul'da uluslararası bir konferans düzenleyen örgütlerin girişimleri, kanımca, doğru ve yerinde bir başlangıç adımı olarak değerlendirilmelidir.

Bu başlangıç, "Türkiye su meclisi"nin kuruluş adımı olarak değerlendirilebilirse, ülke çapında suya sahip çıkmak mümkün olabilecektir. Unutmayalım ki, İstanbul Forumuna karşı en güçlü muhalefetin ülkemizden yükselmesi gerekiyor; ülke gündemine müdahale edebilecek bir güce ulaşmadan Forumu müdahale edilmesi olanaklı değildir.

Çok sayıda ve farklı nitelikte örgütün ortak bir tema etrafında bir araya gelmesi ilk başta zor görünse bile hiç de olanaksız değildir. Önemli olan mücadele söylemini ortaklaşmak; eylemleri de her örgütün kendi iradesiyle yaygınlaştırmasına ve ortaklaşmasına olanak tanımaktır. Burada yaşamsal olan örgütler değil suyun savunulmasıdır.

¹¹ Bu konuda kapsamlı bir kaynak: YAYED Memleket Mevzuat Dergisi, Ağustos 2006, Cilt: 2, sayı: 14

TOHUMDA TEKELLEŞME VE ETKİLERİ

Tayfun ÖZKAYA

Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü Bornova İzmir, tayfun.ozkaya@ege.edu.tr

ÖZET

Bugün dünyanın önde gelen on firması dünya ticari tohum satışlarının yarısından çoğunu gerçekleştirmektedir. Aynı şekilde önde gelen on firma (çoğu aynı olmak üzere)

tarım kimyasalları satışının %84'ünü gerçekleştirmektedir. Tohumun kontrolü ve araştırmanın az sayıda elde toplanması ile dünya gıda arzı giderek tehditlerle karşılaşmaktadır. Bu eğilimin bir sonucu olarak, binlerce çeşit yok olmuş, tarımsal üretim giderek suya, makinelere, tarım kimyasallarına bağımlı hale gelmiş, çiftçiler dünyada yok olmaya başlamış, açlık büyümeye devam etmiş, yediğimiz besinler lezzetini ve çeşitliliğini kaybetmeye başlamıştır. Bitki ıslahı giderek özel firmalar tarafından finanse edilmekte ve giderek az sayıda firmanın çıkar ve amaçlarına hizmet etmektedir.

2006 yılında Türkiye tam olarak uygulandığında çiftçilerin tarımsal uygulamalarını yok edecek yeni bir tohumculuk kanununu TBMM'den geçirmiştir. Bu yasa ile çiftçiler tohumlarını kayıt altına alınmaksızın, kendi kullanımları için koruyabilecek ve diğer çiftçilerle değiştirebileceklerdir. Ancak bunların her hangi bir şekilde satışı cezalarla karşılaşacaktır. Bu gelişmeler biyoçeşitliliği yok etmekte, tarım kimyasallarının kullanımı artırarak endüstriyel tarım sistemini güçlendirmekte, ürünlerin besleyici ve koruyucu özelliklerini yitirmesine yol açmaktadır.

Anahtar Sözcükler: tohum, tekel, UPOV, biyoçeşitlilik, ıslah, tarım kimyasalları

ABSTRACT

The Monopolisation of Seed and Its Effects

Today, the top ten companies control more than half of the world's commercial seed sales. Also the top ten companies (most of them are same) control the 84% of agrochemicals sales. With control of seeds and agricultural research held in fewer hands, the world's food supply is increasingly vulnerable. As a result of this trend thousands of varieties have disappeared, agriculture has become deeply dependent upon irrigation, machinery and agrochemicals, farmers around the world disappear, hunger continues to grow, and the food we eat has lost flavor and diversity. Plant breeding is increasingly funded by private corporations; it increasingly serves the interests and objectives of few corporations.

In 2006 the Turkish Parliament passed a law on seeds which, if it is fully implemented, will erode the farming practices of farmers. Under the new law, farmers will be able to continue to save seeds for their own use and to exchange with other farmers without having to register them. But any activity on their part which hints of "trade" will invoke penalties.

Key Words: seed, monopoly, UPOV, biodiversity, breeding, agrochemicals,

1. GİRİŞ

On bin yıl önce **bereketli hilal** denilen ve Türkiye'nin de güneyini kapsayan bölgede muhtemelen bir kadın barınağına dönerken sendeledi ve elindeki tohumlardan bir kısmı yere döküldü. Daha sonra buğdayın atası olan bu bitkiler çimlendi ve tarım denilen ve iyisiyle kötüsüyle uygarlık denilen süreci başlatan büyük buluş başlamış oldu. (Madeley, 2002,1) Modern buğdayların atası olan ülkemizde kaplıca olarak bilinen (T. monococcum) Einkorn hala dağlık bölgelerde yetiştirilmektedir. On bin yıl önceki genetik materyalden bugünkü çeşitlere geçişte o günlerden bugüne gelmiş geçmiş çiftçilerin yaptığı seçilimin önemi inkâr edilemez. Bu uzun konuya sadece buğdaydan ve sadece bir özellik için bir örnek verelim. Tarım devrimi başında aslında yabancı ot olan buğdayın ataları olgunlaşınca başaktan çatlayarak tohumlarını yere saçıyordu. Bu şüphesiz hasatı olanaksızlaştırıyordu. Çiftçiler bu başaklar arasında çatlayıp tohumlarını saçmayanları seçmek suretiyle on bin yıl süren bir ıslah sürecini başlatmış oldular. Bütün bu buğday, arpa, çeltik ve diğer bitkiler binlerce yıllık bu tarım devrimi içinde tohumun içine yataklanmış olan büyük ve zengin çiftçi bilgisini temsil etmektedir. Modern bitki ıslahçıları bunu bazen unutulur ve kendilerini yeniliklerin ve fikri mülkiyetin tek kaynağı olarak görürler. (Douthwaite, 2002,171)

1960 sonrası yeşil devrimle başlayan süreçte çiftçiler tohumlar üzerindeki güçlerini kaybetmeye başladılar. Daha sonra büyük ulusötesi firmalar tohumlar üzerindeki hegemonyalarını arttırdılar. Modernleşme olarak algılanan bu sürecin ekolojik, ekonomik ve sosyal maliyetinin hayli ağır olduğu anlaşılmaya başlamıştır. Bu makalede tohumda ulusötesi firmaların oluşturduğu tekelleşme ve sonuçları üzerinde durulacaktır.

2. TOHUM TİCARETİNDE YOĞUNLAŞMA VE KULLANILAN ARAÇLAR

Dünya tohum ticaretinde özellikle son yıllarda büyük bir yoğunlaşma eğilimi görülmektedir. Az sayıda firma her yıl artan oranlarda piyasaya hâkim olmaktadır. Çizelge 1'de önde gelen on tohum firmasının dünya ticari tohum pazarındaki payı görülmektedir. 2006 yılında bu oran %57

TOHUMDA TEKELLEŞME VE ETKİLERİ

olmuştur. Dünya tohum pazarı 22,8 milyar dolardır. İlk firma olan Monsanto'nun payı yaklaşık beşte birdir. Bu firmaların çoğu aynı zamanda tarım kimyasalları dediğimiz herbisit, fungusit, insektisit üreticileri ve satıcılarıdır. Çizelge 2'de ise ilk on tarım kimyasalları firmasının tarım kimyasalları satışındaki payları görülmektedir. Bu tarım kimyasalları listesinde on firmanın payının %84 olduğu görülmektedir. Dünya tarım kimyasalları pazarının büyüklüğü 35,4 milyar dolardır. Tohum firmalarından ilk onda yer alan firmaların dördü aynı zamanda bu listededir. Bunlar Monsanto, Dupont, Syngenta ve Bayer'dir. Bu firmalardan Monsanto'nun aynı zamanda GDO'lu tohum piyasasında da tamamına yakın denilebilecek kadar çok büyük bir ağırlığı bulunmaktadır. GDO'lu tohum üreten diğer önemli firmalar Dupont, Syngenta, Bayer ve Dow'dur. Bunlar verdiğimiz iki listede de bulunmaktadır.

Bugün Türkiye'de olduğu gibi dünyada da halen köylülerin, çiftçilerin ürettikleri ve kullandıkları tohumların oranı oldukça yüksek düzeydedir. Hatta Arjantin, Avustralya, Kanada gibi ülkelerde bile bu oran %65 ile %90 arasında değişmektedir. Polonya'da bu oran yağlık kolza hariç bütün ürünlerde %90'dır. Bu sayıları veren tohum devlerinin etkisinde olan Uluslararası Tohum Federasyonu'dur. Federasyonun 2005'de sadece 18 gelişmiş ülkede yaptırdığı bir araştırmaya göre büyük şirketler bu ülkelerde ek bir 7 milyar dolarlık tohum pazarı ele geçirilebilecektir. Eğer bütün dünyada çiftçilerin kendi yetiştirdikleri tohumlar engellenebilirse piyasa genişlemesi 73 milyar dolara çıkmaktadır. (Grain, 2007) Tohum piyasası tekeller ile büyüme eğilimi göstermesinin yanında, tarım kimyasalları, GDO araçlarının birlikte kullanılması ile firmalara bir çarpan etkisi de kazandırabilmektedir. Firmaların tohum çeşitlerinin ancak ve ancak tarımsal ilaç ve gübrelerle yetiştirilebilecek özellikle ıslah edilmeleri çiftçileri firmaların ürünlerini almaya zorlamaktadır. GDO'lu tohumlar bu firmalara daha da üstün yeni bir güç kazandırmaktadır. Örneğin herbisite dayanıklı bir çeşit GDO yöntemleriyle geliştirilmektedir. Ancak kullanılacak herbisit firmanın marka herbisitidir. Dolayısıyla tohum ve herbisit beraberce pazarlanmakta birbirlerinin satışını arttırmaktadır. Adeta birbirlerinden ayrılmayacak tamamlayıcı mallar, markalar yaratılmaktadır.

Çizelge 1: Dünyanın en büyük on tohum firmasının tohum satış değerleri (Milyon \$ Doları) 2006 Yılı

Firmalar	Satış değeri	%
Monsanto + Delta & Pine Land (ABD)	4 476	19.6
Dupont (ABD)	2 781	12.2
Syngenta (İsviçre)	1 743	7.6
Groupe Limagrain (Fransa)	1 035	4.5
Land O' Lakes (ABD)	756	3.3
KWS AG (Almanya)	615	2.7
Bayer Crop Science (Almanya)	430	1.9
Takii (Japonya)	425	1.9
Sakata (Japonya)	421	1.8
DLF-Trifolium (Danimarka)	352	1.5
10 firma Toplamı	13034	57.1
Dünya pazarı	22832	100

Kaynak: ETC Group http://www.etcgroup.org/en/materials/publications.html?pub_id=656

Çizelge 2: Dünyanın en büyük on tarımsal ilaç firmasının tarım kimyasalları (herbisit, fungusit, insektisit) satış değerleri 2004 yılı

Firmalar	Tarım Kimyasalları Satışı Milyon ABD \$	Pazar Payı (%)
Bayer (Almanya)	6,120	17
Syngenta (İsviçre)	6,030	17
BASF (Almanya)	4,141	12
Dow (ABD)	3,368	10
Monsanto (ABD)	3,180	9
Dupont (ABD)	2,211	6
Koor (İsrail)	1,358	4
Sumitomo (Japonya)	1,308	4
Nufarm (Avustralya)	1,060	3
Arysta (Japonya)	790	2
10 firma Toplamı	29566	84
Dünya satışları	35400	100

Kaynak: Agrow World Crop Protection News, August 2005'dan aktaran: ETC Group, Oligopoly, Inc. 2005, Concentration in Corporate Power http://www.etcgroup.org/en/materials/publications.html?pub_id=44

Ulusötesi bu dev firmalar böylece tohum, tarım kimyasalları ve GDO'yu birlikte kullanarak tarım alanında tarihin tanık olmadığı bir hegemonyaya doğru gitmektedirler. Ancak bu başarılarının sağlanması için tarım politikalarının da istedikleri yönde oluşması gerekmektedir.

"1995'de Dünya Ticaret Örgütü "Tarım Anlaşması" imzalanırken çiftçilerin daha yüksek fiyat elde edecekleri söylenmişti. Sonuç tersi oldu. 1996 öncesi ABD tarım yasaları arz ve talebi dengeleyerek, pazardan çiftçilerin görel olarak adil bir fiyat almalarını sağlamakta idi. ABD'de milyonlarca üretici karşısında bir avuç tarım ürünleri alıcısı ve işleyicisi şirketler büyük bir pazar gücüne sahip bulunmaktaydılar. 1996'da ABD devleti "serbest ticaret" ekonomistleri tarafından desteklenmiş tarım şirketleri lobilerinin etkisiyle bu kısmen dengeleyici mekanizmaları kaldırdı. Sonuçta ABD'de tarımsal fiyatları serbest düşüşe geçti. Ürün alıcısı büyük firmalar fiyatları üretim maliyetlerinin altına kadar düşürdüler ve orada bıraktılar. ABD tarımının düşüşünü önlemek için ödeme sistemleri oluşturuldu. Bu desteklerden daha çok büyük şirketler yararlandılar. Böylelikle bu şirketler bütün dünyaya önemli tarım ürünlerinin çoğunu dampingli olarak ihraç etmeye başladılar. Damping tanım olarak malları

TOHUMDA TEKELLEŞME VE ETKİLERİ

üretim maliyetinin altında bir fiyatla yurt dışına satmak demektir. Bir Amerikan araştırma enstitüsünün yaptığı bir araştırmaya göre 2003 yılında ABD'nin ihraç ettiği en önemli beş üründe dumping oranları şöyledir: Buğdayda %28, Soyada %10, mısırdaki %10, pamukta %47, pirinçte %26. (Murphy ve ark., 2005) Damping karşısında bir ülke derhal bunu giderecek bir gümrük vergisi koyabilmeliydi. Ancak DTÖ'de büyük ülkelere bu reddedilmiştir. Damping büyük tarım şirketlerine olağanüstü kârlar sağlamaktadır. DTÖ'nün dumpingi kısıtlayan kuralları vardır. Ancak bunlar gelişmekte olan ülkeler için karmaşık ve pratik olarak imkânsızdır. Damping ABD'deki bir çiftçiye de çok zarar vermektedir. Ancak asıl yıkıcı etkileri geliştirmekte olan ülke çiftçilerine yöneliktir. Bu ülkelerdeki çiftçiler yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadırlar. (Murphy ve ark., 2005) Gerek gelişmiş ülkelerde gerekse geliştirmekte olan ülkelerde çiftçinin yerel tohumları ile tarım kimyasalları kullanılmadan veya çok az kullanılarak üretilen besin değeri yüksek ürünlerin maliyeti bir çok yerde yüksek kaldı ve bu durum yerel tohumların terk edilerek endüstriyel tarıma geçiş için bir etki yarattı. Ancak sadece ekonomik yollar bu hegemonya için yeterli olmamıştır. Devletler çıkardıkları tohum yasaları ile yerel tohumların kullanımı ve pazarlanması üzerinde büyük kısıtlamalar getirmektedirler. Örneğin 1989'da Fransız çiftçilerinin kendi tohumlarını kullanması yasal olarak engellenmiştir. Bunun üzerine Fransız çiftçileri köylü çeşitlerinin savunulması amacıyla bir örgüt (Coordination Nationale pour la Defense des Semences Fermieres-CNDSF) kurmuşlardır. Bu girişim diğer Avrupa ülkelerinde de benzer yapılanmalara yol açmış ve bunların oluşturduğu bir Avrupa Tohum ağı oluşmuştur. (CNDSF, 2005)

Türkiye'de de 31.10.2006'da TBMM'den geçerek kanunlaşan 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu da yerel çeşitler veya köy popülasyonları şeklinde tanımlanan genetik materyalin ticaretini yasaklamaktadır. Kanununun 5. Maddesi "Bakanlık tarafından, bitkisel ve tarımsal özellikleri belirlenerek sadece kayıt altına alınan çeşitlere ait tohumlukların üretimine izin verilir." 7. Maddesi ise "Yurt içinde sadece kayıt altına alınmış çeşitlere ait tohumlukların ticaretine izin verilir" demektir. Kanunda "tescil" şöyle tanımlanmaktadır: "Tescil: Yurt içinde veya yurt dışında ıslah edilen veya bulunan ve geliştirilen bitki çeşitlerinin farklı, yeknesak ve durulmuş olduğunun ve/veya biyolojik ve teknolojik özellikleri ile hastalık ve zararlılara dayanıklılığının ve tarımsal değerlerinin tespit edilerek kütüğe kaydedilmesidir". Durulmuşluk ise çeşidin, tekrarlanan üretimlerden sonra veya belirli çoğaltım dönemleri sonunda ilgili özellikleri değişmeksizin aynı kalmasıdır. Farklılık: Bir çeşidin, müracaatının yapıldığı tarihte herkesçe bilinen çeşitlerden, tescile esas özelliklerden, en az bir tanesi bakımından farklılık göstermesini tanımlamaktadır. Yerel çeşitler veya köy popülasyonları ise mutlaka farklı, durulmuş veya yeknesak olmak zorunda değildir. Genetik açıdan varyasyon bulunmaktadır ve bu aslında iyidir. Bu özellikleri biyoçeşitlilik açısından zenginliklerini ortaya koymaktadır. Tohum Kanunu bu genetik kaynaklardan elde edilen tohumlukların çiftçiler arasında değişimine açık olmakla birlikte ticaretine yasak getirmektedir. Benzer özellikler diğer ülke yasalarında da bulunmaktadır. Bu yasalarla ulusötesi tohum firmaları hegemonyalarını pekiştirecek yeni bir güç kazanmış olmaktadır.

Ulusötesi firmaların gücünü pekiştirecek diğer bir araç da UPOV denilen Uluslararası Yeni Bitki Çeşitlerini Koruma Birliği'ne üye olunmasıdır. TBMM'de 13.3.2007'de 5601 sayılı "10 Kasım 1972, 23 Ekim 1978 ve 19 Mart 1991 Tarihlerinde Cenevre'de Gözden Geçirilen 2 Aralık 1961 Tarihli Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair" Kanun kabul edildi ve Resmi Gazete'de 17.3.2007'de yayımlandı. Dışişleri ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonları da kanunu oybirliği ile kabul etmişlerdir. Mecliste ise kanun 225 üyenin tümünün kabul oyu ile yasalaşmıştır. Yasaya karşı gelen olmamıştır.

UPOV 1960'da sonradan devleşecek olan tohum şirketlerinin güdümündeki altı Avrupa ülkesi tarafından kuruldu. 1990'lara kadar sadece 20 üyesi vardı. Ancak küreselleşme ile birlikte hiçbir zorunluluk olmamasına rağmen IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü gibi kuruluşlar ve büyük devletler geliştirmekte olan ülkeleri bitki çeşitleri üzerindeki fikri mülkiyet haklarını koruma iddialı UPOV'a girmeye zorladılar. Türkiye 65. üye oldu.

UPOV'un çeşitli sözleşmeleri vardır. İlki 1961'de "Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Anlaşması" adı altında imzalandı. Daha sonra 1972, 1978 ve 1991'lerde bu anlaşma gözden geçirilerek yenilendi. Ancak UPOV'un 50. kuruluş yılı olan 2011'de tohum devlerinin hâkimiyetini iyice pekiştirecek olan yeni bir anlaşma hazırlanmaktadır.

1961 UPOV anlaşması 1970'lere kadar pratikte uygulanmadı. Bu sözleşmelerin uygulandığı yaklaşık 30 yılda gelişmiş ülkelerde bitki çeşitlerinin çoğu kayboldu. FAO (Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü) dünya biyoçeşitliliğindeki kaybı %75 olarak açıklamıştır. Kısacası gelişmiş ülkelerde çiftçi tohum firmalarının hegemonyasına girerken tüketiciler besin değeri düşük, ancak tarım ilaçları ve kimyasal gübrelerle yetiştirilebilen tatsız ürünleri yemek zorunda bırakıldılar. Dekara verimlilik bazen artabildi ama bunun çiftçilere, tüketicilere ve doğaya zararı çok fazla oldu. ABD'de kanser, kalp, şeker ve obezitenin çok fazla olması tesadüf değildir. Bunda genetik olarak farklılaşmış yerel çeşitlerin yerine geçen genetik olarak birörnek güya modern tohumların da payı çok büyüktür.

Başbakanlığın web sayfasında UPOV'a Türkiye'nin yaptığı başvurunun gerekçesi açıklanmıştır. Bu gerekçede, Türkiye'nin bitki ıslahçılarının haklarını koruma altına alarak yeni tohum geliştirmek için yatırımları çekeceği iddia edilmektedir. Bu gerçekçi olmayan bir dilekten öteye gidemez. Şu anda da küresel tohum şirketleri ya doğrudan ya da yerli şirketler aracılığı ile tohum pazarlamasından öte bir şey yapmamaktadırlar. Tekelleşme dünyada çok yüksektir. Dünyada 2006 yılında tek bir şirket (Monsanto) ticari tohum pazarının %20'sine sahiptir. Dört şirketin payı %44, on şirketin payı ise %57'dir. Amaç halen az çok köylünün denetiminde olan alanlarda da tam bir hâkimiyet sağlayarak tohum pazarını bütünüyle ele geçirmektir. Geliştirecekleri doğaya zararlı, köylüye zararlı, tüketiciye zararlı tohumlarına ihtiyacımız yoktur. Türkiye halen kabul edilmiş hayli riskli olan 1991 sözleşmesini kabul etmiştir. Ancak tehlike 2011'de imzalanması düşünülen yeni sözleşme ile anormal büyümektedir. 1991 sözleşmesinde çiftçilerin kendi tohumlarını kullanmalarını destekleyen kısıtlamalar bulunmaktadır. Büyük tohum devleri halen geliştirmekte olan ülkelerin yerel tohumları ile ülkelerin kamu kuruluşlarına ait gen merkezlerindeki tohumlara istedikleri gibi el koymuşlardır ve koymaya devam etmektedirler. Buna biyokoranslık diyoruz. Bir ABD firması Hindistan'ın basmati çeşidi pirincine el koyarak kendi adına patent çıkartmıştır. (Gaia/Grain, 1998) 1991 sözleşmesinde çeşitlerin bitki ıslah amacıyla kullanılmasına izin vardır. Ancak "temel olarak türev çeşitler" denilen yani daha çok başka bir çeşitten yararlanarak geliştirilen çeşitler için ancak telif hakkı ödenirse bu yararlanma söz konusu olabilecektir. Bu ilk bakışta geliştirmekte olan ülkeleri hatta çiftçileri koruyucu gibi görünmekle birlikte her türlü imkâna sahip olan dev şirketler için bu kural kendi lehlerine işlemektedir. Zaten UPOV'a göre ve Türkiye'nin kabul ettiği tohumculuk kanununa göre birörneklilik (yeknesaklık) ve durulmuşluk göstermeyen tohumluklar yani yerli çeşitler, köylü çeşitleri çeşit listelerine girmemektedirler. Hâlbuki bir örnek

TOHUMDA TEKELLEŞME VE ETKİLERİ

olmayan, çeşitlilik gösteren, sürekli değişim gösteren yerel tohumlar için bu özellikler üstünlüktür. Ancak endüstri için bu özellikler kötüdür ve yerel çeşitlerin yeri sadece gen bankalarıdır. Burada çoğu zaman ölmeye bırakılırlar. Onlar için burası aslında morgdur. Bu tohumları kimse koruyamayacaktır. Bunlar biyokorsanlığa açıktır. Kısacası bunların yağmalanması önlenemeyecektir. Ayrıca gen bankalarındaki çeşitler de yağmalanmaktadır. Küresel tohum firmalarının bunlardan yararlanarak bir çeşit geliştirdiği kolayca ispatlanamayacak, ancak bunların geliştirilmek için yararlandıkları çeşitlerin ve tiplerin “temel olarak türev çeşitler” olduğu bu şirketler tarafından iddia edilebilecektir. UPOV sözleşmelerinin araştırmaları teşvik ettiği doğru değildir. California Üniversitesi’nden Charles E. Hess şöyle demektedir: Gaia/ Grain, 1998)

“Fikri mülkiyet hakları genetik materyal değişimini yavaşlatmakta, yeni bilginin yayılımını yavaşlatmakta, temel ve uygulamalı araştırma arasındaki dengeyi altüst etmekte ve bilimsel bütünlüğü yok eder görünmektedir.”

Bitki çeşitlerinin korunması ismi yanlıştır. UPOV sözleşmeleri çeşitleri korumaktan ziyade büyük bitki ıslahı ve biyoteknoloji firmalarının çıkarlarını korumaktadır. 1991 sözleşmesinde öncekilerden farklı olarak çeşitler için ayrıca patent alabilmektedirler. Daha önce de söylediğimiz gibi on bin yıldır köylülerin geliştirdiği çeşitlere bir iki gen eklenerek patent alınmaya çalışılmaktadır. Burada sanayi patentlerinde olduğu gibi bir buluş yoktur. Hırsızlık vardır. 1960’larda bir Batı Almanya Tarım Bakanı bitkilerdeki patentler yüzünden “kırsal kesimin yakında dilenmeye itileceğini” söylemişti. (Bent, 2006)

1991 sözleşmesinde ürünler üzerinde bile şirketlerin hak talep edebilmesinin yolları açılmıştır. Eğer telif hakkı tohuma ödenmez ise çeşit sahibi hasattan elde edilen ürünü kullandıktan ödeme talep edebilecektir. Benzer bir olay Kanada’da gerçekleşmiştir. GDO’lu çeşitten gen kaçması sonucu tohum şirketi aslında zarara uğramış çiftçiden tazminat talep etmiştir.

2011 yılında yeni bir UPOV sözleşmesi hazırlanacaktır. Bu anlaşmada çiftçiler, tüketiciler ve doğanın boynundaki kement biraz daha sıkılacaktır. Eğer başarılı olabılırlerse bu sözleşme köylülerin tohum üzerindeki haklarının ve ıslah amacıyla çeşitlerin kullanılmasının sonu olacaktır. Yeni sözleşmede muhtemelen çeşitler yanında ürünler üzerinde de hak iddia edilecektir. Patent sahibi veya koruma sahibi firma ürünlerimize kendi çeşidinden üretildiğini iddia ederek el koyabilecektir. Çeşitlerin koruma süresi 1991 sözleşmesinde 20–25 yıl iken 2011 sözleşmesinde 25–30 yıla çıkacaktır. Islah amacıyla çeşitlerin kullanımı şimdi kısıtlı iken 2011 sözleşmesinde 10 yıl boyunca kullanılamayacak, daha sonra ise sadece kayıt ile ve sahibine telif ödenerek yapılabilecektir. Üreticiler tohumlarını kullanamayacaklardır. Bütün dünya için tek bir uygulama yapılabilecek, şimdi olduğu gibi koruma yanında ayrıca patent de uygulanabilecektir.

UPOV’un sonucu genetik kaynaklarımız yağmalanacak, köylü çeşitleri, yerel çeşitler gelişmiş ülkelerde olduğu gibi hızla yok olacaktır. Tarım ilacı ve gübre kullanımına dayalı bir tarım sistemi olan endüstriyel tarım yaygınlaşacak, bu topraklarımızın, sularımızın, ürünlerimizin kirlenmesini getirecek, küresel ısınmayı hızlandıracaktır. Köylüler tohumlara daha yüksek fiyat ödeyecek ve endüstriyel girdilere daha çok para harcayacaklardır. Taşımaya daha elverişli tatsız ve besin değeri düşük sebze, meyveler yüzünden ülkemizde de uluslararası şirketlerin eline geçmiş hipermarket zincirlerinin ürün üzerindeki hâkimiyetleri artacak, ürünler daha ucuza çiftçinin elinden alımla gideceklerdir. Bütün bu gelişmeler köylünün yoksullaşması ve kırlardan göç ederek kentlere yığılmasını hızlandıracaktır. Lezzetsiz ve besin değeri düşük ürünleri tüketen tüketicilerin sağlıkları ABD’deki gibi bozulmaya devam edecektir.

UPOV’u kabul etmemiz için hiçbir zorunluluk yoktu. UPOV Birleşmiş Milletler Biyoçeşitlilik Sözleşmesi ile çelişmektedir.

3. ETKİLER

1930’lu yıllarda ABD’de melez mısırlarla, 1960’larda yeşil devrim ile, 1970’lerden sonra ulusötesi tohum firmalarının çeşitleri ile ve 1980’lerden sonra ise GDO’lu çeşitlerin üretimi ile başlayan süreç hızlanarak dünyada biyoçeşitliliği yok etmektedir.

Çin’de 1949’da 10.000 buğday çeşidi varken, 1970’lerde sadece 1.000 adedi kalmıştır. (Norberg-Hodge, Goering, 2001, xvii) ABD’de lahanalar çeşitlerinin %95’i, mısır çeşitlerinin %91’i, bezelye çeşitlerinin %94’ü, domates çeşitlerinin %81’i kaybolmuştur. FAO’nun 150 ülke raporuna dayanarak yayınladığı çalışmaya göre son yüzyılda dünya biyolojik çeşitliliğinin yaklaşık %75’i kaybolmuştur. (FAO, 1996) Tayland’da 1990’da dört çeltik çeşidi ekiliş alanının yarısını kaplamıştı. Bir yıl sonra direnç kazanan bir kahverengi çekirge, biyoçeşitliliğini kaybetmiş Tayland pirinç alanlarını tahrip etmiş ve 400 milyon dolar değerindeki 2,5 milyon ton üretim kaybına neden olmuştur. (Douthwaite, 2002, 186)

Hastalık ve zararlılar az sayıda çeşit ve türün bulunduğu bir tarım sisteminde çok hızlı bir şekilde salgın yapabilecek özellikler kazanmaktadır. Bundan bazen kaçınılamamakta ve ürün yok olmaktadır. Kaçınmak için ise yüksek düzeyde tarım ilacı kullanılmaktadır. Bu ise hastalık ve zararlılarda bağışıklık sorunu yaratmakta ve bu hastalık yapıcı etmenlerin popülasyonunu çoğaltmakta, etkileme güçlerini arttırmaktadır. Bu bir kısır döngüye ve daha yoğun ilaç kullanımına yol açmaktadır.

Endüstriyel tohumlardan elde edilen sebze ve meyvelerin besleyici özellikleri konusunda bilgileri derleyebiliğimiz çeşitli araştırmalar dünyanın değişik ülkelerinde yapılmıştır. Minnesota Üniversitesi tarafından ABD’de Kızılderili yerel tohum çeşitlerinden elde edilen ürünler ile marketlerden alınan endüstriyel tohumlardan elde edilen ürünlerin besleyicilik özellikleri karşılaştırılmıştır. Kızılderili çeşitleri bu açıdan üstün bulunmuştur. Örneğin fasulyelerde antioksidan düzeyleri bazı çeşitlerde Kızılderili çeşitleri lehine %50, bazı çeşitlerde ise 3,5 misli hatta 21 misli

TOHUMDA TEKELLEŞME VE ETKİLERİ

yüksek bulunmuştur. (SARE, 2006) İngiltere’de yapılan diğer bir araştırmada 1930’da ve 1980’de Tarım Bakanlığının gerçekleştirdiği sebze ve meyvelerin mineral madde değerlerini içeren araştırmaların sonuçları karşılaştırılmıştır. Buna göre 50 yıllık bu sürede sebze ve meyvelerde kalsiyum, magnezyum, bakır ve sodyumda, meyvelerde ise magnezyum, demir, bakır ve potasyumda önemli düzeylerde gerilemeler oluşmuştur. Kayıp görülmemeyen tek mineral fosfor çıkmıştır. En büyük düşüş sebzelerde beşte bir düzeyine düşen bakırdadır. Sonuçlar bu düşüşlerin endüstriyel tarımın gelişmesinden veya çeşitlerin değişmesinden meydana gelebileceği şeklinde yorumlanmıştır. (Mayer, 1997)

ABD’de benzer tarzda yapılan bir araştırma ile 1950–1999 yılları arasındaki 50 yıllık süre içinde çoğu sebze olan 43 sebze ve meyvede 13 besin maddesinde besin değerlerindeki değişimler incelenmiştir. (Davis ve ark., 2004) Protein, kalsiyum, fosfor, demir, riboflavin ve askorbik asit düzeylerinde 1999’da 1950’ye göre düşmeler görülmüştür. Örneğin ıspanakta askorbik asitte (C vitamini) düşme oranı %52’dir. Soğanda ise bu düşme %28’dir. Demir oranındaki düşüşler soğanda %56, ıspanakta ise %10 olmuştur. Araştırmacılar bitkilerin besin içeriklerindeki değişimleri aradan geçen bu süre içinde çeşitlerdeki farklılık ile açıklamışlardır. İslah çalışmalarında verim artışı sağlanırken besin maddelerinde düşüş gerçekleşmektedir. Aynı şekilde büyüme hızı ile zararlı ve hastalıklara dayanıklılık, verimle zararlı otlara dayanıklılık arasında ters yönde ilişki vardır. Bu nedenle endüstriyel çeşitlerle yapılan tarım nerede ise kaçınılmaz olarak tarım kimyasalları ile gerçekleştirilebilmekte, endüstriyel tarımı güçlendirmektedir. Araştırmacılar brokoli, patates vb. birçok üründe değişik çeşitleri kullanarak aynı koşullar altında yapılan denemelerde antioksidanlarda görülen farklılıkların çeşitlerden kaynaklandığını belirtmektedirler. Bu nedenle bugün organik tarım yapan üreticilerin endüstriyel çeşitleri kullanarak besleyici değeri yüksek ürünler elde edemeyeceklerini, eski çeşitlerin veya besin içeriği açısından geliştirilecek yeni çeşitlerin kullanılması gerekeceğini de eklemektedirler.

Bu araştırma ve incelemelerden geldiğimiz nokta endüstriyel tohumların tarım kimyasalları ile yapılan endüstriyel tarım sisteminin yayılmasını kışkırttığı, kimyasal ilaç ve kimyasal gübrenin kullanımını arttırdığı, bunun hem gıdalarda hem de su, toprak ve havada kirlenme sorununu getirdiği, diğer yandan sebze ve meyvelerin besin değerlerinin de gerilediğidir.

Endüstriyel tarım; toprak, su, tarım ürünlerinde yarattığı kirlenme ile hem dünyada hem de ülkemizde yaşam üzerinde ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Tarımın dünyadaki sera gazlarının %20–30 arasını ürettiği saptanmaktadır. Bu oran metan emisyonunda %44, karbondioksit emisyonunda ise %20’dir. (FAO, 2000, 44–45) Bu şekilde endüstriyel tarım sürdürülemez durumdadır.

ABD’de akciğer kanseri dışındaki kanser olaylarının 1952–1997 arasındaki 45 yılda %40 arttığı belirtilmektedir. (Grain, 1997) Kanser dışında tarım ilaçları kullanımı doğum defektleri, nörolojik düzensizlikler ve endokrin bozulmaları ile de yakından ilgili bulunmuştur. 1992’de ağırlık esas alınarak ABD’de uygulanan tarım ilaçlarının yaklaşık yarısının endokrin sistemi bozucu olduğu bilinmektedir. ABD’de kanserden, tarım ilaçları zehirlenmeleri ve ölümlerinden kaynaklanan sağlık masraflarının yıllık yaklaşık olarak bir milyar dolar olduğu tahmin edilmektedir. (Bell, 1997)

Tohumlar üzerine kurulan hegemonya ve tekelleşme yükseldikçe tohum fiyatları da hızla artmaktadır. Fransa’da buğday ve mısırın yakın tarihini karşılaştırmak bu açıdan öğretici olmaktadır. Bilindiği gibi buğday kendine döllen, mısır ise yabancı dölenen bir bitkidir. Bu nedenle buğdayla kamu kurumları uğraşmaya devam etmişler, mısırdaki ise özel sektör melez çeşitleri üretmiştir. 1960’lar ve 1990’lar arasında her iki ürünün de verimi iki katına çıkmış, buğdayın durumu biraz daha iyi olmuştur. Buna karşılık 1990’ların sonunda çiftçinin tohum için ödediği fiyat hasatta buğdayın aldığından üç katı olurken bu durum mısırdaki 30 kata ulaşmıştır. (Grain, 2000)

Sebze tohumlarında fiyat çok daha yüksek düzeydedir. Örneğin ülkemizde domateste tohumun gramı altın fiyatları düzeyindedir.

Endüstriyel tohumların daha yüksek verim sağladığı genellikle ileri sürülür. Verim konusunun daha eleştirel bir tarzda ele alınması gerekmektedir. Grain kuruluşu bu sorunu şöyle ele almaktadır:

“Yüksek”den ne kastedilmektedir. Hangi koşullar altında yüksek verim alınmaktadır? Sonuçlar ne olmaktadır? Yeşil devrim ve endüstriyel tohum çeşitlerinin kendiliklerinden verimli olduğunu söylemek yerine bunların kimyasal gübrelere olumlu karşılık verdiklerini söylemek daha doğrudur. Ancak bunlar hastalık ve zararlılara daha dayanıksızdır ve yüksek dozda tarım ilacına ihtiyaç gösterirler. Aynı zamanda çok suya ve iyi toprağa ihtiyaç duyarlar. Bunlar olmazsa ortada yüksek verim falan kalmaz. Diğer etkileri dışında bu verim için yüksek düzeyde masraf da gerekli olur. Diğer taraftan verim nedir? Bir agronomist açısından belli bir üründe bir hektar alanda aldığınız üründür. Fakat birçok çiftçi açısından cevap daha karmaşıktır. Birçok ürün istatistikleri ana ürün açısından durumu ele alır. Tahıllarda bu elde edilen tohumdur. Ancak toprağın istenilen özellikte kalmasını sağlayan ve hayvanlar için yararlı olan saman ele alınmaz. Diğer yandan yüksek verim, beslenme değeri ve lezzetin düşmesi pahasına elde ediliyorsa bunun değeri nedir? Ara ürün yetiştiricileri için durum daha karmaşıktır. Bir alandan birkaç ürün birden elde ediliyorsa sadece ana ürünün verimi pek bir şey ifade etmeyebilir. (Grain, 2008a)

4. SONUÇ

Bugün yararlandığımız birçok bitki on bin yıl önce başlayan tarım devriminde çiftçilerin yapmış olduğu sürekli ıslah çabaları ile ortaya çıkmıştır. Bu bitkilerin bazıları zehirli de olan otlar idi. Çiftçi ile ıslahçı terimleri bu dönemlerde eş anlamlı idi. Ancak yüzyıl önce bazı bilim adamları çiftçilerin bu konuda hiçbir şey bilmediğine karar verdiler ve ıslah işinden çiftçileri çıkardılar. (Grain, 2008b) 1930’lu yıllardan itibaren şirketler bu ıslah işinde bilim adamlarını kullanarak kârlarını arttırmaya yönelik çabalar içine girdiler. Şu anda tohum işinde bir avuç ulusötesi firma bir hegemonya yaratmışlardır. Türkiye’deki tohum firmalarını da yutarak bu firmalar etkilerini ülkemizde de yoğunlaştırmaktadırlar. Dünyada bu tekelleşmenin etkileri çok kötü olmuştur. Binlerce çeşit yok olmuş, tarım üretimi tarımsal ilaç ve kimyasal gübrelere, sulamaya, makinelere bağımlı hale gelmiştir. Ürünlerin besleyici değerleri ve lezzetleri gerilemiş ve zararlı kimyasallarla yüklü hale gelmiştir. Bütün bunlara rağmen dünyada halen aç olan 800 milyon insan sayısı azalmamaktadır. Gelişmiş ülkelerde kötü beslenme yaygınlaşmış ve hastalıklar yoğunlaşmıştır.

Bilimsel denilen bitki ıslahı ulusötesi şirketlerin güdümünde biyoçeşitliliği yok etmeye devam etmektedir. Ulusötesi firmalar güçlerini pekiştirmek için ülkelere tohum kanunları dayatmaktadır. Bu kanunlarda çiftçilerin biyoçeşitliliğe sahip tohumlarını satmaları yasaklanmaktadır.

TOHUMDA TEKELLEŞME VE ETKİLERİ

Ulusötesi tohum firmalarının tekelleri kırılmalıdır. Tohum kanunu değiştirilerek çiftçi tohumlarının yayılması önündeki engeller kaldırılmalıdır. Ulusötesi firmalara güç kazandıran UPOV'dan çıkılarak uluslararası düzeyde biyoçeşitliliğin gelişmesinin önüne konulan engeller kaldırılmalıdır. Çiftçiler ve bilim adamlarının en başından itibaren birlikte çalışmasının yollarını açan katılımcı ıslah yaklaşımı ile çiftçilerin ıslah konusundaki hakları tanınmalıdır. Bunlar yapılamadığı takdirde Türkiye de 5-6 yıllık bir süre içinde ABD gibi biyoçeşitliliğinin çoğunu kaybedecektir. Bu olasılığa karşı çiftçiler ve kentliler tohum ağları kurmalı ve kaybolacak olan bitki çeşitlerini yetiştirerek koruma altına almalıdır. Kamuya ait gen bankalarının bu işlevi yeterince yapamadığı gibi özlenenin tohumların bankalarda ölmeye bırakılması olmayıp, tarlalarda bahçelerde yetiştirilmesi ve tüketilmesi olduğu unutulmamalıdır.

KAYNAKLAR

- Başbakanlık**, 2007, www.basbakanlik.gov.tr/docs/kkgm/kanunatasarilari/101-1094%20GEREKCE.doc
- Bell, Janet**, 1997, "Will the U.S. Breadbasket Last?", Seedling, 1997, December, Grain, <http://www.grain.org/seedling/?id=25>
- Bent, Stephan A.** 2006. "History and Portents for Intellectual Property Rights in Agricultural Innovations" Patent Protection of plant -Related Innovations: Facts and Issues, ISF Seminar, Copenhagen, 1-2 June 2006'dan aktaran Grain, 2007. The End of Farm-Saved Seed?, www.grain.org/briefings_files/upov-2007-en.pdf
- CNDSF**, 2005. Liberate Diversity- Peasants' Rights and Seeds: What's at Stake for Europe, Poitiers, France, http://www.bede-asso.org/savoirs_paysans/analyse%20et%20investig/doc%20RSP/seminaire_poitiers_nov2005/poitiers_nov05_fr.html
- Davis, Donald R., Melvin D. Epp, ve Hugh D. Riordan**, 2004, "Changes in USDA Food Composition Data for 43 Garden Crops, 1950 to 1999" Journal of the American College of Nutrition, Vol. 23, No. 6, 669-682 (2004) <http://www.jacn.org/cgi/content/abstract/23/6/669>
- Douthwaite, B.** 2002, Enabling Innovation- a Practical Guide to Understanding and Fostering Technological Change, Zed Books, London.
- FAO**, 1996. State of the World Genetic Resources, Rome.
- FAO**, 2000. Agriculture: Towards 2015/30, Technical Interim Report, April, 2000'den aktaran: Buckland, J. Ploughing Up the Farm (2004) Zed Books, Manitoba..
- Gaia/Grain**, 1998, Ten Reasons not to Join UPOV-Global Trade and Biodiversity in Conflict, issue no. 2, May 1998. www.grain.org/briefings/?id=1
- Grain**, 2008a, "High Yields", <http://www.grain.org/jargon/?id=22>
- Grain**, 2008b, "Plant breeding", <http://www.grain.org/jargon/?id=20>
- Grain**, 2007, The End of Farm-Saved Seed?, www.grain.org/briefings_files/upov-2007-en.pdf
- Grain**, 2003, blinded by the gene, 2003 July, <http://www.grain.org/seedling/?id=239>
- Grain**, 2000, "Hybrid Rice in Asia: an Unfolding Threat" <http://grain.org/briefings/?id=136>
- Leask, Bill**, 2005, "Intellectual Property in the Seed Industry. Tools Available and Their Effect on Investment", Public Institutions and Management of Intellectual Property Rights, Canadian Agriculture Innovation Research Network, Toronto, 13-14 December 2005. <http://tinyurl.com/26lbqe>'den aktaran **Grain**, 2007, The End of Farm-Saved Seed?, www.grain.org/briefings_files/upov-2007-en.pdf
- Norberg-Hodge, Helena; P. Goering ve J. Page** 2001. From the Ground Up- Rethinking Industrial Agriculture, Zed Books, London. **Madeley, J.** 2002. Food for All- The Need for a New Agriculture, Zed Books, London.
- Murphy, S. ve ark.** 2005. WTO Agreement on Agriculture: A Decade of Dumping- United States Dumping on Agricultural Markets, Pub. No:1, Institute for Agriculture and Trade Policy, Minnesota, <http://tradeobservatory.org>
- SARE**, 2006, Dream of Wild Health Indigenous Seed Propagation and Children's Diabetes Prevention Program Kara Ferguson 2006 SARE Conference http://www.sare2006.org/documents/presentations/Kara_Ferguson.pdf
- Mayer, Anne-Marie**, 1997, "Historical changes in the mineral content of fruit and vegetables", British Food Journal, 99/6 [1997] 207-211, MCB University Press, U K <http://www.emeraldinsight.com/Insight/ViewContentServlet?Filename=Published/EmeraldFullTextArticle/Pdf/0700990602.pdf>

TİRE'DE SÜT ÜRETİCİLERİ YOL GÖSTERDİ!

Prof. Dr. Mustafa KAYMAKÇI

Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü

Tire'de binlerce üreticinin katıldığı “Küçük Menderes Üretici Mitingi”nde süt üreticileri, Başbakan Erdoğan’a “Mazot Kaç Para Oldu?” diye seslendi. 28 Nisan 2008 günü İtfaiye Meydanı’nda yapılan miting’de “Bir bardak su 40 kuruş, bir litre süt 40 kuruş, sütümüz sudan ucuz”, “AB istedi diye Üreticiler yok edilemez”, “Sütümüz pis diyenler pis”, “Düve ithalatına hayır”, “Süt ile değil, ateşle oynuyorsunuz” gibi afiş ve pankartlar açıldı.

Eylemin düzenlenmesine öncülük ve önderlik yapan Tire Süt Kooperatifi Başkanı Mahmut Eskiyyörük, “Süt Üreticileri, zor günler yaşamaktadır. Dört yıl önce 3 litre süt ile 1 litre mazot alınırken bugün 6 litre sütle 1 litre mazot alınmaktadır. Durum böyle iken 15 Nisan 2008 tarihinde çıkan bir kararname ile destekler yüzde

70 düzeyinde aşırı azaltılmıştır. Üretici, hayvanlarına yem alamıyor. Bankalara borçlanıyor. Köylü yok ediliyor. Türkiye gıda egemenliğini yitiriyor” dedi. Eskiyyörük, üretimin küçük ve orta ölçekli işletmeler tarafından yapıldığını, bu nedenle desteklerin bunlara kooperatif ve birlikler aracılığıyla yapılması gerektiğini vurguladı, dev sığırcılık işletmelerinin kurulması doğrultusundaki uygulamaları eleştirdi. Tire Süt Kooperatifi Başkanı, konuşmasını “Küçük üreticiler, birkaç büyük çiftlik yaratmak amacıyla yok ediliyor. Bunlar Hansların, Corçların çiftlikleri olur, onların ırgatı olmak istemiyoruz. Türk Çiftçisi AB’ye uyum uğruna gözden çıkarılıyorsa, ben de AB’ye hayır diyorum” diyerek sonuçlandırdı.

Mitingin son konuşmasını yapan Ziraat Mühendisleri Odası Genel Başkanı Gökhan Günaydın ise “Dünya gıda krizini yaşarken Türkiye’de tarım desteklenmiyor. Doğrudan Gelir Desteği dönüm başına 10 liraydı, 7 liraya düşürüldü. Mısır’a kilogram başına 65 kuruş destek veriliyordu, 20 kuruşa çekildi. Bu durum Türkiye’de üretmeyin anlamına geliyor. Türkiye’de uygulanan tarım politikaları ulusal değil. Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası, Türkiye’nin gıda egemenliğini yitirmesini istiyor. Bu şekilde ülkemiz Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği’nin pazarı olacaktır” dedi.

Üretici Gazetesi yazarı Tuncer Beybağa’nın sunuculuğunu yaptığı mitingde dikkat çeken en önemli konu, üreticilerin konulara olan duyarlılığı ve tepkileriydi. Sağanak yağmur yağarken bile alanı terk etmediler. En az konuşmacılar kadar, kendi problemlerini bilen yetiştiriciler, Ulusal Süt Konseyi’nin yaşama geçirilmesini ve desteklemelerinin üretime yönelik yapılmasını talep ettiler.

Tire’de süt üreticileri hükümete bu mitingle yol gösterdiler, çözüm önerileri getirdiler. Dileğimiz, AKP hükümetinin bundan ders alması.

BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİNİN TOPTAN VE PERAKENDE SATIŞI YÖNETMELİĞİ'NDEKİ GELİŞMELERE İLİŞKİN BİLGİ NOTU

Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik, 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

ODA'mız zirai mücadele bayi meslektaşlarımıza sınav zorunluluğu getiren Yönetmeliğin hazırlanması aşamasında bir dizi çalışma yapmıştır. Bu kapsamda 14 Şubat 2007'de Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Sn. Ahmet ARSLAN ziyaret edilmiştir. Görüşmede ele alınan konular, Şube Başkanlıklarımıza yazılı olarak iletilmiştir. Şubelerimiz de kendi illerinde görev yapan meslektaş zirai mücadele bayileri ile toplantılar düzenlemiş ve ortaya çıkan görüşleri Genel Merkezimize bildirmişlerdir. Bu değerlendirmelerle birlikte ODA görüşümüz hazırlanarak, 2.3.2007 gün, 591 sayılı yazımıza TKB KORGEM Genel Müdürlüğü'ne gönderilmiştir.

Ancak ODA'mızın üzerinde hassasiyetle durduğu bazı konularda düzeltme yapılmadığının ortaya çıkması üzerine, 19 Mart 2007'de Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Müsteşarı Sn. Vedat MİRMAHMUTOĞULLARI ile bir görüşme gerçekleştirilmiştir. İzleyen süreçte, 27 Nisan 2007'de Koruma ve Kontrol Genel Müdürü Doç. Dr. Muzaffer AYDEMİR ve Dr. Ahmet ARSLAN ziyaret edilmiştir. Görüşme kapsamında, Hukuk Müşavirliği'ne gönderilen metin incelenmiş ve metnin geri çekilmesine karar verilmiştir. ODA'mız, 30 Nisan 2007'de Yönetmelik taslağının son şekli üzerine çalışmasını yaparak, görüşünü 30.4.2007 gün, 1121 sayılı yazımızla Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü'ne göndermiştir.

Ancak ODA'mızın etkin çalışmalarına karşın Yönetmelik, içeriğindeki yanlışlıklar düzeltilmeden yürürlüğe konulmuştur.

Bunun üzerine konu, 2-4 Kasım 2007 tarihinde İzmir'de gerçekleştirilen Danışma Kurulumuzda ele alınmış, DK sonrasında tüm yurt çapında zirai mücadele bayii üyelerimiz ile görüşülerek süreç hakkında bilgilendirmeler yapılmış, hazırlanan dilekçelerle Bakanlık faks bombardımanına tutulmuş ve dava dilekçesi hazırlanarak Danıştay'a sunulmuştur.

Bu arada, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, hazırladığı Yönetmelik değişikliğini 2.2.2008 gün, 26775 sayılı Resmi Gazete'de yayımlayarak yürürlüğe sokmuştur.

Yapılan değişikliklerle, ODA'mızın itiraz ettiği konular arasında yer alan ve mevcut bayilere yönelik sınav zorunluluğu getiren madde tümüyle iptal edilmiştir. Ayrıca, bölüm zorunluluğu da kaldırılmıştır. Ancak Bakanlık, bayilik için yeni başvuracak ziraat mühendislerine yönelik sınav koşulunu, Yönetmelik değişikliğinde de muhafaza etmiş, Bakanlık – ZMO – Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi tarafından ortaklaşa hazırlanan ve Bakanlar Kurulu'nun hükümlerini yürütmekle sorumlu olduğu, "Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük"ü Yönetmeliğin dayanak maddesine eklememiştir.

Konunun ulaştığı durum hakkında ODA'mız, 8.2.2008 tarihinde "Bitki Koruma Ürünleri Satışında Geri Adım ! (Yönetmelik Değişikliği Yeterli Değil)" başlıklı bir Basın Açıklaması yapmıştır. Söz konusu basın açıklaması ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, bir an evvel yaptığı yanlıştan dönmeye ve ziraat mühendisliği mesleğine saygılı bir tutum geliştirmeye davet edilmiştir.

Ancak aradan geçen sürede herhangi bir olumlu açılım sağlanamamıştır. Bunun üzerine Ziraat Mühendisleri Odası, 2 Şubat 2008 tarihli Yönetmelik Değişikliğinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle 28 Mart 2008'de ikinci kez yargı yoluna başvurmuştur.

Bu arada sınav yapma ısrarını sürdüren TKB, 4 Ekim 2008 gününü sınav tarihi olarak duyurmuştur.

ODA'mızın hukuki mücadelesi, sınav tarihinden önce yürütmenin durdurulması kararını edinmek ve sonuçta Yönetmeliğin tüm yanlış hükümlerinin iptal ettirilmesi temelinde sürdürülmektedir.

SİZDEN GELENLER

Prof. Dr. Ercan EFE (KSÜ ZF Dekanı): Ziraat Mühendisleri Odamızın 41. Dönem Olağan Genel Kurulu'nda yeniden seçilen Yönetim Kurulu ve diğer organlardaki üyeleri kutluyor, yalnızca Ziraat Mühendislerinin değil ülke tarımının da sorunlarına gerçekçi yaklaşımlarının süreceğinden emin olarak, bu yoldaki çetin mücadelelerinde bizlere düşebilecek her konuda sonsuz destek vereceğimizi belirterek, başarılar diliyorum.

Şemsi BAYRAKTAR (TZOB Genel Başkanı): Sayın, Dr. Gökhan GÜNAYDIN; 41. Olağan Genel Kurulunuz neticesinde yeniden başkanlığa seçilmenizden dolayı tebrik eder, sizin ve Yönetim Kurulu üyelerinizin başarılı çalışmalarınızın devam edeceğine olan inancımı belirtir, en iyi dileklerle selam ve sevgilerimi iletirim.

M. Ülkü KARAKUŞ (Türkiye Yem Sanayicileri Birliği Başkanı): Sayın, Dr. Gökhan GÜNAYDIN; TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Başkanlığına yeniden seçilmeniz nedeniyle sizi kutluyoruz. Bugüne kadar başarılı bir şekilde hizmet verdiğiniz mesleğimize ve ülkemiz tarımına olan katkılarınızın artarak devam edeceği inancımızı bir kez daha yenileyerek, size ve ekibinize başarılar dileriz.

Prof. Dr. Aziz EKŞİ: Sayın Başkan; yeni dönemde de tutarlı duruşunuz ve başarılı çalışmalarınızla ümit olmaya devam ettiğinizden kuşku duymuyorum. Size ve Yönetim Kurulu'na saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Prof. Dr. Erol GÜNEL: Yeni Yönetim Kurulunu, Dr. Gökhan GÜNAYDIN'ın şahsında kutluyor; başarılarının devamı dileğiyle, sevgi ve saygılar sunuyorum.

Doç. Dr. Cengiz SAYIN (Akdeniz Üniv. Ziraat Fak. Tarım Ekonomisi Böl.): Sayın Başkanı ve yeni ekibini tebrik eder, çalışmalarında başarılar dilerim. Bu vesile ile Gökhan beyin, memleketimizin tarım geleceği adına bir kazanç olduğunu ifade etmek isterim. Selam ve saygılarımla.

Ayten EROL (SDÜ Orman Fakültesi / Havza Amenajmanı Anabilim Dalı): TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası'nın 41. Dönem Olağan Genel Kurulu'nda seçilen yeni Yönetim Kurulu üyelerine, yeni dönem çalışmalarında kolaylıklar ve başarılar dilerim. Saygılarımla.

Hasan YAZLAK (İnönü Üniv.Sürgü MYO. /MALATYA Müdür Yrd.): TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası'nın 41. Dönem Olağan Genel Kurulu kapsamında gerçekleştirilen ve başarıyla geçen seçim nedeniyle sizleri kutluyorum. Geldiği günden bugüne kadar başarılı çalışmalara imza atan göstermiş olduğu çağdaş, aydın ve yenilikçi kimliğiyle başkanlığımızı yürüten Sayın Dr. Gökhan GÜNAYDIN ve ekibini bundan sonraki yönetim çalışmalarında da içtenlikle destekliyor ve başarılar diliyorum. Sayın Dr. Gökhan GÜNAYDIN ve ekibinin yeni dönemde yapacağı güzel çalışmaların Ülkemiz tarımı ve tüm tarım çalışanlarına başarı getirmesini temenni ediyorum. Saygılarımla.

Mustafa SEYDİOĞULLARI (TAPDK Tütün Eksperti): Gökhan Bey, şahsınızda yeni seçilen Yönetim, Denetim Ve Onur Kurulu üyelerini ayrı ayrı tebrik eder, başarılarınızın yeni dönemde de devam etmesini dilerim. Selam ve saygı ile.

Yusuf KOÇER (T.C.Ziraat Bankası Kordon/Çanakale Şubesi Müdürü): Büyük özveri ve gayretle yürütmekte olduğunuzu bildiğimiz bu görevi yeniden üstlenmenizden dolayı tebrik eder, gerek meslektaşlarınızı gerekse ve özellikle kamuoyunu bilgilendirmek, aydınlatmak, yönlendirmek ve yol göstermek uğruna yapmış olduğunuz çalışmalarınızın devamını diler, saygılarımı sunarım.

Hüseyin ERCİN (Tarsus Çev.Koruma Kültür ve Sanat Mer.Der. (ÇEKSAM) Bsk.): Sn. Dr. Gökhan GÜNAYDIN, şahsınızda 41. Dönem Olağan Genel Kurulunuzda Oda organlarına seçilen tüm asıl ve yedek üyeleri candan kutlar, yeni dönem çalışmalarınızda daha önce de olageldiği gibi Cumhuriyet'in çağdaş, laik, demokratik ve aydınlanmacı ülküsüyle çaba göstereceğinize olan tam inancımı bildirir, selam ve saygılar sunarım.

Feyyaz UYSAL: (TMMOB ZMO Onur Kurulu Üyesi): Başkanım, gerek yardımcı doçentliğinizi, gerekse yeni yönetiminizi bir kez daha kutluyor ve başarılar diliyorum.

Meriç ALBAY (ZMO İstanbul Yönetim Kurulu Üyesi): ZMO Yönetim Kurulu ve diğer kurullara sonsuz başarılar diliyorum. Saygılarımla.

Dr. Erol ÖZKAN (TMMOB ZMO Kırklareli İl Temsilcisi): ODA'mızın 41. Dönem Genel Kurulunda yeniden görev almanızdan dolayı sizi ve tüm Yönetim Kurulu Üyelerini, ayrıca diğer Oda organlarına seçilen meslektaşlarımızı, ZMO Kırklareli İl Temsilciliği adına içtenlikle kutlarım. Şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da Ziraat Mühendisliği mesleğinin gelişmesi ve etkinliğinin artırılması yönünde yapacağınız çalışmalara ve katkılara inancım sonsuzdur. ZMO Kırklareli İl Temsilciliği adına, sizin şahsınızda tüm Yönetim Kurulu üyelerine ve diğer Oda organlarında görev alanlara, çalışmalarında başarılar diler, saygılar sunarım.

Ergün DEMİRHAN (TMMOB ZMO Siirt İl Temsilcisi): İl Temsilciliğimiz seçimleri sebebiyle göndermiş olduğunuz tebrik yazınızı aldık. Nazik davranışınızdan dolayı şahsım ve Odamız Siirt üyeleri adına teşekkürlerimi sunarım. Bundan önce olduğu gibi bundan sonra da Odamızın ilkeleri doğrultusunda Siirt'in en önemli Sivil Toplum Örgütü olarak gerek mesleğimizin onuru, itibarı ve kamuoyunda hak ettiği saygınlığı kazanması adına, gerekse de toplum yararı olan konularda çalışmalarımız ve gayretlerimiz devam edecektir.

SİZDEN GELENLER

Nurettin AKKEÇİLİ (ZMO Isparta İl Temsilciliği - İl Delegesi): Yeni Yönetim ve Denetim Kurulu Üyelerini tebrik eder, başarılar dilerim. Saygılarımla.

Özgür YILMAZ (Kocaeli ZMO İl Temsilciliği): Tebrikler. Yönetim Kurulumuzun başarılarının devamını diliyorum.

Cemil DİLEKTAŞLI (Tarım İl Müdürlüğü ÇEY Şb.Md.lüğü): ODA'mızın 41. Dönem Olağan Genel Kurulu kapsamında 9 Mart 2008'de gerçekleştirilen seçimle belirlendiği "Yeni Yönetim Organları"nı kutlar; çalışmalarında başarılar dilerim.

Erhan BAYRAKTUTAN (DSİ VIII. Bölge Müd. 81. Şube Müd. ERZURUM): Yeniden ZMO Başkanlığına seçilen Gökhan Bey ve yönetimdeki diğer arkadaşları tebrik ederim. Gökhan Bey şimdiki kadar ODA'daki görevini layıkıyla yerine getirmiştir. Başarılarının devamını dilerim.

Ayşe DİNÇER (Dünya Gıda Dergisi Yazı İşleri Müdürü): Gökhan Bey merhabalar. Yeni dönemde görevinize devam ettiğinize çok sevindim. Kutlarım, başarılarınızın devamını dilerim. Selam ve sevgilerimle.

M. Kemal ÖZÇELİK (Ziraat Yüksek Mühendisi): Meslek odamızın seçilmiş olan yeni Yönetim Kurulu'nu, seçilmiş olmalarından dolayı içtenlikle kutlarım. Ülkemizin geçirmekte olduğu karışık devrim dönemecinde çağdaş çizgimizin korunarak kazanımlarımızın çok; kaybetmek durumunda kaldıklarımızın çok çok az olmasını dilerim. Yolunuz açık olsun. Tarımın kol ve beyin emekçilerinin artık bir an önce kucaklaşması umudu ile...

Ercan BEŞER (Ziraat Yüksek Mühendisi): Sayın, GÜNAYDIN 41. Olağan Genel Kurul'da sizin ve Yönetim Kurulu üyelerinin yeniden seçilmiş olmasından dolayı büyük bir sevinç duyar, her zaman yanınızda olduğumuzu bildirir, çalışmalarınızda başarılar dilerim. Selam ve saygılar.

Emrah TURGUT (KTÜ Kimya Kulübü): Sizden istemiş olduğumuz Sorumlu Yöneticinin El Kitabını tarafımıza yollayarak bizlere yardımcı olduğunuz için, bölümümüz ve öğrenci arkadaşlarımız adına sonsuz teşekkürlerimizi ve minnettarlığımızı iletmeyi bir borç biliriz.

Halil ÖZKÖK: Geçtiğimiz dönemde de Ziraat Mühendisleri Odası'nın Kırklareli İl Temsilciliği'nde delegeydim. Ziraat Mühendisleri Odası'nın ziraat mühendisi olarak bizlerin hakkını arama yolunda yaptığı bütün çalışmalarında başarılar diliyorum. Özellikle mail yoluyla göndermiş olduğunuz mesajları en ince ayrıntısına dek okuyorum. Çalışan bütün arkadaşlara ve ODA Başkanımıza teşekkür ediyorum. Özellikle TV programlarını elimden geldiğince kaçırmamaya çalışıyorum. GDO'larla ilgili programda Gökhan GÜNAYDIN'a ve onun şahsında ODA'mıza, yaptığı programdan ötürü teşekkürü borç biliyorum. İyi çalışmalar.

Eser Kenan Ali ŞAHİN: Hükümetimizin çiftçimize uyguladığı politikayı şiddetle kınıyorum. Televizyonlara çıkıp da çiftçimize şunu yaptık bunu yaptık demeleri insanı daha da deli ediyor. Sayın başkanım bende bir çiftçinin çocuğuyum, Malatyalıyım, 37 yaşındayım. Ben bunların böyle olacağını 15 sene önceden anladım çıkıp İstanbul'a geldim; ama büyüklerime bunu anlatamadım. Mazot nerelere geldi, gübre fiyatları nerelere geldi, bunları hiç konuşan yok! Uygulanan bütün politikalar Amerikan emperyalizmine hizmet etmekten başka bir şey değil; değil mi? Çalışmalarınızda başarılar dilerim, saygılar.

Gonca ÇOKBİLEN: Değerli hocam Dr. Gökhan GÜNAYDIN; Seçim sonuçlarını yoğunluğum dolayısı ile yeni okudum ve yeniden başkanlığa seçilmiş olmanıza son derece sevindim ve mutlu oldum. Tüm ziraat mühendisleri adına hayırlı uğurlu olsun. Doğru kararların alınmadığı şu günlerde alınan bu karar için bağlı bulunduğum ZMO'yu yürekten tebrik ediyorum. Saygılarımla

Hatice ÇEVİK: Gökhan bey, biraz geç olmakla birlikte başta sizi ve yönetimdeki tüm arkadaşları, görevinizin başarı içinde geçmesini dileyerek kutluyorum.

Alpay SİNANOĞLU: Yeniden oluşan bu yönetimi kutlarım. Umarım bizlerin daha etkin sesi olurlar. Odamızın mesleğimizle alakalı yaptıklarını e-posta yoluyla takip ediyorum. Benim sormak istediğim, özel bir sektörde sekreterlik yapan (yapı denetim şirketi) birisiyle aynı maaşı alıyor olmamızın daha ne kadar devam edeceğidir? Odamızın, 1.389 YTL olan maaşımızın yükseltilmesi için çalışmaları var mı?

Erdinç TOPAL: Sayın Başkanım, değerli meslektaşım, dostum ve kardeşim Gökhan GÜNAYDIN; Şahsınızda tüm Yönetim Kurulu üyesi meslektaşlarımı kutlar, bundan önce olduğu gibi bundan sonra da ekip olarak mesleğimizi, başarıyla daha da yücelteceğimize inancıyla, hepimize selam, sevgi ve saygılarımı iletirim.

Ulaş DAHİ: Mesajlarınıza yürekten katılıyorum, umutlarımızı gerçeğe dönüştürmenizi dilerim. Saygılarımla.

Özcan BERBEROĞLU: Sayın başkanımıza ve ekibine yeni dönemde başarılar dilerim.

SİZDEN GELENLER

Mehmet YILDIRIM: Yurt dışında olduğum için Genel Kurulumuza katılamadım. Odamızın yeni seçilen Yönetim Kurulu üyelerini kutlar, başarılı bir çalışma dönemi geçirmelerini yürekten dilerim. Ayrıca, Başkanımız Sayın Gökhan GÜNAYDIN'ı da bir kez daha kutluyor, başarılı çalışmalarına bu dönem de devam edeceğine olan inancımınla sevgilerimi yolluyorum.

Fikri KAYACAN: Göreve tekrar seçilmenizden memnun oldum. Hayırlı ve uğurlu olması dileğiyle, başarılar dilerim.

A.Korhan ŞAHAR: Dr. Gökhan GÜNAYDIN'ın TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Başkanlığı görevine tekrar seçilmesini yürekten kutluyorum. İyi çalışmalar

Osman KUTRUP: Yeni Yönetim Kuruluna görevlerinde başarılar dilerim.

Caner AYDIN: Gökhan bey ve ekibini kutlarım

Yılmaz DİRİM: 41. Dönem Olağan Genel Kurul sonrası yeniden ODA Başkanlığına seçilen Sayın Dr. Gökhan GÜNAYDIN'ı ve yeni Yönetim Kurulu üyeleri ile diğer organlarda görev alan tüm meslektaşlarımı ayrı ayrı kutlar, çalışmalarında başarılar dilerim. Saygılarımla.

Kani BİLGİÇ: Gökhan Bey; Yeniden göreve seçilmeniz nedeniyle sizi ve çalışma arkadaşlarımızı kutlar, başarılarınızın devamını dilerim. Sizinle birlikte Odamız çok büyük atılım yaptı. Sizdeki disiplinli çalışma anlayışı ile daha çok güzel şeylere imza atılacağına inancım tamdır.

Enver ŞAT: 41. Dönem Olağan Genel Kurulu'nda seçilen bütün yönetim organlarını kutluyor, Odanızın bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da başarılı çalışmalar yapacağını biliyorum. Sevgi ve saygılarımla...

Ali BAKMAZ: Yeni yönetime başarılar diliyorum. Saygılarımla.

Hüseyin TURGUT: Başkanımız sayın Dr. Gökhan GÜNAYDIN ve ekibine başarılar dilerim. Saygılarımla

Mustafa GÜNEY: Odamızın yeni yönetimini kutlar, başarılar dilerim.

Salih YUSUFOĞLU: Sayın Gökhan GÜNAYDIN; tebrik eder, başarılı çalışmalarınızın devamını dilerim. Sizinle öğünüyoruz. Sevgi ve saygılarımla.

Gürsel TONBUL: ZMO'nun yeni Yönetim Kurulunu kutlar, bugüne kadar gösterdikleri başarılı mücadeleyi bundan sonra daha da güçlendirmelerini; Sn. Başkan Gökhan GÜNAYDIN'ın belirttiği konularda görüş birliğinde olduğumu ifade eder, ulusal tarım politikalarının Türk tarımından yana oluşması için gösterdiği çabayı yeni dönemde daha güçlü sürdüreceği inancı ile başarılar dilerim.

Barış KUĞU: Yeni yönetime başarılar dilerim. Hayırlı olsun.

Gönen GÖNÜLTAŞ: Mesleğimize ve ülkemize hayırlı olsun.

Cengiz BEKTAŞ: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Yeni Yönetim Kurulu Başkanlığına; sizi ve tüm Yönetim Kurulu üyelerini kutlarım. Bildiriniz doğrultusunda her bilinçli vatandaşın çalışması gerektiğine inanıyorum. Saygılar, sevgiler...

Adnan ERDEM: Belirlenmiş olan yeni yönetimdeki arkadaşlarımıza başarılar dilerim. Bizlerin sorunlarına sahip çıktığınız, haklarımızın alınmasında gösterdiğiniz gayret ve çaba ölçüsünde sizlere olan güven ve desteğimiz her zaman arkanızda olacaktır. Gönderdiğiniz Mail'ler, bilgilendirmeler için emeği geçen tüm arkadaşlarımıza ayrı ayrı teşekkür ederim.

Aydın ŞENER: Ziraat Mühendisleri Odası'nın değişik kurullarında görev alan tüm meslektaşlarımı kutlar, dünya barışı, ülkemiz varlık ve bütünlüğü, ülkemiz tarımı ve Odamız için başarılı bir çalışma dönemi dilerim.

Erdem AK: Seçimler sonucunda ilgili organlarda görev alanlara başarılar dilerim.